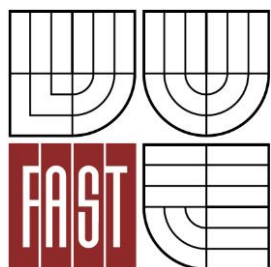

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA STAVEBNÍ
ÚSTAV STAVEBNÍ EKONOMIKY A ŘÍZENÍ

FACULTY OF CIVIL ENGINEERING
INSTITUTE OF STRUCTURAL ECONOMICS AND MANAGEMENT

VLIV DOTACÍ NA STAVEBNÍ VÝROBU V ČESKÉ REPUBLICCE

INFLUENCE OF GRANT ON CONSTRUCTION IN THE CZECH REPUBLIC

DIPLOMOVÁ PRÁCE
DIPLOMA THESIS

AUTOR PRÁCE
AUTHOR

BC. DAŠA PETRÍKOVÁ

VEDOUCÍ PRÁCE
SUPERVISOR

Ing. EVA VÍTKOVÁ, Ph.D.

BRNO 2015

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ FAKULTA STAVEBNÍ

Studijní program N3607 Stavební inženýrství
Typ studijního programu Navazující magisterský studijní program s prezenční formou studia
Studijní obor 3607T038 Management stavebnictví
Pracoviště Ústav stavební ekonomiky a řízení

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Diplomant Bc. Daša Petříková

Název Vliv dotací na stavební výrobu v České republice

Vedoucí diplomové práce Ing. Eva Vítková, Ph.D.

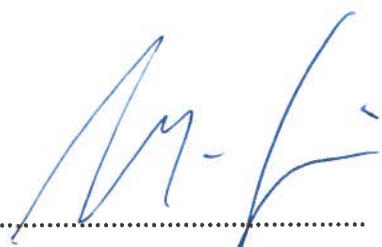
Datum zadání diplomové práce 31. 3. 2014

Datum odevzdání diplomové práce 16. 1. 2015

V Brně dne 31. 3. 2014

.....
doc. Ing. Jana Korytářová, Ph.D.
Vedoucí ústavu

.....
prof. Ing. Rostislav Drochytka, CSc., MBA
Děkan Fakulty stavební VUT

Podklady a literatura

VILAMOVÁ, Š.; Čerpáme finanční zdroje Evropské unie, Grada Publishing, Praha, 2005, ISBN 8-247-1194-X

PROVAZNÍKOVÁ, R.; Financování měst, obcí a regionů, Grada Publishing, Praha, 2009, ISBN 978-80-247-2789-9

TETŘEVOVÁ, L. a kol.; Veřejný a podnikatelský sektor, Professional Publishing, Příbram, 2009, ISBN 978-80-86946-90-0

MÁČE, M.; Finanční analýza investičních projektů, Grada Publishing, Praha, 2006, ISBN 80-247-1557-0

Zásady pro vypracování (zadání, cíle práce, požadované výstupy)

Zadání:

1. Vývoj stavebnictví v České republice
2. Charakteristika finančního krytí na stavební výrobu
3. Vývoj a charakteristika dotací v České republice
4. Případová studie - Vliv dotací na stavební výrobu v České republice

Cílem práce je zmapovat veškeré dotace používané pro sektor stavebnictví a následně modelovat vliv dotací na vývoj stavební výroby v České republice, příp. i jiného státu (pro porovnání).

Výstupem je sestavení dotazníku zaměřeného na využívání dotací v České republice na stavební výrobu a vytvoření vývoje dotací na stavební výrobu v ČR pro určité období.

Struktura bakalářské/diplomové práce

VŠKP vypracujte a rozčleňte podle dále uvedené struktury:

1. Textová část VŠKP zpracovaná podle Směrnice rektora "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací" a Směrnice děkana "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací na FAST VUT" (povinná součást VŠKP).
2. Přílohy textové části VŠKP zpracované podle Směrnice rektora "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací" a Směrnice děkana "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací na FAST VUT" (nepovinná součást VŠKP v případě, že přílohy nejsou součástí textové části VŠKP, ale textovou část doplňují).

.....
Ing. Eva Vítková, Ph.D.
Vedoucí diplomové práce

Abstrakt

Cílem práce je zmapovat dotace používané pro sektor stavebnictví a následně zanalyzovat vliv dotací na vývoj stavební výroby v České republice. V první části je definováno rozdělení stavební výroby a popsán vývoj stavebnictví, následně jsou popsány dotace využívané v České republice. Druhá část je rozdělena na dvě sekce, kdy první sekce je věnována zpracovanému dotazníku a jeho výstupům a druhá sekce je analytická. Dotazník je zaměřený na využívání dotací v České republice. Část analytická je zaměřená na vytvoření vývoje čerpání dotací na stavební výrobu za určité období.

Klíčová slova

Stavebnictví, stavební výroba, dotace, programové období

Abstract

The aim of the work is to chart grant used for the construction sector and subsequently analyze the impact of the subsidies on the development of the construction output in the Czech Republic. In the first part is defined by the distribution of construction output and describes the development of the construction industry, subsequently described subsidies used in the Czech Republic. The second part is divided into two sections, the first one is dedicated to the processed questionnaire and its output. The second section is analytical. The questionnaire is focused on the use of subsidies in the Czech Republic. The analytical part is focused on creating an evolution of subsidies on construction activity for a certain period.

Keywords

Construction, building production, grant, programming period

Bibliografická citace VŠKP

Bc. Daša Petříková *Vliv dotací na stavební výrobu v České republice*. Brno, 2014. 81 s., 15 s. příl. Diplomová práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta stavební, Ústav stavební ekonomiky a řízení. Vedoucí práce Ing. Eva Vítková, Ph.D.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracoval(a) samostatně a že jsem uvedl(a) všechny použité informační zdroje.

V Brně dne 16.1.2015

.....
podpis autora
Bc. Daša Petříková

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí mé diplomové práce paní Ing. Evě Vítkové, Ph.D. za příkladnou pedagogickou a odbornou pomoc, věcné rady a připomínky a veškerý věnovaný čas při zpracování mé diplomové práce. Dále chci poděkovat všem, kteří se jakýmkoli způsobem podíleli na vypracování závěrečné práce. V neposlední řadě velké poděkování patří mé celé rodině za vytrvalou podporu.

Obsah

1	Úvod a cíl práce	11
1.1	Úvod.....	11
1.2	Cíl práce.....	11
2	Základní charakteristiky stavebnictví a stavební výroby	13
2.1	Stavebnictví.....	13
2.1.1	Postavení stavebnictví v ekonomice.....	13
2.1.2	Subjekty na stavebním trhu	13
2.2	Stavební výroba	14
2.2.1	Třídění stavební produkce	15
2.2.2	Klasifikace stavební produkce.....	15
2.2.3	Definování jednotlivých odvětví stavební výroby	16
2.3	Vývoj českého stavebnictví v letech 2007-2013	17
2.3.1	Vývoj za rok 2007	17
2.3.2	Vývoj za rok 2008	18
2.3.3	Vývoj za rok 2009	18
2.3.4	Vývoj za rok 2010	19
2.3.5	Vývoj za rok 2011	19
2.3.6	Vývoj za rok 2012	19
2.3.7	Vývoj za rok 2013	20
2.3.8	Stavebnictví v roce 2014	20
2.3.9	Shrnutí vývoje a prognózy do dalších let	20
2.4	Faktory ovlivňující stavební výrobu	21
2.4.1	Index stavební produkce.....	21
2.4.2	Počet vydaných stavebních povolení.....	23
2.4.3	Stavební zakázky	23
2.4.4	HDP	24
3	Dotace	26
3.1	Dotace na podporu projektů ve stavebnictví.....	26
3.1.1	Zdroje financování	27

3.1.2	Typy projektů	27
3.2	Dotace poskytované ze státního rozpočtu České Republiky	28
3.2.1	Program Podpora bydlení	29
3.2.2	Zelená úsporám	30
3.3	Dotace poskytované z fondů Evropské unie	31
3.3.1	Kdo může žádat o dotace z fondů EU	32
3.3.2	Pravidla čerpání dotací	33
3.3.3	Přínosy strukturálních fondů	33
3.4	Programy v operačním období 2007-2013	34
3.4.1	Cíl Konvergence	35
3.4.2	Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.....	38
3.4.3	Cíl Evropská územní spolupráce	38
3.5	Nové programové období 2014-2020	39
4	Praktická část	42
4.1	Část dotazníková.....	42
4.1.1	Vyhodnocení dotazníkového šetření - firmy	43
4.1.2	Vyhodnocení dotazníkového šetření - obce	52
4.2	Část analytická	60
4.2.1	OP Doprava	61
4.2.2	OP Podnikání a inovace	62
4.2.3	Vyhodnocení analytické části- vliv dotací na inženýrské stavitelství	64
4.2.4	Vyhodnocení analytické části- vliv dotací na pozemní stavitelství	67
5	Závěr	71
6	Seznam použité literatury	73
6.1	Citace	73
6.2	Informační zdroje.....	73
6.2.1	Monografické zdroje	73
6.2.2	Internetové zdroje.....	74
7	Seznam zkratk	76
8	Seznam obrázků	77
9	Seznam tabulek	78

10	Seznam grafů	79
11	Seznam příloh	81

1 Úvod a cíl práce

1.1 Úvod

Stavebnictví je nejen jedním z nejvýznamnějších segmentů národního hospodářství, ale také je to jeden z prvků ukazující ekonomickou situaci státu i budoucího vývoje. Typickými znaky pro odvětví stavebnictví jsou stacionárnost a dlouhodobost výroby. Zároveň má menší závislost na rozsahu exportu než v průmyslu, ale větší závislost na dostatek vytvořených finančních zdrojů a objektivních přírodních, klimatických, konfiguračních podmínkách. Snižování investic do sektoru stavebnictví může mít velmi negativní dopad na zaměstnanost, celou českou ekonomiku a s tím souvisejících národohospodářských ukazatelů.

Efekty, které mají pozitivní vliv na české stavebnictví, jsou zejména: rozvoj a modernizace dopravní infrastruktury, napojení systému dálnic a rychlostních komunikací, železnic a vodních cest na panevropskou síť, realizace energeticky úsporných staveb, s cílem snížení emisí a zlepšení tak životního prostředí, ochrana proti živelným katastrofám, zajištění výstavby, oprav a rekonstrukcí stavebního fondu, za účelem pokrytí potřeby zvyšující se životní úrovně obyvatel. [15]

Převážně z tohoto důvodu bych se chtěla zaměřit na sledování dotací poskytovaných právě do sektoru dopravy a životního prostředí, protože lze nejlépe odhadnout, jaký vliv (jestli pozitivní nebo negativní) bude mít příliv evropských peněz do dalších let pro české stavebnictví.

Proč zrovna zaměření na dotace? Nejenom, že jde o prostředky stále více využívané, ale taky jde o prostředky, které mají značný vliv na budoucí prosperitu stavebnictví. Dotace jsou jedním z hlavních impulsů, které mohou dopomoci k oživení a rozvíjení oboru stavebnictví. Finanční prostředky poskytované z národních a evropských dotací mohou dopomoci k oživení stavební produkce, z důsledku realizace dlouhodobých projektů. Tato finanční podpora je efektivní a přínosná, pokud vede ke stabilizaci tržního prostředí a motivuje k inovacím. Pocit určité finanční jistoty a efektivně využitého času je dozajista jedním z hlavních důvodů realizování projektu na vyšší úrovni.

1.2 Cíl práce

Cílem moji diplomové práce je vytvoření dotazníku směřovaného na vybrané subjekty působící na stavebním trhu a analýza vlivu dotačních prostředků na stavební výrobu za určité období, jako jednoho z důležitých prvků finanční pomoci neboli finančního zajištění v oboru stavebnictví.

V první části jsem vymezila základní pojmy, popsala vývoj stavebnictví od roku 2007 po současnost, podrobněji popsala všechny dotační programy poskytované pro sektor stavebnictví.

Ve druhé části jsem nejdříve zpracovala dotazník, který jsem rozesílala stavebním firmám působícím v České republice, obcím a městům. Následně jsem se konkrétně zaměřila na programové období 2007-2013, jelikož jde o období časově ukončené a lze z něj provádět závěry. Z tohoto předchozího období lze do značné míry očekávat, jaký dopad bude mít čerpání finančních prostředků na nastávající programové období 2014-

2020. Jelikož i přes obtížné plánování v sektoru stavebnictví je důležité hledat souvislosti mezi minulostí a budoucností. Na základě zveřejněného seznamu příjemců dotací budu filtrovat formy podpory pro stavební výrobu, kterou jsem si v první části rozdělila na pozemní stavitelství, inženýrské stavitelství a specializované stavební práce. Na základě tohoto rozdělení se tedy zaměřím na OP Dopravu (tento program podporuje inženýrskou výstavbu) a dále pak OP Podnikání a inovace (podpora pozemních staveb). Ze získaných informací o proplacených částkách do těchto sektorů stavební výroby bude zřetelné, jak se rozdělovaly finanční prostředky v časovém horizontu let 2007 až 2013. V této návaznosti bude znatelný dopad na vývoj stavební výroby v těchto letech (dojde k porovnání grafů vývoje stavebnictví a přerozdělení finančních prostředků do jednotlivých sektorů stavební výroby).

2 Základní charakteristiky stavebnictví a stavební výroby

2.1 Stavebnictví

Hlavní úlohou stavebnictví, které patří mezi hlavní národohospodářská výrobní odvětví, je uspokojovat potřebu výstavby nových objektů a stavebních prací při udržování, rekonstrukcích, opravách, modernizacích a demolicích stávajících objektů. Pomocí lidské práce, výkonu strojů a zařízení přetváří pohotové stavební materiály, suroviny, konstrukce a dílce ve stavební dílo, přičemž musí respektovat princip optimální kvality výrobního procesu a stavebního díla a takový stupeň produktivity práce a hospodárnosti, který umožní dosažení maximálního zisku při omezujících podmínkách, jako jsou starostlivost o to, aby bylo co nejméně narušováno životní prostředí, a aby byly dodržovány principy bezpečnosti práce, ochrana zdraví a v neposlední řadě veřejné zájmy. [7] [16]

Stavební (výrobní) proces, který zahrnuje činnosti probíhající na staveništi, je neoddelitelně spjat s činnostmi předcházejícími, mezi které patří zejména stavební výzkum a vývoj, geologicko-průzkumné činnosti, geodetické práce, projektování, inženýrské činnosti, konzultační a poradenská činnost, těžba surovin, výroba stavebních hmot a výrobků pro stavebnictví. Působením základních výrobních činitelů (stavební hmoty, surovin, konstrukcí, prefabrikáty, stavebních strojů, zařízení, pracovníky) zapojených ve výrobním procesu spolu s činiteli působících zprostředkovaně vzniká finální výrobek stavebnictví, jako budovy a jiné pozemní a inženýrské stavby. Stavbu můžeme charakterizovat, jako souhrn stavebních prací, dodávek strojů a smontovaných zařízení, nářadí a inventáře, které se pořizují na souvislém místě a v souvislém čase k dosažení společného účelu. Do objemu stavebních prací neřadíme montáž strojů a zařízení technologické povahy, protože tyto práce vykonávají odborní dodavatelé strojů a zařízení za pomoci stavebních podniků. Stavba má vždy svůj hospodářský, kulturní nebo jiný společenský účel a tvoří ji jeden nebo několik stavebních objektů.

2.1.1 Postavení stavebnictví v ekonomice

Stavebnictví je úzce spjato s celým hospodářstvím, reprezentovaným trhem práce, služeb, výrobků i trhem finančním. Mezi hlavní funkce patří funkce dodavatelská a odběratelská. Dodavatelská funkce znamená, že stavební podniky vystupují jako nositelé nabídky a zhotovitelé díla vůči svým zákazníkům. Důsledkem dodavatelské funkce je funkce odběratelská, kde stavební podniky vystupují jako nositelé poptávky vůči svým dodavatelům. Má tedy velký význam jak pro celou ekonomiku (národní hospodářství), tak i pro tvorbu životního a kulturního prostředí. [7]

2.1.2 Subjekty na stavebním trhu

Na stavebním trhu, který je dále strukturován do vzájemně propojených subtrhů, rozvíjí svoje aktivity celá řada subjektů. Subjekty podnikají buď jako fyzické nebo právnické osoby, vlastníci stavebních podniků.

Stavební podniky se liší především předmětem podnikání, dále pak velikostí podniku a druhem právní formy. Velikost podniku obvykle souvisí s umístěním v regionu a počtem zaměstnanců. Dle počtu zaměstnanců rozlišujeme:

- mikropodniky- podniky, které zaměstnávají méně než 10 osob
- malé podniky zaměstnávají do 50 osob
- střední podniky disponují 50- 250 zaměstnanci
- velké podniky, kde pracuje více než 250 zaměstnanců [17]

Mezi hlavní subjekty stavebního trhu řadíme investory, kupující, zhotovitele, výrobce a prodejce, orgány státní správy, prodejce nemovitostí. Z těchto hlavních subjektů, kteří jsou zároveň přímými účastníky trhu a plní tak funkci dodavatelskou a odběratelskou, jsou: [12]

Investor - právnická nebo fyzická osoba, která financuje stavbu ze svých zdrojů a zároveň zabezpečuje přípravu a realizaci stavby

Dodavatel - právnická nebo fyzická osoba, která je pověřená investorem na provedení prací, zajišťuje tak dodávku stavby

Subdodavatel - fyzická nebo právnická osoba, která pomáhá dodavateli splnit veřejnou zakázku

Stavební trh probíhá tak, že subjekt poptávky (investor) přemýšlí, jak řešit své potřeby bydlení, výroby, dopravy, obchodu, atd. Tyto potřeby se snaží vyřešit buď vstupem na trh nemovitostí, čili koupí hotové stavby, nebo danou potřebu vyřeší novou stavbou, případně opravou či rekonstrukcí. V tomto případě tak hledá vhodného dodavatele na stavebním trhu. [7]

Soukromé zakázky, které poskytují subjekty:

- soukromí investoři investují do stavebního díla jednou nebo několikrát ve velmi dlouhém časovém horizontu
- soukromé podniky, které budují v daném území síť výroben a prodejen, mají tak možnost získat zakázky dlouhodobějšího charakteru

Veřejné zakázky:

- investorem je stát, popř. instituce státní správy a samosprávy (kraje, obce), či jiné organizační složky státu)
- řídí se zákonem č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách [10]

2.2 Stavební výroba

Stavební výroba je činnost spojená s dodávkami stavebních prací, a to buď při výstavbě nových stavebních objektů, nebo při opravách, modernizacích a rekonstrukcích stavebních objektů sloužících k užívání. Svoji stavební činností indikuje výrobu i v jiných odvětvích. Při její realizaci dochází ke spotřebě surovin, materiálů a výrobků průmyslových výrobců.

Stavební výroba je důležitá i jako kvalitativní faktor hospodářského rozvoje a lze ji považovat za tzv. předstihový ukazatel, který nám může napovědět, jak se bude dále vyvíjet výroba, investice a ekonomika jako celek. Spolu s údajem o počtech stavebních povolení, či zahájených staveb patří k ukazatelům, které dokážou predikovat vývojové trendy. Tuto schopnost predikce lze ilustrovat na vztahu k ukazateli HDP. [18]

Základním rysem tržní struktury stavebnictví je produkce pro investice s dlouhodobou životností. Ve srovnání s Evropou má stavební produkce v ČR jisté odchylky, a to zejména v nízkém podílu bytové výstavby, oprav a údržby a vysoký podíl inženýrské výstavby.

Pro stavební výrobu je charakteristické zejména to, že:

- má převážně kusový charakter výroby
- je obvykle určena pro předem známého odběratele (investora nebo stavebníka)
- v převážné většině neexistuje do zásoby, proto je nutné obstarávat plynule navazující zakázky
- má mimořádně velkou rozmanitost výrobků, s výchyly poptávky v jednotlivých oborech
- projekce je obvykle oddělena od stavební výroby [10]

2.2.1 Třídění stavební produkce

Třídění využíváme jako obecný postup v různých vědních oborech. Základem je správné rozřazení zjištěných skutečností k základním předpokladům ekonomického rozboru, neboť zvolením nevhodného způsobu třídění může znehodnotit výsledky rozboru. Tříděním rozumíme rozdělení jednotek zkoumaného souboru do skupin (tříd) tak, abychom co nejlépe poznali povahu zkoumaných skutečností. Statistické klasifikace a číselníky vztahující se bezprostředně ke stavebnictví jsou:

Klasifikace produkce (CZ-CPA), která nahradila Standardní klasifikace produkci (SKP)

Klasifikace stavebních děl (CZ-CC)- tato klasifikace obsahuje místně a prostorově ucelená stavební díla s takovým vybavením a zařízením, aby mohla samostatně plnit funkce, ke kterým jsou určena. Řadí se sem stavební díla pevně spojená se zemí, která nelze demontovat, aniž by došlo k porušení stavby nebo k znehodnocení funkce či účelu stavebního díla. Tato klasifikace nezahrnuje stavební práce při novostavbách, rekonstrukcích, modernizacích, stavebních úpravách, opravách, údržbě stavebních děl. [11]

2.2.2 Klasifikace stavební produkce

Klasifikace produkce (CZ-CPA) byla zavedena Českým statistickým úřadem v roce 2008 a nahrazuje Standardní klasifikaci produkce (SKP). Klasifikace CZ-CPA kódově i obsahově odpovídá mezinárodnímu standardu a je závazná pro statistická zjišťování.

Předmětem klasifikace CZ-CPA je produkce, čili výsledek ekonomických činností. Výsledkem takovéto ekonomické činnosti je buď produkt, nebo služba. Produktem jsou všechny výrobky, které jsou výrobci (producenty) předávány odběratelům (koncovým

spotřebitelům) k dalšímu zpracování. Služby jsou v zásadě dvojího charakteru, a to výrobního nebo nevýrobního. Za výrobní služby se považují subdodavatelské práce, kterými se dodavatel podílí na výrobě výrobku. K službám nevýrobního charakteru můžeme řadit podpůrné služby, které nevedou k výrobku, meziprojektu či službě, ale jsou to služby pro výrobce nebo poskytovatele služeb, zajišťující správný chod výrobního procesu či služby. Pro stavby a stavební práce je vymezena sekce F a následující oddíly:

41 Budovy a jejich výstavba - tuto kategorii může také souhrnně nazvat pozemní stavby. Jsou zde zahrnuty bytové i nebytové budovy, a také služby developerských subjektů v oblasti bytových a nebytových stavebních projektů

42 Inženýrské stavby a jejich výstavba - jako např. silnice, dálnice, železnice, letiště, podzemní dráhy, mosty, tunely, inženýrské sítě, vodní stavby, atd.

43 Specializované stavební práce - zahrnují demoliční, výkopové, průzkumné, elektroinstalační, izolační, kompletační a dokončovací, omítkářské, truhlářské, obkladačské, malířské a natěračské, sklenářské, pokrývačské, lešenářské, zednické práce. Dále zahrnují přípravu staveniště, instalace vody, plynu, kanalizace a montáž ocelových a prefabrikovaných konstrukcí [11] [19] [20]

2.2.3 Definování jednotlivých odvětví stavební výroby

Jak již bylo zmíněno výše, stavební výroba se podle CZ-CPA dělí na 3 základní odvětví, a to pozemní stavitelství, inženýrské stavitelství a specializovanou stavební výrobu. Jednotlivá stavební odvětví jsou specifikována podle provedených stavebních prací.

Pozemní stavitelství zahrnuje činnosti v oblasti navrhování a realizace staveb domů, budov, hal a objektů, jejichž větší část je umístěna na zemském povrchu. Dle účelu užití pozemních staveb můžeme stavby rozdělit na:

- bytové budovy (obytné domy, stavby pro individuální rekreaci)
- nebytové budovy (stavby pro zdravotní a sociální péči, sportovní stavby, stavby pro kulturu, stavby pro služby a obchod, stavby pro dočasné ubytování, budovy pro dopravu, administrativní budovy)
- průmyslové stavby (výrobní haly, vícepodlažní budovy, skladovací objekty)
- zemědělské stavby (skleníky, sklady, apod.)

Inženýrské stavitelství zahrnuje výstavbu inženýrských děl, jak výstavbu nových děl, tak jejich opravy, provádění nástaveb a přestaveb, výstavbu prefabrikovaných objektů v rámci zařízení staveniště a děl dočasného charakteru. Stavby patřící do této sekce stavební výroby může rozdělit na:

- silnice, železnice a jejich výstavbu (dálnice, silnice, cesty, letištní dráhy, železnice, mosty, tunely)

- inženýrské sítě a jejich výstavba (inženýrské sítě pro kapaliny a plyny, místní potrubí, zavlažovací systémy, vrtání studní, inženýrské sítě pro elektřinu a telekomunikaci, dálkové a místní sítě, elektrárny)
- ostatní inženýrské sítě a jejich výstavba (vodní díla, pobřežní a přístavní stavby, hráze, důlní a výrobní stavby)

Specializované stavební práce zahrnují práce úzce související s celkovou realizací staveb. Patří zde zejména tyto práce:

- demoliční práce, příprava stavenišť, průzkumné práce
- elektroinstalační, instalatérské a ostatní stavebně instalační práce
- kompletační a dokončovací práce (omítkářské, truhlářské, obkladačské, malířské, sklenářské práce, apod.)
- ostatní specializované stavební práce (pokrývačské práce, izolační práce proti vodě, lešenářské práce, betonářská práce, montáž ocelových konstrukčních prvků, zednické práce, apod.)

2.3 Vývoj českého stavebnictví v letech 2007-2013

Stavebnictví lze považovat za jeden z pilířů národní ekonomiky, když nejen že vytváří přibližně 7 % hrubé přidané hodnoty (v běžných cenách), zaměstnává kolem 9 % osob a vykazuje dlouhodobě stabilizovanou zaměstnanost, ale také je po věcné stránce hlavním tvůrcem budov a staveb, které jsou jednou z hlavních součástí hrubého fixního kapitálu. Můžeme říct, že jeho tvorba je jedním z faktorů růstu výkonnosti celé ekonomiky. V průběhu své transformace prokázalo schopnost adaptovat se na tržní podmínky. Vyrovnává se se změnou poptávky, s nároky na vyšší kvalitu i architektonickou úroveň stavebních děl a stejně tak sleduje evropské trendy. [16] [21]

2.3.1 Vývoj za rok 2007

V 1. čtvrtletí 2007 byl vývoj ve stavebnictví výrazně ovlivněn mimořádně příznivými klimatickými podmínkami, které tak umožnily provádět veškeré stavební práce bez omezení. Růst produkce byl ovlivněn realizací developerských stavebních projektů zaměřených především na výstavbu administrativních a multifunkčních center, zatímco inženýrské stavitelství rostlo zejména vlivem výstavby dálnic a rekonstrukcemi a modernizacemi železničních tratí. V prvním čtvrtletí byly provedeny stavební práce za 90 177 mil. Kč, rozhodující podnikovou základnu stavebnictví tvořilo 2355 podniků s 20 a více zaměstnanci, které provedly stavební práce za 55 581 mil. Kč. Ve 2. čtvrtletí zpomalilo tempo růstu stavební produkce, které bylo ovlivněno zejména zhoršením plynulosti dodávek některých stavebních a izolačních materiálů, nedostatkem odborných stavebních řemesel a obtížemi při přípravě projektů a jejich financování. Zpomalení ve struktuře stavebních prací došlo na inženýrských stavbách především z důvodu vyšší meziroční srovnávací základny. Ve druhém čtvrtletí byly provedeny stavební práce za 130 300 mil. Kč, kdy rozhodující podnikovou základnu stavebnictví tvořilo 2 441 podniků s 20 a více zaměstnanci, které provedly stavební práce za 85 072

mil. Kč. Ve 3. čtvrtletí se růst stavební produkce zastavil. Bylo to způsobeno zejména poklesem v inženýrském stavitelství způsobený vysokou srovnávací základnou, zpožděním v přípravě financování nových inženýrských staveb a nedostatkem některých pracovních profesí, a také doznívajícím nedostatkem vybraných druhů stavebních materiálů. Ve srovnání s obdobím roku 2006 se objemy stavebních prací zvýšily, a to zejména u nové výstavby, rekonstrukcí a modernizací v pozemním stavitelství, kde dále intenzivně probíhala realizace developerských stavebních projektů zahraničních investorů zaměřených především na výstavbu výrobních hal, administrativních a multifunkčních center. Stavební práce byly provedeny v objemu 139 768 mil Kč. [31] [32]

2.3.2 Vývoj za rok 2008

V 1. čtvrtletí byl vývoj stavebnictví ovlivněn především příznivými klimatickými podmínkami a uvolněním financí do silniční, dálniční a železniční infrastruktury, což umožnilo provádět stavební práce bez větších omezení. Celková stavební produkce meziročně vzrostla o 4,2 % ve stálých cenách. Ve srovnání se stejným obdobím 2007 se zvýšily objemy stavebních prací, především vzrostla produkce inženýrského stavitelství, což bylo ovlivněno zejména pokračující výstavbou dálnic a silnic, včetně rekonstrukcí a modernizací železničních tratí a jejich uzlů. V prvním čtvrtletí byly provedeny stavební práce za 98 175 mil Kč. Převážnou část produkce realizovaly podniky s převažující činností pozemní a inženýrské stavitelství, malý podíl, avšak nejvyšší tempo růstu vykázaly podniky zabývající se dokončovací stavební činností. Ve 2. čtvrtletí stavební produkce meziročně poklesla o 1,3 % ve stálých cenách. Snížily se objemy stavebních prací u nové výstavby, rekonstrukcí a modernizací a to především u pozemního stavitelství. V ostatních směrech došlo k nárůstu. Výpadek produkce pozemního stavitelství ve 3. a 4. čtvrtletí byl vykompenzován růstem produkce inženýrského stavitelství.

Vysoká orientační hodnota povolených staveb předvíдалa zásobu stavebních prací pro příští období. Za rok 2008 vzrostla celková stavební produkce o 0,6 %, k čemuž dopomohlo především inženýrské stavitelství, zatímco produkce pozemního stavitelství byla meziročně nižší. Byly provedeny stavební práce za 536 570 mil. Kč. [31] [32]

2.3.3 Vývoj za rok 2009

V 1. čtvrtletí byl zaznamenán pokles stavební produkce jak v inženýrském stavitelství, tak v pozemním stavitelství. Jinak tomu nebylo ani v následujícím čtvrtletí, i když pokles nebyl tak značný jak v 1. čtvrtletí. Objem stavební výroby se tak udržel na úrovni předchozího roku, kdy ve struktuře stavebních prací přetrvával trend meziročního poklesu pozemního stavitelství a mírného růstu inženýrského stavitelství. Ve 3. čtvrtletí byl zaznamenán meziroční nárůst v inženýrském stavitelství, zatímco stavební produkce v pozemním stavitelství zůstala v klesajícím trendu. Stavební produkce meziročně klesla o 1,0 %, přičemž inženýrské stavitelství zaznamenalo meziroční nárůst a produkce pozemního stavitelství klesla. Tyto důsledky měla na svědomí hospodářská krize, která ovlivnila nepříznivě pozemní stavitelství, zatímco inženýrské stavitelství tažené státními zakázkami posílilo.

Zároveň byl rok 2009 rokem globální hospodářské recese, kdy po desetiletém období nepřetržitého růstu poklesl HDP o 4,1 %, což byl nejhlubší propad v novodobé historii České republiky. [31] [32]

2.3.4 Vývoj za rok 2010

Hospodářská krize se ve stavebnictví značně projevila až v roce 2010. Pokud tento rok porovnáme s rokem předchozím, nelze si nevšimnout značných rozdílů v některých směrech. V roce 2009 došlo celkem v sedmi měsících k meziročnímu nárůstu produkce, zatímco v roce 2010 ve všech dvanácti měsících objem produkce značně meziročně zaostal. V lednu až v dubnu lze hovořit o propadu v řádu desítek procent (pokles o -25 %). I přes mírnější pokles v červnu až v listopadu se opět přiblížil značný prosincový pokles až o -14,6%. Na poklesu produkce se podílely především práce pozemního stavitelství, které zaznamenaly pokles jak v roce 2009, tak v roce 2010. Produkce inženýrského stavitelství začala meziročně zaostávat již od prosince 2009. [22] [31] [32]

2.3.5 Vývoj za rok 2011

V roce 2011 to bylo se stavební produkcí jako na houpačce. V 1. čtvrtletí vzrostla produkce jak pozemního i inženýrského stavitelství, zatímco v druhém a třetím kvartálu jsme zaznamenali pokles produkce pozemního i inženýrského stavitelství.

Ve srovnání s předchozím rokem poklesla stavební produkce o 3,1 %. Pokles byl jak u inženýrského stavitelství (8,3 %), tak u pozemního stavitelství (0,3 %). Tento pokles byl způsoben zejména nepříznivou situací na straně poptávky, což se negativně projevilo na hospodaření stavebních firem i v navazujících oblastech podnikání.

V průběhu let 2009-2011 byl vývoj cen stavebních prací ovlivněn ekonomickou krizí, což měl za následek pokles poptávky po produkci stavebnictví. Nejcitlivěji reagovalo na tyto změny pozemní stavitelství. Stavebnictví doplácelo na nedostatek investičních prostředků jak ve státní, tak i v soukromé sféře. [31] [32]

2.3.6 Vývoj za rok 2012

V prvních třech čtvrtletích roku 2012 jsme ve stavebnictví nezaznamenali žádné zlepšení a výkon byl pořád pod úrovní předchozích let. Stavební produkce klesla v lednu až září meziročně o 6,2 %, ve srovnání s konjunkturálním rokem 2008 se jednalo dokonce o pokles o 20,7 %. Přestože se stavebnictví potýkalo s úbytkem stavebních zakázek a nedostatečnou poptávkou, byl vývoj v jednotlivých kategoriích stavební produkce odlišný. Za propad stál zejména nepříznivý vývoj v inženýrském stavitelství a pokles byl zaznamenán ve všech čtvrtletích. O něco lépe na tom bylo pozemní stavitelství, jehož pokles nebyl tak výrazný.

Index stavební produkce za rok 2012 zaznamenal meziroční pokles o 6,5 %. Produkce pozemního stavitelství klesla meziročně o 3,4 % a produkce inženýrské stavitelství klesla o 13,6 %. Stavební úřady vydaly o 8,8 % stavebních povolení méně a jejich orientační hodnota klesla o 6,3 %.

V roce 2012 došlo k dramatickému poklesu zásoby práce a příprava velkých staveb důležitých pro budování infrastruktury byla téměř zastavena. To mělo na svědomí nedostatečné zajištění spolufinancování staveb dotovaných z fondů EU. [31] [32]

2.3.7 Vývoj za rok 2013

Stejně jako v předchozím roku nenastalo zlepšení a výkon českého stavebnictví byl pořád pod úrovní předchozích let. Produkce pozemního stavitelství klesla v prvních třech čtvrtletích o 9,6 % a inženýrské stavitelství zaznamenalo meziroční pokles stavební produkce o 12,1 %.

Stavební společnosti realizovaly stavební práce v hodnotě 397,5 miliardy korun, z toho více než polovina připadala na větší stavební firmy s více než 20 zaměstnanci. Většina stavebních prací byla provedena na nové výstavbě, rekonstrukcích a modernizacích, dále pak na opravách a údržbě. [23] [31]

2.3.8 Stavebnictví v roce 2014

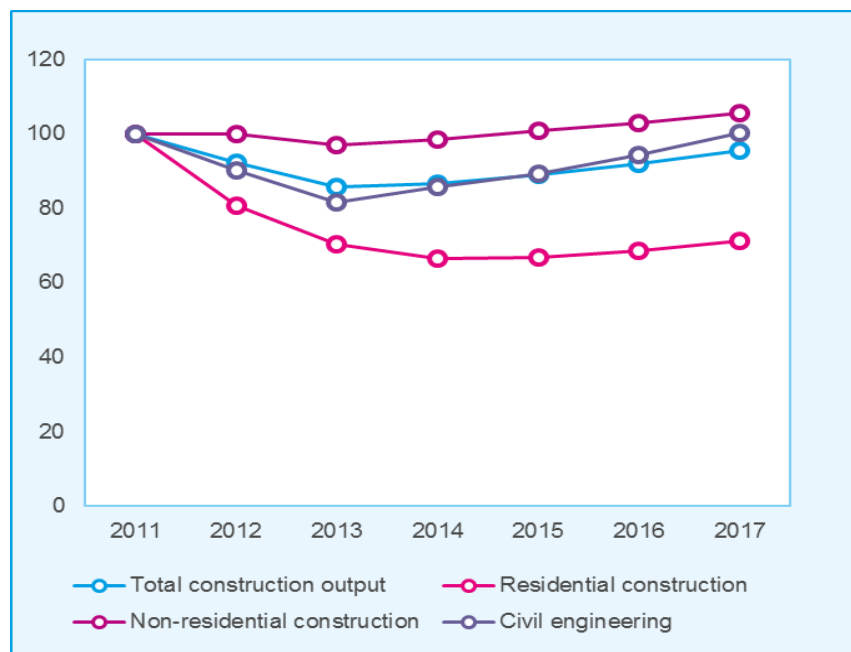
Stavební produkce roku 2014 ve srovnání s konjunkturálním rokem 2008 klesla o 22,8 %. Produkce pozemního stavitelství meziročně klesla o 0,6 % a produkce inženýrského stavitelství se zvýšila o 8,7 %.

Stavebnictví reagovalo v letech 2011 až 2013 jako jedno z posledních odvětví na hospodářskou krizi a může opatrně říct, že z ní postupně vychází. Důvodem prohloubení dopadu globální hospodářské krize ve stavebnictví je zejména projektový charakter oboru, a zároveň nízká investiční aktivita a schopnost státu čerpat evropské dotace. [24] [31]

2.3.9 Shrnutí vývoje a prognózy do dalších let

Rok 2014 představoval konec klesajícího trendu ve stavební výrobě. Zároveň je obdobím kladných hodnot v nebytovém stavitelství, ale především v inženýrském stavitelství. Šest po sobě jdoucích čtvrtletích recese bylo zastaveno již ve druhém čtvrtletí roku 2013. Negativní faktory ovlivňující stavebnictví v roce 2014 jsou zejména dřívější investice na rozvoj dopravní infrastruktury a problémy s čerpáním prostředků z fondů EU (např. chyby v koordinaci a problémy s korupcí). Další příčinou recese byla rovněž nízká domácí poptávka. Za rok 2014 se očekává růst HDP o 2,6 % a stejný trend bude zřejmě pokračovat až do roku 2017 s nárůstem o 2,4 %. [45]

Podle odhadů ředitelů stavebních společností čekají české stavebnictví po těžkých letech konečně lepší časy. Předpokládá se, že růst stavební produkce v roce 2015 by měl vyšplhat na tříprocentní tempo růstu. K růstu by mělo dojít především v pozemním stavitelství v období let 2014 a 2016. Sdružení Euroconstruct předpokládá růst bytové výstavby o 3,2 % ročně a nebytové výstavby o 1,5 % ročně. V inženýrském stavitelství se předpokládá každoroční růst průměrně o 1,9 %. Inženýrské stavitelství, které je závislé na veřejných financích a využitím fondů EU, předpokládá, že trend využití prostředků z fondů EU zlomí právě rok 2014. Nová vláda slíbila zjednodušení zadávání veřejných zakázek a transparentnější a jednodušší postup při čerpání peněz z fondů pro rozvoj dopravní infrastruktury. [25] [46]

Graf 1 Celkový index stavební produkce podle odvětví v období 2011-2017
Zdroj: Euroconstruct 78, 2014

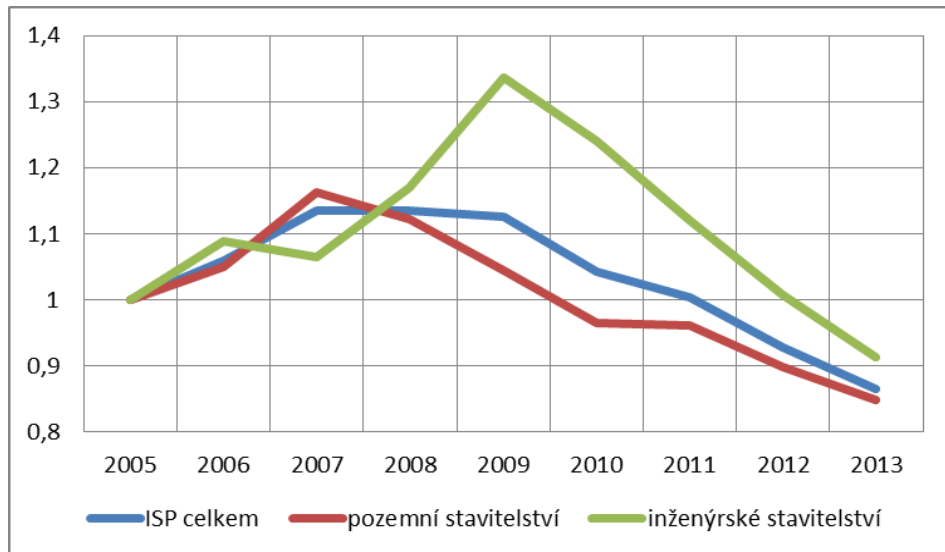
2.4 Faktory ovlivňující stavební výrobu

2.4.1 Index stavební produkce

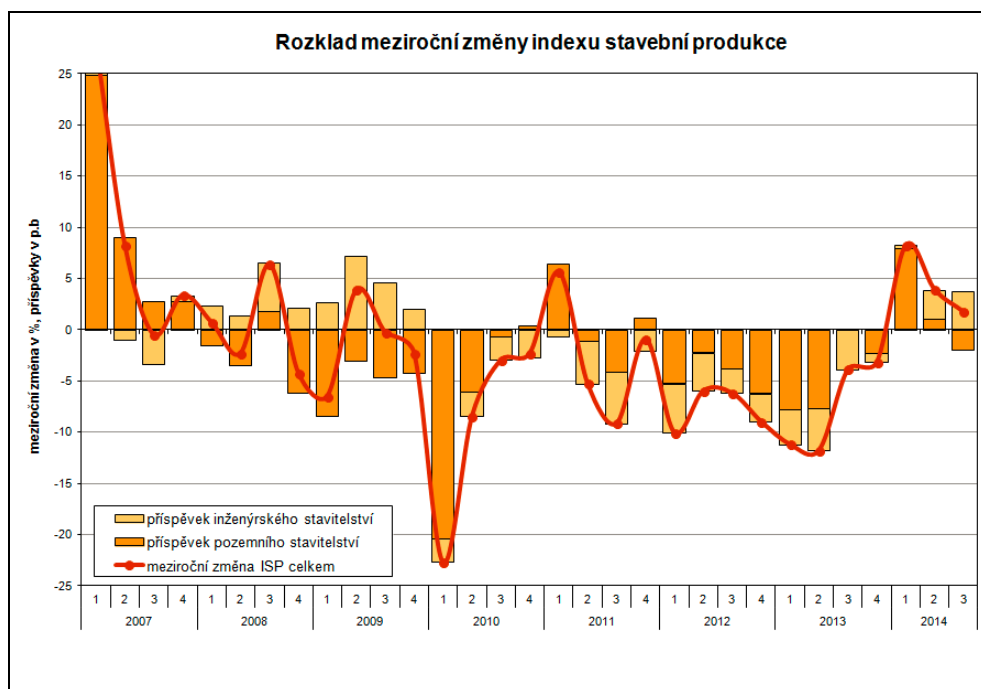
Jedná se o základní ukazatel konjunkturální statistiky stavebnictví, při jehož výpočtu se vychází z vývoje stavebních prací základní stavební výroby, přeceněných do stálých cen. Tento index je primárně počítán jako měsíční bazický index a je publikován za celou populaci podniků a převažující stavební činnosti. Od bazických indexů jsou pak odvozeny indexy meziroční, případně jako kumulace v čase na čtvrtletní, pololetní, roční.

Index stavební produkce je pak dále definován buď pro inženýrské stavitelství, nebo pro pozemní stavitelství.

Svého vrcholu dosáhlo české stavebnictví v letech 2007 a 2008 a od té doby došlo k téměř neustálému poklesu. Zatímco produkce pozemního stavitelství začala klesat již v roce 2008, inženýrské stavitelství začalo upadat od roku 2010, ale o to byl pokles rychlejší. Až v roce 2014 došlo k mírnému zlepšení, konkrétně index stavební produkce za měsíce leden až září meziročně vzrostl o 3,9 %, z toho o 1,6 % v pozemním stavitelství a 9,4 % u staveb inženýrských. To má zjevně na svědomí velmi mírná zima na počátku roku 2014, kdy povětrnostní podmínky umožnily stavbařům pracovat v podstatě bez omezení. [32] [34]

Graf 2 Vývoj českého stavebnictví- trend index stavební produkce
Zdroj: data převzatá z čsú

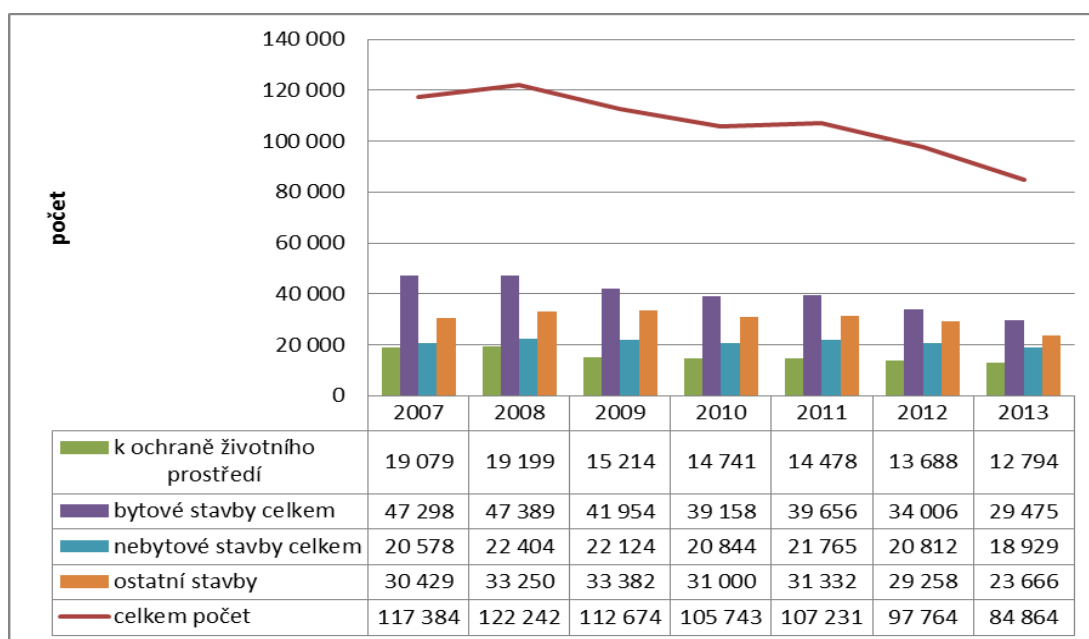

Graf 3 Rozklad meziroční změny indexu stavební produkce
Zdroj: Jak se daří českému stavebnictví, 2014

2.4.2 Počet vydaných stavebních povolení

Hodnoty vydaných stavebních povolení spolu s informacemi o zakázkách stavebních firem poskytují informace, které pomáhají při orientaci vývoje poptávky po produkci stavebnictví i očekávané intenzitě stavební aktivity.

„Údaje o stavebních povoleních, které jsou vydávány stavebními úřady ČR, obsahují počty povolení vydaných stavebními úřady za čtvrtletí a předpokládanou hodnotu staveb.“ [1]

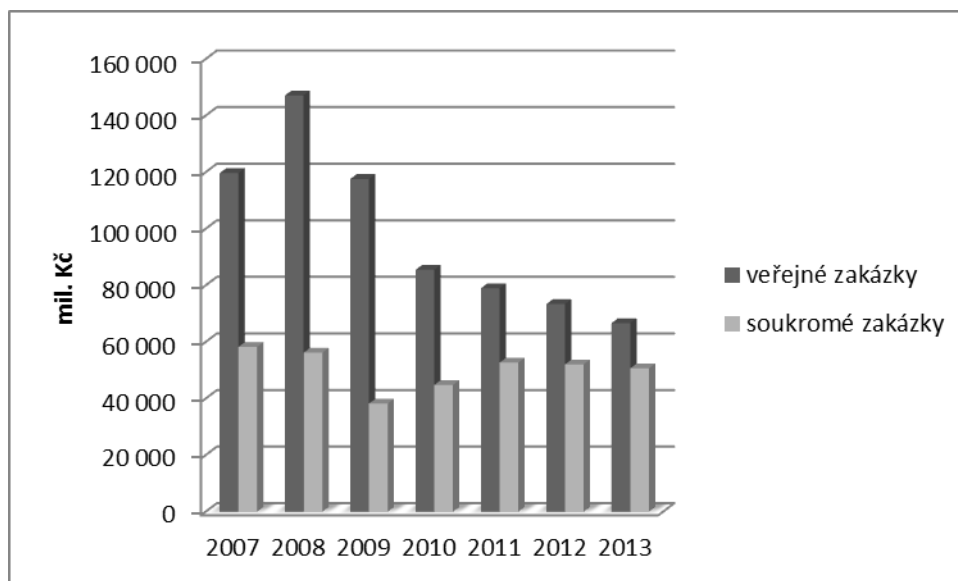

Graf 4 Počet vydaných stavebních povolení
Zdroj: data převzatá z čsú

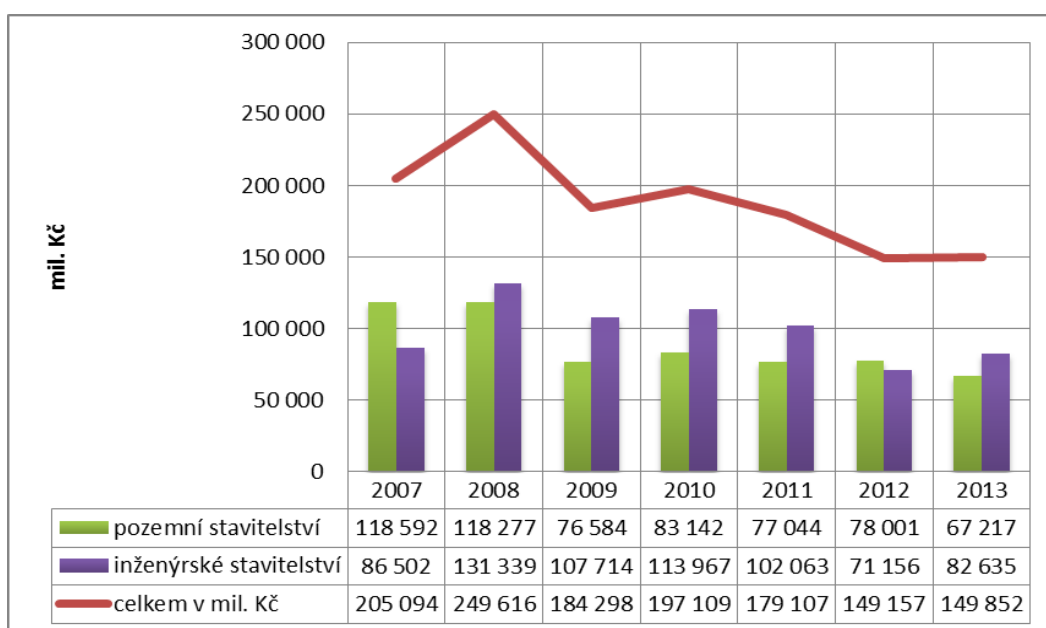
2.4.3 Stavební zakázky

Přehled stavebních zakázek podniků poskytuje informace o vývoji na stavebním trhu z pohledu investorů. Údaje o zakázkách tak rovněž umožňují analyzovat jakousi zásobu práce stavebních podniků.

Jak lze vidět z následujících grafů, největší objem stavebních zakázek firem nad 50 zaměstnanců byl v roce 2008. Po tomto roce došlo k mírnému poklesu jak v pozemním stavitelství, tak v inženýrském stavitelství. Rovněž objem veřejných a soukromých zakázek kopíruje vývoj celkových stavebních zakázek.

Graf 5 Objem veřejných a soukromých zakázek firem nad 50 zaměstnanců
Zdroj: data převzatá z čsú

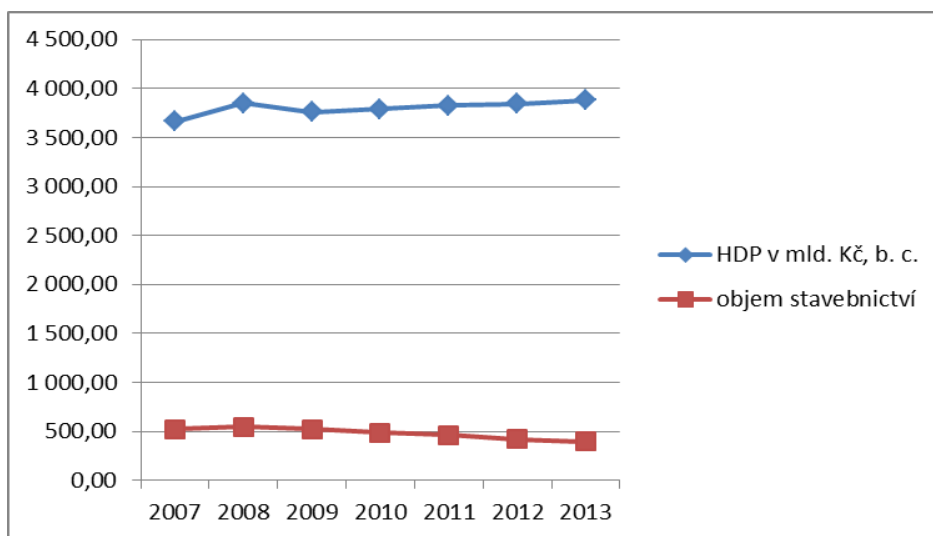
Graf 6 Počet nových zakázek v tuzemsku, stavebních podniků nad 50 zaměstnanců
Zdroj: data převzatá z čsú

2.4.4 HDP

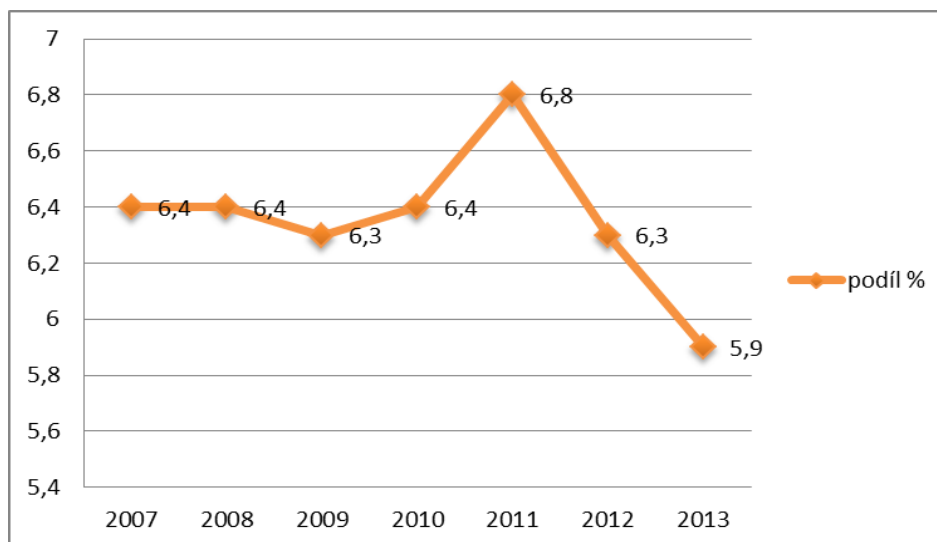
Hrubý domácí produkt je klíčový ukazatel ekonomického vývoje. Představuje souhrn hodnot z odvětví, jejichž činnosti jsou v systému národního účetnictví považovány za produktivní. Stavební práce, které se po svém dokončení stanou zdrojem růstu produkce a blahobytu, stimulují HDP a vytvářejí tak základ pro možný budoucí ekonomický růst.

Jak již bylo zmíněno výše, vývoj stavební produkce významně souvisí se stavem ekonomiky, především můžeme poukázat na stav rozpočtů domácností, firem i státu,

který se odráží v ochotě investovat do nové výstavby nebo renovací stávajících staveb. Ze studií průběhu vývoje průměrného HDP v Evropě v porovnání s vývojem stavební produkce mezi lety 1998 až 2007 lze říci, že stavební produkce naprosto věrně kopírovala vývoj HDP. Ovšem při zkoumání situace v době krize (mezi roky 2008-2011) si nelze nevšimnout značného rozkolísání vývoje HDP a rapidního poklesu stavební produkce, a to ve všech typech výstavby (bytová, nebytová, inženýrská). I když vývoj HDP začal v roce 2010 růst, vývoj stavební produkce nadále strmě klesal. Tento vývoj měl zřejmě postupný dopad i na další vlnu poklesu na přelomu let 2012 a 2013. [32] [38]

Graf 7 Vývoj HDP
Zdroj: data převzatá z čsú

Graf 8 Podíl stavebnictví na tvorbě HDP
Zdroj: data převzatá z čsú

3 Dotace

„Dotací se rozumějí peněžní prostředky státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu poskytnuté právníckým nebo fyzickým osobám na stanovený účel. Za dotaci se rovněž považují bezúplatná plnění poskytnutá na stanovený účel ze zahraničí z prostředků Evropského společenství nebo z veřejných rozpočtů cizího státu a granty poskytnuté podle zvláštního právního předpisu.“ [2, str. 11]

Rovněž prominutí části poplatků můžeme považovat za dotaci, ovšem pokud to právní předpis umožní a příslušný orgán stanoví prominutou část poplatků za dotaci. Dotace jsou upraveny zákonem č. 218/200 Sb. o rozpočtových pravidlech a souvisejících zákonů v platném znění, aktualizovány novelou č. 171/2012 Sb. ze dne 30.5.2012.

Účelem dotací je chránit spotřebitele před placením plné ceny za spotřebovaný statek, a tím jej využívat víc než za normálních podmínek. Dotace jsou určeny na vybraný projekt a na jeden rozpočtový rok, jsou účelově vázané a zpravidla pokrývají cca 40 až 60 % uznatelných nákladů daného projektu, s 85 % krytím můžou počítat veřejné projekty, v případě projektů zaměřených na vzdělávání zaměstnanců je možno získat až 100 % způsobilých výdajů. Účelovost dotace musí být dodržena i při jejím čerpání. Důležité je také vědět, že z nich nesmí být kryto dosahování zisku a při jejich přidělování se na ně nevztahuje správní řád. Zpravidla bývají rozdělovány v otevřeném výběrovém řízení. [25]

3.1 Dotace na podporu projektů ve stavebnictví

V současnosti existuje řada programů, které přispívají k podpoře stavebnictví, ale jedny z nejdůležitějších, které můžou ovlivnit příjem finančních prostředků, jsou dotace. Dotace poskytované pro podporu sektoru stavebnictví zahrnuje dotace z evropských fondů, ze státního rozpočtu České republiky či podpory poskytované kraji a dalšími subjekty. Finanční prostředky plynoucí z těchto zdrojů jsou určeny jak pro běžné občany, neziskové organizace, obce, kraje a jejich příspěvkové organizace, tak pro podporu firem.

Získat finanční prostředky z dotačních programů představuje často dlouhý a administrativně náročný proces, i přesto jej mnoho žadatelů absolvuje. Příliv peněz ve formě dotace znamená těžko nahraditelný zdroj peněžních prostředků.

- **Dotace z fondů EU**

Především díky tomu, že Česká republika patří do Evropské unie, má přístup čerpat zdroje poskytované právě z fondů EU.

- **Dotace ze státního rozpočtu**

Státní dotační politiku realizuje vláda, dále pak ministerstva spolu s Úřadem vlády. Dotační procedury u státních dotací zahrnuje horizont 3 let.

3.1.1 Zdroje financování

Jednotlivé zdroje financování, které plynou do sektoru stavebnictví a mohou být tak využívány subjekty působící na stavebním trhu, dělíme na:

1. Veřejné zdroje

- 1.1. Ze státního rozpočtu, který poskytuje finance prostřednictvím ministerstev a státních fondů,
- 1.2. z rozpočtů krajů a obcí, tyto instituce poskytují finance prostřednictvím jejich správy,
- 1.3. ze strukturálních fondů EU, které poskytují finance přímo, nebo nepřímo přes určené vládní a další instituce.

2. Soukromé zdroje

Zde řadíme finanční prostředky právnických a fyzických osob.

3. Kombinované zdroje

Tyto zdroje představují kombinaci veřejných a soukromých finančních prostředků podle pravidel předem stanovených na základě souvisejících právních podkladů.

3.1.2 Typy projektů

Obecně rozeznáváme 2 hlavní typy projektů:

- investiční (tzv. tvrdé projekty)
- neinvestiční (tzv. měkké projekty)

Hlavním rozlišovacím znakem těchto projektů jsou typy výdajů.

Investiční projekty se koncentrují na pořizování dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, tedy zejména např. nákup pozemků a jejich zhodnocení, nákup, výstavba či rekonstrukce nemovitostí, budování infrastruktury, nákup nových strojů nebo technologií, pořízení patentů, softwaru atd. Tyto projekty jsou spolufinancovány zejména z ERDF.

Neinvestiční projekty se zaměřují na investice do lidských zdrojů, a to zejména na podporu vzdělání, zaměstnanosti, sociální integraci, rovné příležitosti. Tyto projekty jsou spolufinancovány z ESF. [6]

Tab. 1 Příklad řešení problémů prostřednictvím investičních (tvrdých) a neinvestičních (měkkých) projektů

Problém	investiční (tvrdé) řešení	neinvestiční (měkké) řešení
Malá dopravní obslužnost	výstavba silnic, napojení na silniční síť, rozvoj MHD	odborná školení osob pracujících v dopravě
Znečišťování životního prostředí	výstavba ČOV, zavádění technologií šetrných k životnímu prostředí	školení v oblasti ekologie

• **Investiční typ projektů**

Operační programy, které lze využít pro obor stavebnictví a řeší zejména investiční typ projektů, jsou tyto:

- OP Doprava
- OP Životní prostředí
- OP Podnikání a inovace
- OP Výzkum a vývoj pro inovace
- Integrovaný operační program

• **Neinvestiční typ projektů**

Naopak operační programy, které lze využít pro obor stavebnictví a řeší zejména neinvestiční typ projektů, jsou tyto:

- OP Lidské zdroje a zaměstnanost
- OP Vzdělání pro konkurenceschopnost

Členění výdajů na investiční a neinvestiční není v rámci individuálních projektů dostupné, ovšem data Národního fondu ze souhrnných proplacených žádostí poskytují agregované údaje za operační programy. Podíl investičních výdajů v daném OP lze dedukovat i z jednotlivých fondů, ze kterých jsou čerpány finanční prostředky pro jednotlivé operační programy. Například pokud je OP financován z Fondu soudržnosti, jedná se o investiční projekty. Je však patrné, že i v rámci jednotlivých operačních programů, které jsou financovány z fondů zaměřených na investiční projekty, mají zanedbatelný podíl výdaje neinvestiční povahy.

3.2 Dotace poskytované ze státního rozpočtu České Republiky

Forma finanční podpory ze státního rozpočtu je žadatelům poskytována prostřednictvím jednotlivých ministerstev. Pro obor stavebnictví se jedná zejména o Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo dopravy. Jelikož se tyto ministerstva zaměřují na různé cíle, liší se také oblasti, do kterých prostředky z dotačních programů směřují. V současnosti existuje celá řada různých programů, které přispívají k podpoře stavebnictví, prostřednictvím finančních prostředků plynoucích z těchto programů.

Podpůrné programy pro stavebnictví, které jsou realizovány ze státního rozpočtu, jsou následovné:

Malé a střední podniky

Výzkum a vývoj

Podpora bydlení

Zelená úsporám [30]

3.2.1 Program Podpora bydlení

V rámci tohoto programu se podporuje výstavba technické infrastruktury, regenerace panelových sídlišť, výstavba podporovaných bytů a podpora oprav domovních olověných rozvodů. Podpora bydlení je realizována zejména prostřednictvím programů podpory bydlení Ministerstva pro místní rozvoj, Státního fondu rozvoje bydlení a prostřednictvím programu PANEL.

- **Podprogram Výstavba technické infrastruktury** je forma podpory, která je poskytována jako účelová investiční dotace. Podporuje výstavbu dopravní a technické infrastruktury pro následnou výstavbu bytových domů, rodinných domů nebo bytových a rodinných domů. Platí zde pravidlo „de minimis“, které stanovuje, že součet všech podpor poskytovaných žadateli nesmí v tříletém období přesáhnout částku v Kč odpovídající 200 000 EUR.
- **Podprogram Regenerace panelových sídlišť** zahrnuje formu dotací, o které mohou žádat obce usilující o regeneraci panelového sídliště o celkovém počtu nejméně 150 bytů. Dotace poskytnuta na tentýž druh oprav může být v rámci jednoho sídliště poskytnuta pouze jednou a lze ji poskytnout i na úpravy již zahájené. Výše poskytnuté finanční podpory může dosáhnout až 70 % rozpočtových nákladů na úpravy uvedené v žádosti o poskytnutí.
- **Podprogram Výstavba podporovaných bytů** má jako hlavní cíl podporovat vznik bytů na území České republiky sloužící k poskytování sociálního bydlení pro osoby se ztíženým přístupem k bydlení vyplývající z jejich nepříznivé sociální situace. Příjemcem tedy může být fyzická osoba podnikající nebo právnická osoba (včetně obcí). Podpora se poskytuje ve formě investiční dotace, maximálně do výše 80 % z kupní nebo vydražené ceny bytu a odhadní ceny bytu stanovené znalcem, avšak maximálně 400 000 Kč na jeden byt. Opět zde platí pravidlo „de minimis“.
- **Podprogram Podpora oprav domovních olověných rozvodů** je státní dotace poskytována na snížení obsahu olova v pitné vodě výměnou domovních olověných rozvodů vody na rozvody zdravotně nezávadné. Tento druh podpory má charakter neinvestiční dotace v maximální výši 20 tis. Kč na jednu bytovou jednotku (do roku 2012 to bylo do výše 10 tis. Kč). Příjemcem této finanční podpory může být vlastník, spoluvlastník nebo společenství vlastníků domu. I zde platí pravidlo „de minimis“.

V rámci podpory bydlení je v současnosti možné využít finanční prostředky prostřednictvím programů Panel, Program 150. Na rozdíl od klasických dotací se jedná o zvýhodněné úvěry na rekonstrukce domů a bytů. Tyto programy jsou financovány prostřednictvím SFRB.

- **Panel** se zaměřuje na opravy a modernizace bytových domů
- **Program 150** představuje úvěr na opravy a rekonstrukce bytu pro mladé lidi do 36 let

3.2.2 Zelená úsporám

Cílem tohoto programu je zlepšení stavu životního prostředí. Patří k programům, které finančně podporují rekonstrukce a novostavby budov, které jsou určeny k bydlení a budov plnicích veřejnou službu. Kryje náklady na realizace zateplení rodinných domů, výstavby v pasivním energetickém standardu, náhrady neekologického vytápění za nízkoemisní zdroje na biomasu a účinná tepelná čerpadla, instalace těchto zdrojů do nízkoenergetických novostaveb, instalace solárně termických kolektorů.

Je to program Ministerstva životního prostředí, administrovaný Státním fondem životního prostředí ČR. Finanční prostředky na tento program získává Česká republika zejména prodejem tzv. emisních kreditů Kjótského protokolu o snižování emisí skleníkových plynů. Podpora v rámci programu je nastavena tak, aby prostředky mohly být čerpány v průběhu celého období od vyhlášení. O dotaci je možné požádat jak před realizací projektu, tak po ní. Není však možné žádat o podporu opatření dokončených před vyhlášením Programu. Základní postupy poskytování podpory upravuje směrnice Ministerstva životního prostředí č. 9/2009. [26]

Hlavními žadateli o podporu jsou vlastníci a stavebníci rodinných a bytových domů, kteří daný dům využívají k bydlení nebo k poskytování bydlení třetím osobám. Program je členěn do těchto základních oblastí podpory:

- Úspora energie a vytápění
 - Celkové zateplení
 - Dílčí zateplení
- Výstavba v pasivním energetickém standardu
- Využití obnovitelných zdrojů energie pro vytápění a přípravu teplé vody:
 - Výměna neekologického vytápění za nízkoemisní zdroje na biomasu a účinná tepelná čerpadla
 - Instalace nízkoemisních zdrojů na biomasu a účinných tepelných čerpadel do novostaveb
 - Instalace solárně-termických kolektorů
- Dotační bonus za vybrané kombinace opatření
- Dotace na přípravu a realizaci podporovaných opatření v rámci Programu
- Realizace úspor energie v budovách veřejného sektoru

Hlavními přínosy Zelené úsporám je především snížení emisí CO₂, úspora tepla na vytápění (úspora nákladů domácností i několik miliard korun ročně), vytvoření nebo udržení pracovních míst, zlepšení podmínek bydlení domácností, zvýšení výroby tepla z obnovitelných zdrojů, snížení znečištění prachovými částicemi.

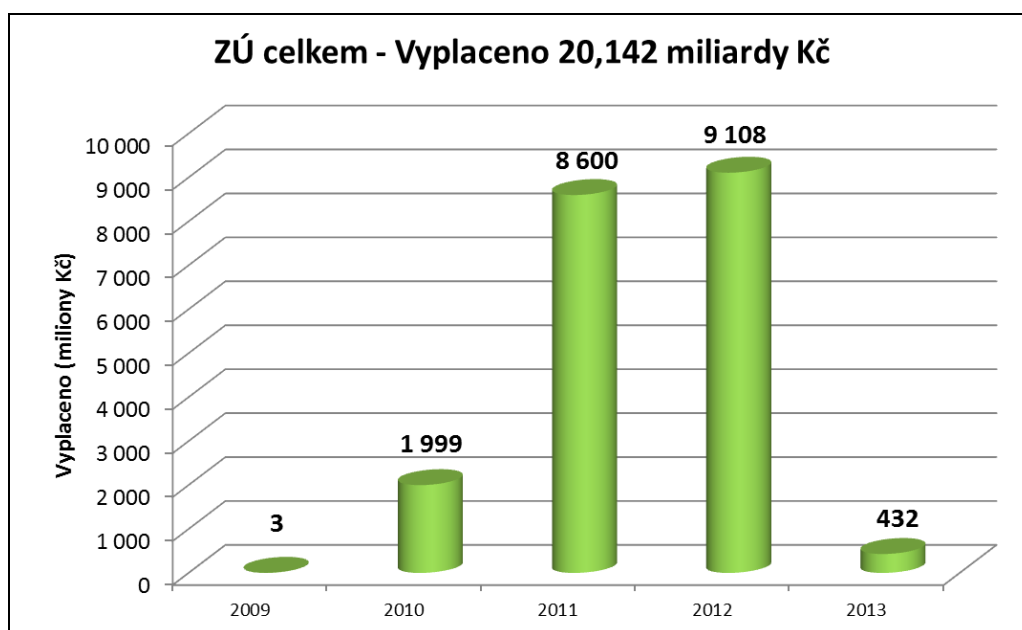
Zelenou úsporám bylo možné využít již v letech 2009-2012. Po ukončení příjmů žádostí za toto období následovalo nastartování nové vlny příjmů žádostí v rámci programu Nová Zelená úsporám 2013, kdy došlo také k drobným změnám v programu.

V současné době je možné podat žádost o finanční prostředky v rámci Zelené úsporám 2014-2020. [26]

Tab. 2 Zelená úsporám v číslech k 31.12.2013

Počet přijatých žádostí RD a BD	80 696 (22,48 mld. Kč)
Počet aktivních žádostí	74 125 (20,30 mld. Kč)
Celkem vyplaceno	20,14 mld. Kč
Zateplení	17,33 mld. Kč (86 %)
Pasivní výstavba	0,16 mld. Kč (0,77 %)
Obnovitelné zdroje	2,65 mld. Kč (13 %)
Kotle na biomasu	826 mil. Kč (31 %)
Tepelná čerpadla	380 mil. Kč (14 %)
Solární systémy	1 442 mil. Kč (55 %)
Věřejné budovy	4,25 mil. Kč (0,02%)

Zdroj: <http://www.tzb-info.cz/zelena-usporam-na-tzb-info>

Graf 9 Vyplacené částky celkem za projekt Zelená úsporám od roku 2009 do 2013

Zdroj: Jaroslav Hruběš, BEFFA, 2014

3.3 Dotace poskytované z fondů Evropské unie

Vstupem České Republiky do Evropské unie v roce 2004 se zrychlil nejen její ekonomický růst, ale byla překvalifikována z rozvojové země na rozvinutou zemi. I přes tyto úspěchy se ČR potýká s řadou problémů, které dlouhodobě ohrožují její konkurenceschopnost a plné využití hospodářského potenciálu. Jedním z hlavních nástrojů, které mohou pomoci přiblížit se ekonomicky vyspělejším státům, prosperovat a být plnohodnotnou součástí ekonomického celku EU jsou právě dotace poskytované

Evropskou unií, které hrají významnou roli pro odvětví stavebnictví. Příliv zahraničního kapitálu může udržet míru investování a tím i rozsah stavebních prací.

EU realizuje cíle v rámci sedmiletých cyklů, pro které členské země zpracovávají vždy nové programové dokumenty. V těchto dokumentech je stanoven rozpočet a jsou definovány a nastaveny nové cíle a priority, které se členské státy v daném období snaží dosahovat a naplňovat v souladu se základními strategickými dokumenty EU.

Finanční prostředky jsou čerpány prostřednictvím 3 fondů: Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF), Evropského sociálního fondu (ESF) a Fondu soudržnosti (FS). Zvláště jsou čerpány prostředky do zemědělství a rybářství.[27]

Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)

ERDF financuje především investiční, tzv. tvrdé projekty, čili pomáhá snižovat nerovnosti v zaostávajících regionech a upadajících průmyslových oblastech.

Nejvíce peněz je alokováno do zlepšení infrastruktury a výroby, které vedou k vzniku pracovních míst. Mezi podporované projekty patří např. výstavba silnic a železnic, odstraňování ekologických zátěží, regenerace brownfields, úpravy koryt řek a podpora inovačního potenciálu podnikatelů či podpora začínajícím podnikatelům.

Alokace v regionech je směřovaná na podporu projektů rozvoje obcí a měst, především zlepšení infrastruktury nebo zvýšení cestovního ruchu, např. turistické cesty, zakoupení vozidel veřejné dopravy, rekonstrukce kulturních památek, zvýšení kapacity ubytování či materiální vybavení škol.

Evropský sociální fond (ESF)

ESF financuje především neinvestiční, tzv. měkké projekty. Podporuje především zvýšení zaměstnanosti a počtu pracovních příležitostí.

„Peníze z fondu jsou využívány např. na vzdělání zaměstnanců, podporu návratu lidí na trh práce, rozvoj služeb zaměstnanosti, speciální programy pro osoby postižené sociální exkluzí, inovativní vzdělávací programy, zlepšování podmínek pro využívání ICT ve školách, zavádění moderních metod vzdělání.“ [3]

Fond soudržnosti (FS)

FS se liší od ESF a ERDF tím, že je určen na podporu chudších států, nikoli však regionů, a proto nepatří do strukturálních fondů.

Tento fond spolufinancuje velké infrastrukturální projekty v oblasti životního prostředí a transevropských dopravních sítí (dálnice a silnice I. třídy, železnice, vodní doprava, řízení silniční, železniční, říční, námořní a letecké dopravy, městská doprava při dodržování zásad udržitelného rozvoje).

3.3.1 Kdo může žádat o dotace z fondů EU

Předkládání žádostí o poskytnutí dotace mohou obce, kraje, podnikatelé, vlastníci dopravní infrastruktury atd. Ovšem přesná specifikace žadatelů je pak součástí konkrétní výzvy u dané oblasti podpory. U firem to může znamenat různá omezení, jako např. maximální počet zaměstnanců, velikost obrátu, minimální délka působení na trhu, apod.

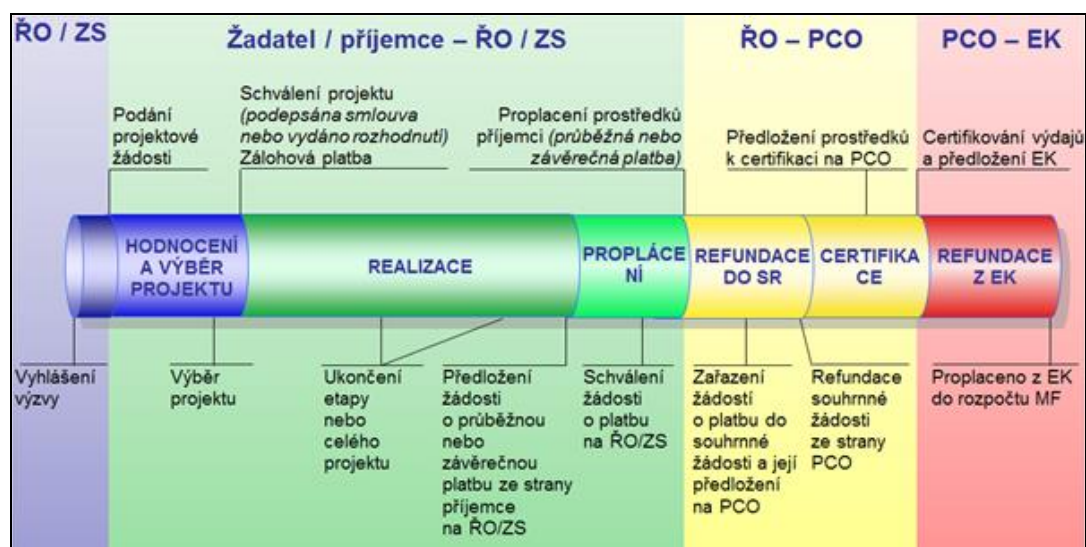
3.3.2 Pravidla čerpání dotací

Doba realizace jednotlivých projektů se liší dle typu projektu a dle operačních programů, zpravidla se pohybuje od několika měsíců až po několik let. Maximální doba realizace projektu se řídí pravidlem $n+3/n+2$.

Pravidlo $n+3/n+2$ je tedy považováno za administrativní nástroj, který má zajistit plynulost čerpání finančních prostředků. Alokace podpory pro n -tý rok by měla být vyčerpána v následujících třech/dvou kalendářních letech. Pro programové období 2007-2013 platí pro období let 2008-2010 pravidlo $n+3$, pro období let 2011-2012 se vztahuje zase pravidlo $n+2$. V praxi to znamená, že finanční prostředky, které nejsou z příslušné alokace vyčerpány do konce daného roku, podléhají tzv. automatickému zrušení závazku.

„Česká republika spolu s dalšími členskými zeměmi EU požádaly Evropskou komisi, aby jim dala více času na dočerpání prostředků z fondů EU na již rozběhnuté projekty. Dle jednání v Bruselu, bude možné projekty dokončit v roce 2015. Prodloužení lhůty na dočerpání by mělo pomoci především dokončení velkých dopravních či energetických projektů. Pokud by se totiž projekty nepodařilo uzavřít do konce roku 2015, znamenaly by dodatečný nárok na státní rozpočet. Již dříve se některé země pokusily o změnu pravidla $n+2/n+3$, výjimka byla udělena pouze Slovensku a Rumunsku.“ [4]

Na následujícím obrázku lze vidět celkový průběh čerpání prostředků z fondů EU.

Obr. 1 Schéma průběhu čerpání finančních prostředků prostřednictvím dotací z EU

Zdroj: strukturalni-fondy.eu

3.3.3 Přínosy strukturálních fondů

Přísun peněz z dotačních zdrojů má významný vliv na hrubý domácí produkt, zaměstnanost a další důležité makroekonomické indikátory, hlavně z důvodu působení pákového efektu. Pákového efektu je dosaženo díky možnosti využívat zdroje z evropských fondů. Tento efekt se dá demonstrovat například na investicích do

dopravní infrastruktury, kdy je za evropské prostředky doplněné o veřejné zdroje ČR na základě spolufinancování postavena dopravní infrastruktura. Tato infrastruktura má přímý dopad na hrubou přidanou hodnotu stavebního sektoru. Růst samotného stavebního sektoru má multiplikativní efekt ve formě vyšší poptávky po zboží ostatních sektorů, zaměstnanosti v těchto odvětvích a po ukončení realizace stavby přichází fáze užití stavby. [27]

Dalším pozitivním aspektem, který mají operační programy je fakt, že řada projektů by se zřejmě bez zapojení zdrojů z fondů EU nerealizovala. Tento aspekt sehrál důležitou roli v průběhu ekonomické krize, kdy se podpora z fondů stala jedním z nástrojů napomáhajících k jejímu zmírnění. Zároveň však platil i obrácený vztah, kdy ekonomická krize měla negativní dopad na možné přínosy strukturálních fondů.

Vedle zmíněného vlivu na HDP byla značně podpořena i zaměstnanost ve formě vzniku nových pracovních míst. V programovém období 2007-2013 bylo vytvořeno 82 400 pracovních míst, z toho 75 000 míst bylo vytvořeno cíleně.

OP Doprava spolu s regionálními OP a OP Praha- Konkurenceschopnost velmi výrazně přispěly k rozvoji dopravní infrastruktury regionálního a celostátního významu. Dohromady bylo příjemcům proplaceno 193 mld. Kč, z nichž se podařilo vystavět například 236,4 km silnic státního významu (dálnice, rychlostní silnice a silnice I. tříd), v oblasti železniční infrastruktury se podařilo zrekonstruovat 301 km železničních tratí a rozšířit délku elektrizovaných železničních tratí o 30 km.

Oblast podnikání a inovací je přímo i nepřímo podporováno z evropských fondů téměř ve všech operačních programech. [27]

3.4 Programy v operačním období 2007-2013

Programové období 2007-2013 bylo pro Českou Republiku a české stavebnictví zásadní zejména proto, že bylo prvním nezkráceným obdobím, kdy bylo možné čerpat finanční pomoc ze strukturálních fondů. V programovém období 2007-2013 bylo v České Republice využíváno 26 operačních programů, které byly rozděleny mezi 3 cíle hospodářské politiky a sociální soudržnosti:

Cíl Konvergence

Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Cíl Evropská územní spolupráce

Tab. 3 Rozdělení finančních prostředků podle jednotlivých cílů

Cíle hospodářské politiky	Částka v mld. EUR
Cíl Konvergence	25,89
Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	0,42
Cíl Evropská územní spolupráce	0,39

Zdroj: data převzata ze stránky strukturální-fondy.eu

Tab. 4 Rozdělení operačních programů dle cílů hospodářské politiky

Cíl	Program	
Konvergence	regionální operační programy (ROP)	ROP NUTS II Severozápad
		ROP NUTS II Severovýchod
		ROP NUTS II Střední Čechy
		ROP NUTS II Jihozápad
		ROP NUTS II Jihovýchod
		ROP NUTS II Střední Morava
		ROP NUTS II Moravskoslezsko
	tematické operační programy	OP Doprava
		OP Životní prostředí
		OP Podnikání a inovace
		OP Výzkum a vývoj pro inovace
		OP Lidské zdroje a zaměstnanost
		OP Vzdělání a konkurenceschopnost
		Integrovaný OP
OP Technická pomoc		
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	OP Praha Konkurenceschopnost	
	OP Praha Adaptabilita	
Evropská územní spolupráce	OP Přeshraniční spolupráce ČR- Bavorsko	
	OP Přeshraniční spolupráce ČR- Polsko	
	OP Přeshraniční spolupráce ČR- Rakousko	
	OP Přeshraniční spolupráce ČR- Sasko	
	OP Přeshraniční spolupráce ČR- Slovensko	
	OP Mezinárodní spolupráce	
	Síťový operační program ESPON 2013	
	Síťový operační program INTERACT II	

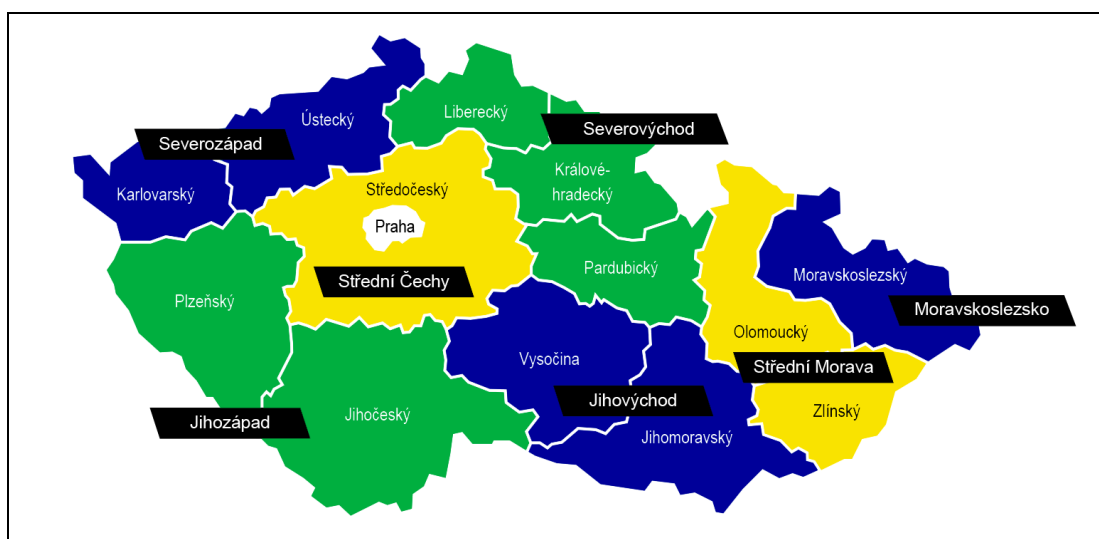
3.4.1 Cíl Konvergence

V centru tohoto cíle stojí především podpora hospodářského a sociálního rozvoje méně vyspělých regionů a členských států České Republiky. Jeho hlavním posláním je podpora růstu a tvorby pracovních míst. Podpora tohoto cíle je poskytována prostřednictvím fondů ERDF, ESF a Fondu soudržnosti. Spadají pod něj všechny

regiony soudržnosti s výjimkou hlavního města Prahy a je realizovaný prostřednictvím 7mi regionálních operačních programů (ROP) a 8mi tematických operačních programů.

Sedm regionálních operačních programů (ROP) pro regiony soudržnosti (NUTS II):

ROP NUTS II Severozápad
ROP NUTS II Severovýchod
ROP NUTS II Střední Čechy
ROP NUTS II Jihozápad
ROP NUTS II Jihovýchod
ROP NUTS II Střední Morava
ROP NUTS II Moravskoslezsko

Obr. 2 Rozdělení ČR dle ROP NUTS II
zdroj: strukturální-fondy.cz

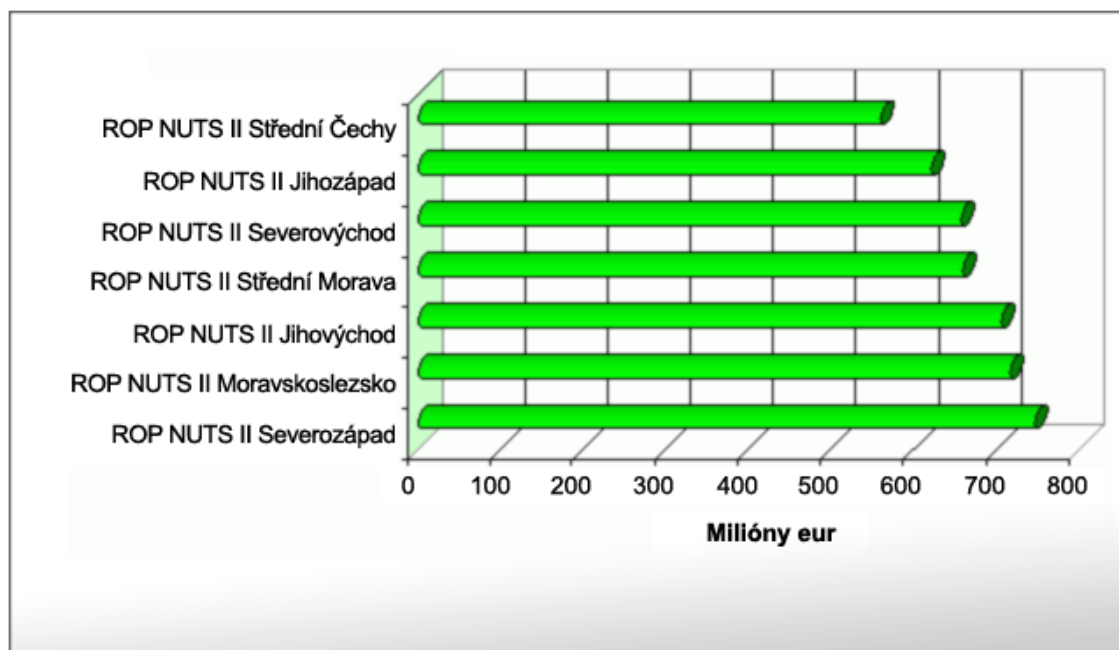
Evropská kohezní politika je směřována do územních celků s počtem obyvatel pohybujících se mezi 800 tis. a 3 miliony. Protože kraje na území ČR těchto počtů obyvatel většinou nedosahují, byly zřízeny právě již zmíněné regiony soudržnosti ROP NUTS II. Tyto regiony soudržnosti, skládající se z jednoho či více krajů, slouží pro účely efektivního získávání prostředků z evropských fondů.

Programy NUTS, neboli nomenklatura územních statistických jednotek, slouží pro vzájemná porovnávání a to především z hlediska statického. V rámci jednotlivých regionů NUTS se programy zaměřují na:

- zlepšení dopravní dostupnosti a propojení, včetně modernizace prostředků veřejné dopravy
- rozvoje infrastruktury
- služeb cestovního ruchu
- přípravy menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu prostřednictvím lepšího vzdělání, sociální a zdravotnické infrastruktury.

Žadatelé jsou především kraje, obce, organizace zřizované nebo zakládáné krajem či obcemi, provozovatelé dráhy, nestátní neziskové organizace, malí a střední podnikatelé apod. Každý ROP je řízen samostatně Regionální radou příslušného regionu.

Na regionální operační programy bylo z fondů EU vyčleněno 4,6 mld. EUR.

Graf 10 Alokace prostředků z fondů EU pro jednotlivé ROPy na území ČR
Zdroj: strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013

Osm tematických operačních programů:

OP Doprava

OP Životní prostředí

OP Podnikání a inovace

OP Výzkum a vývoj pro inovace

OP Lidské zdroje a zaměstnanost

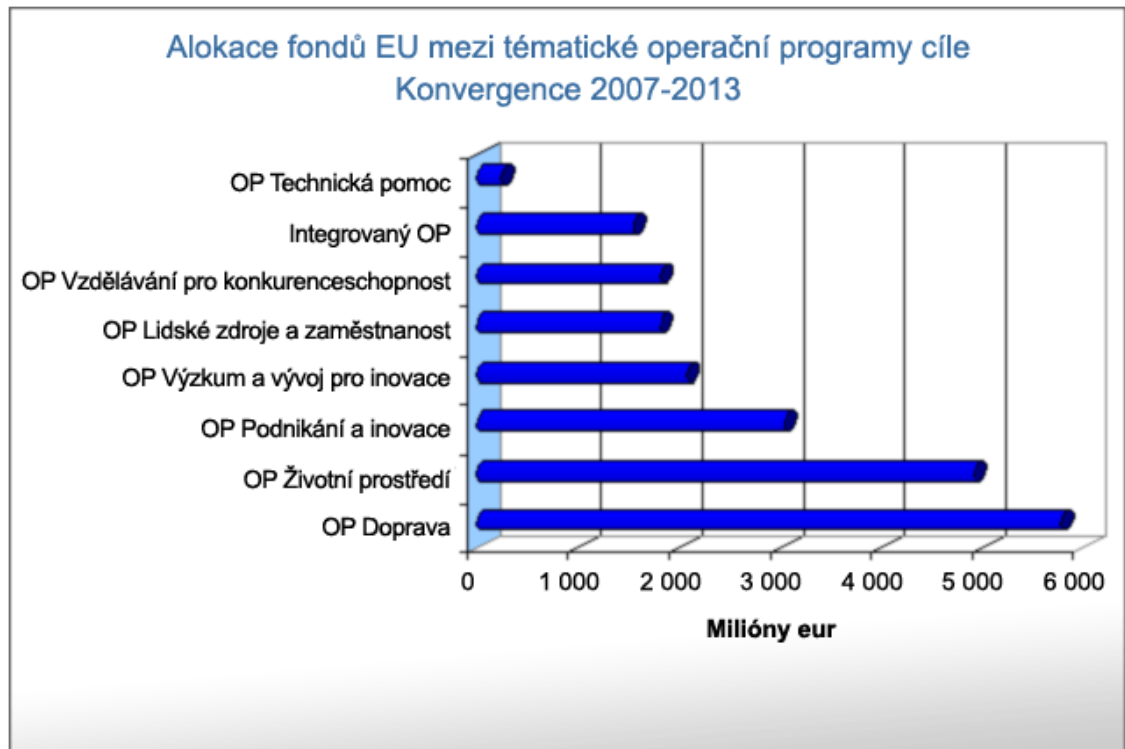
OP Vzdělání pro konkurenceschopnost

Integrovaný operační program

OP Technická pomoc

Každý z těchto operačních programů má své specifické zaměření.

Alokované částky pro cíl konvergence:

Graf 11 Alokace fondů mezi tematické operační programy v programovém období 2007-2013
Zdroj: strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013

3.4.2 Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Zaměření tohoto cíle je především posílení konkurenceschopnosti a přitažlivosti regionů a rovněž zaměstnanosti. Rozvojové programy pomáhají regionům urychlit a podpořit hospodářské změny prostřednictvím inovací a podporou znalostí společnosti, podnikavosti, ochrany životního prostředí a zlepšení jejich dostupnosti. Přizpůsobení pracovní síly a investice do lidských zdrojů podporují vznik většího počtu kvalitnějších pracovních míst. Do tohoto cíle spadá pouze hlavní město Praha se dvěma operačními programy:

OP Praha Konkurenceschopnost
OP Praha Adaptabilita

Plánovaná částka: 0,42 miliardy eur.

3.4.3 Cíl Evropská územní spolupráce

Tento cíl usiluje o vyvážený, harmonický a trvale udržitelný rozvoj evropského území a to prostřednictvím podpory přeshraniční, mezinárodní a nadnárodní spolupráce regionů. V rámci tohoto cíle je možné čerpat z 9ti operačních programů:

OP Přeshraniční spolupráce ČR- Bavorsko
OP Přeshraniční spolupráce ČR- Polsko
OP Přeshraniční spolupráce ČR- Rakousko

OP Přeshraniční spolupráce ČR- Sasko
OP Přeshraniční spolupráce ČR- Slovensko
OP Mezinárodní spolupráce
Sít'ový operační program ESPON 2013
Sít'ový operační program INTERACT II

3.5 Nové programové období 2014-2020

Cíle kohezní politiky Evropské unie se v jednotlivých programových obdobích mění, jelikož se přizpůsobují potřebám stávajících a přistupujících členů a celkovému prostředí Evropské unie.

V případě schválení Evropským parlamentem bude možné čerpat finanční prostředky ve výši cca 510 mld. Kč. Jedny z nejvýznamnějších kapitol evropského rozpočtu budou i ty, jež obsahují fondy zaměřené na podporu politiky soudržnosti, politiky rozvoje venkova a společné námořní a rybářské politiky. Souhrnný název těchto fondů bude Evropské strukturální a investiční fondy (ESI). Ucelení přesné podoby kohezní politiky pro nové programové období pomůže získat představu o tom, co se změní a jaké budou nové priority.

V rámci nového programového období 2014-2020 došlo v systému čerpání z evropských fondů k zavedení některých novinek a to jak na evropské úrovni, tak i české. [37]

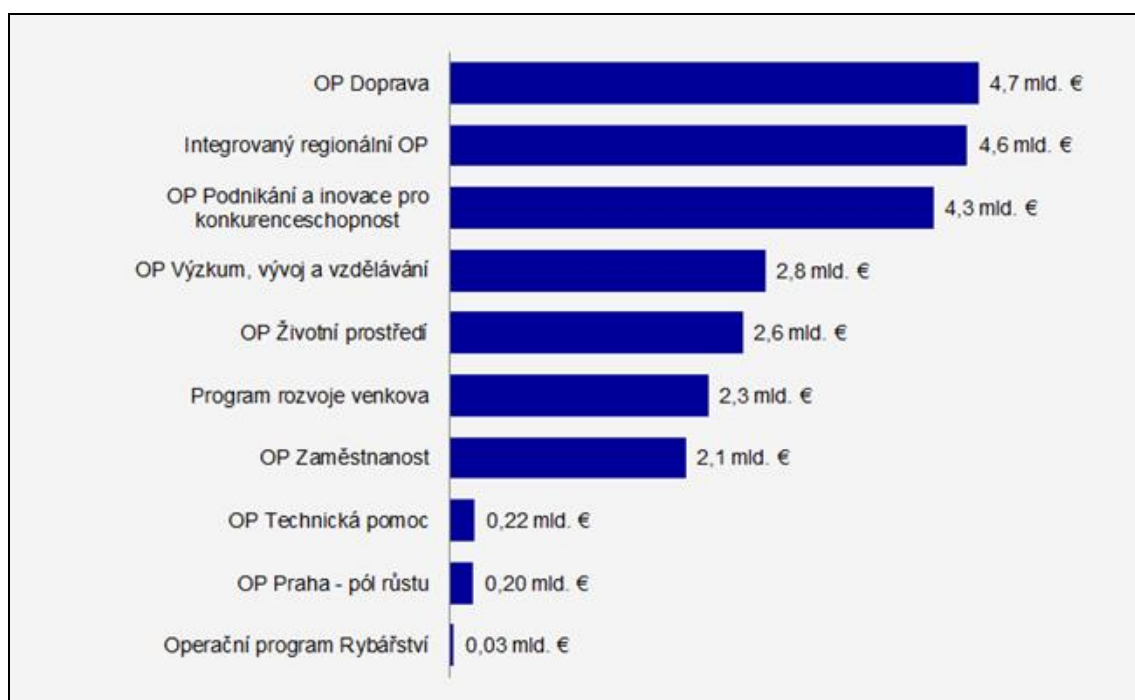
- snížení počtu programů z 26 na 18 (viz tab.)
- „*koncepte Jednotného metodického prostředí (má zajistit stejná pravidla skrze celý systém)*“
- *rozšíření fungování monitorovacího systému (zjednodušení administrativy, žadatel již nebude muset tisknout žádné papíry)*“ [5]

Tab. 5 Změny v novém programovém období, oproti minulému programovému období

OP v programovém období 2007-2013	OP v programovém období 2014-2020
ROP NUTS II Severozápad	Integrovaný regionální operační program
ROP NUTS II Severovýchod	
ROP NUTS II Střední Čechy	
ROP NUTS II Jihozápad	
ROP NUTS II Jihovýchod	
ROP NUTS II Střední Morava	
ROP NUTS II Moravskoslezsko	
OP Doprava	OP Doprava
OP Životní prostředí	OP Životní prostředí
OP Podnikání a inovace	OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OP Výzkum a vývoj pro inovace	OP Výzkum, vývoj a vzdělávání
OP Vzdělání pro konkurenceschopnost	
OP Lidské zdroje a zaměstnanost	OP Zaměstnanost
Integrovaný operační program	
OP Technická pomoc	OP Technická pomoc
OP Praha Konkurenceschopnost	OP Praha- pól růstu ČR
OP Praha Adaptabilita	
OP Přeshraniční spolupráce ČR- Bavorsko	OP Přeshraniční spolupráce ČR- Bavorsko
OP Přeshraniční spolupráce ČR- Polsko	OP Přeshraniční spolupráce ČR- Polsko
OP Přeshraniční spolupráce ČR- Rakousko	OP Přeshraniční spolupráce ČR- Rakousko
OP Přeshraniční spolupráce ČR- Sasko	OP Přeshraniční spolupráce ČR- Sasko
OP Přeshraniční spolupráce ČR- Slovensko	OP Přeshraniční spolupráce ČR- Slovensko
OP Mezinárodní spolupráce	OP Mezinárodní spolupráce
Síťový operační program ESPON 2013	ESPON 2020
Síťový operační program INTERACT II	Operační program INTERACT III
Program rozvoje venkova	Program rozvoje venkova
	OP Rybářství 2014-2020

Zdroj: strukturalni-fondy.eu

Připravované programy pro nastávající programové období budou financovány z Evropských strukturálních fondů a investičních fondů (ESIF). Alokace peněz mezi jednotlivé programy je znázorněno na obrázku níže.

Graf 12 Alokace ESI fondů mezi programy v programovém období 2014-2020
 Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy>

4 Praktická část

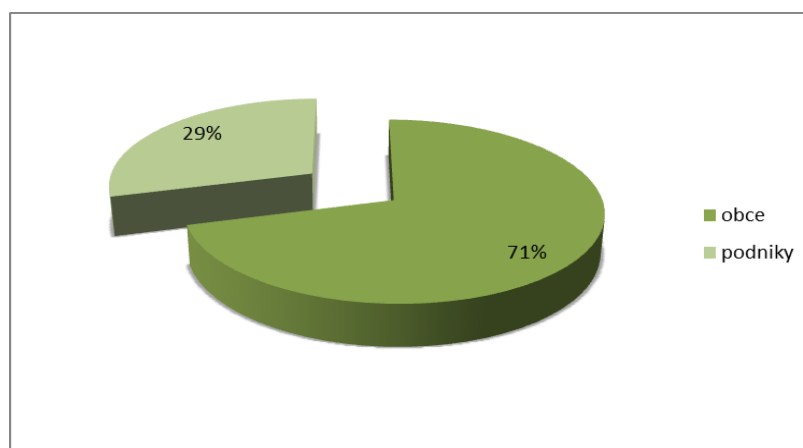
Praktickou část diplomové práce jsem rozdělila na dvě sekce, a to na sekci dotazníkovou a sekci analytickou.

Součástí první sekce byl dotazník, který jsem vytvořila na základě otázek, týkajících se využívání dotací v České republice ze strany dodavatelů a ze strany investorů. Součástí druhé sekce diplomové práce bylo vytvoření vývoje čerpání dotací z jednotlivých dotačních programů poskytovaných z fondů EU za minulé programové období 2007-2013. Zaměřila jsem se na dotační programy, které směřují své finanční prostředky především na podporu projektů zaměřených na inženýrské a pozemní stavitelství. Jedná se tedy o dotační programy: OP Doprava, OP Podnikání a inovace.

4.1 Část dotazníková

Dotazník jsem směřovala na obce a firmy (otázky z dotazníků jsou k nahlédnutí v Příloze A1 a Příloze A2). Tento okruh respondentů jsem si zvolila proto, jelikož jde o instituce, které přispívají k formování stavební výroby. Nejenom tím, že se zaměřují na pozemní, inženýrské a specializované stavební práce. Rovněž jsem vycházela z teoretické části práce, kde jsem se dozvěděla, že vývoj stavebnictví se určuje právě vývojem inženýrského a pozemního stavitelství. Dotazník jsem rozesílala formou emailu jednotlivým respondentům. Dala jsem možnost výběru vyplňování dotazníku, buď ve formě Word nebo ve formě formuláře, vytvořeného pomocí Gmailu. Rozeslala jsem dotazníky do 1464 firem a 1328 obcí. Sice se s rozesíláním pojily menší komplikace, nakonec vše dobře dopadlo a vrátilo se mi 396 vyplněných dotazníků, návratnost u firem byla 8 % a u obcí 21 %. Vzhledem k odpovědím jsem usoudila, že mi množství stačí k tomu, abych dokázala učinit závěry toho průzkumu.

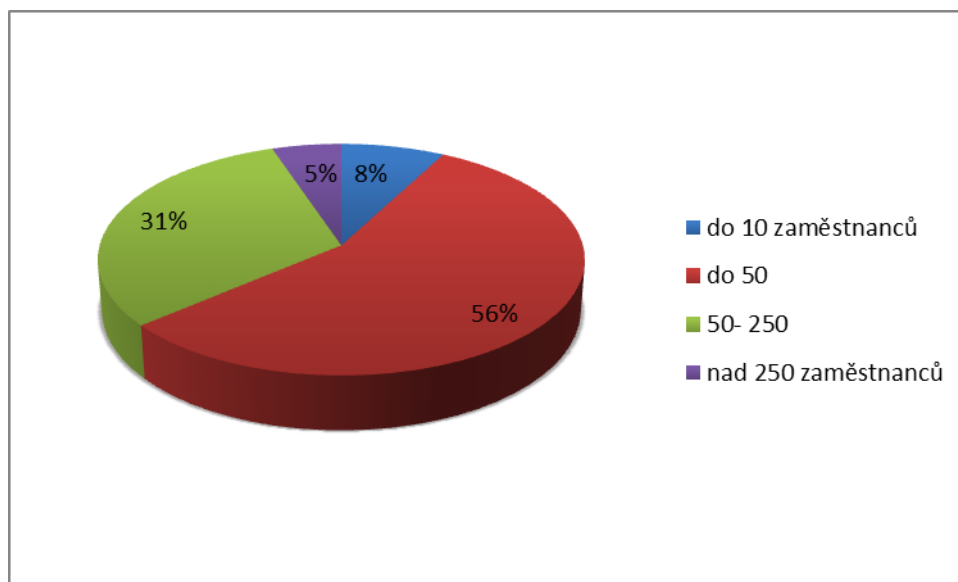
Hlavním cílem dotazníku bylo zjistit postoje a zkušenosti podniků a obcí s čerpáním finančních prostředků z dotačních fondů.

Graf 13 Procentuální počet vrácených dotazníků

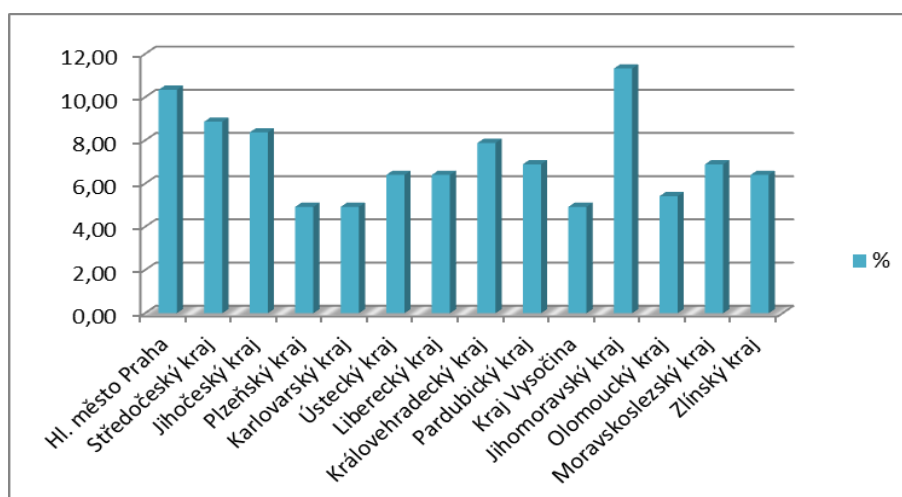
4.1.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření - firmy

Celkově mi dotazník vyplnilo 116 firem. Odpovědi z vrácených dotazníků od firem jsou k nahlédnutí v Příloze B1. Většinou se jednalo o malé podniky, ve kterých pracuje do 50 zaměstnanců. V menší míře byl dotazník vyplněn středními podniky, kde pracuje 50 až 250 osob. Zhruba nastejno, ale nejmenší procento tvořily mikropodniky (do 10 zaměstnanců) a velké podniky (nad 250 zaměstnanců).

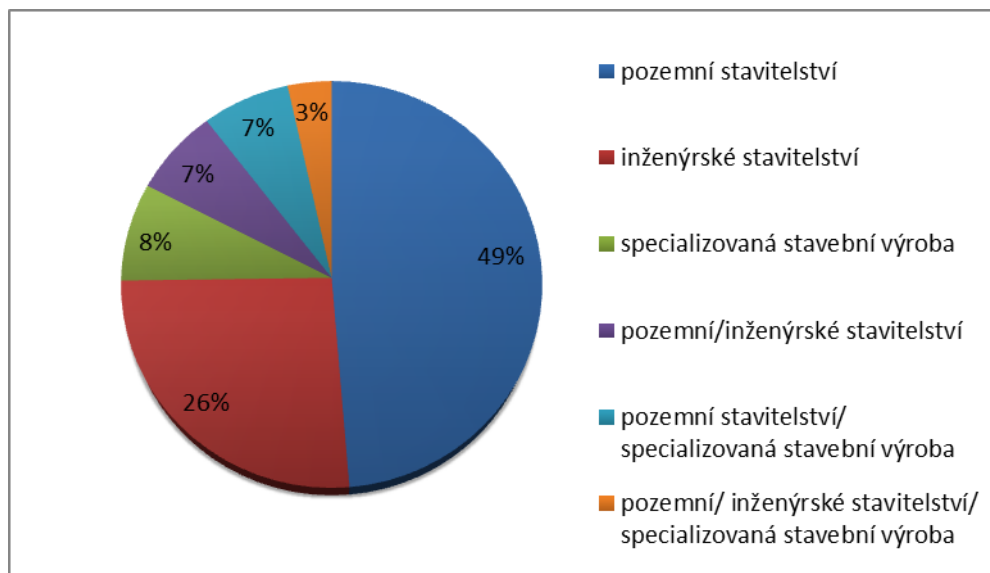
Graf 14 Velikost podniků podle počtu zaměstnanců

Dotazník jsem posílala firmám po celé České republice. Na grafu níže lze vidět, která jsou nejčastější místa působení podniků. Některé podniky nepůsobí jen v jednom kraji, ale snaží se působit ve více krajích na území ČR. To je zřejmě způsobeno také tím, že se firmy snaží co nejvíce rozvíjet a nabízet tak svou práci po území ČR.

Graf 15 Kraje s nejvyšší působností dotazovaných firem

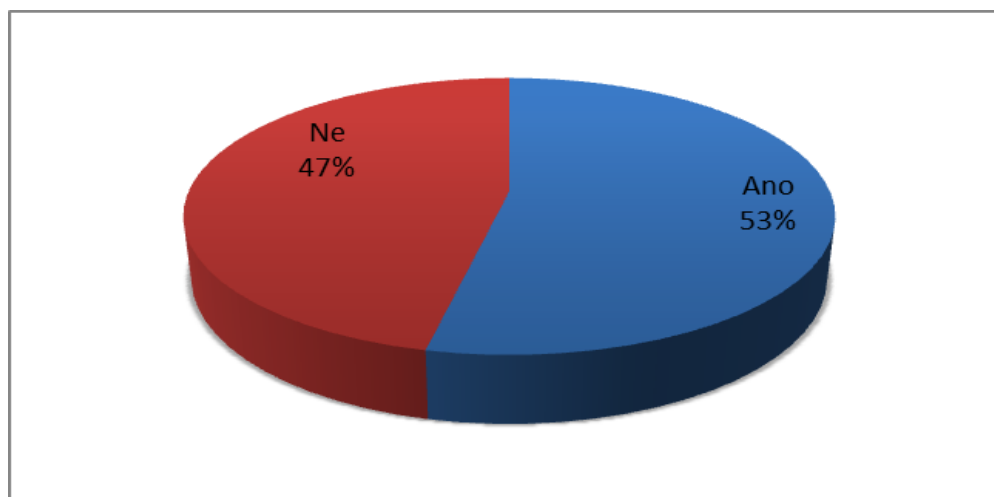
Jelikož jsem si stavební výrobu rozdělila na pozemní stavitelství, inženýrské stavitelství a specializovanou stavební výrobu, zajímalo mě, na co se nejvíce dotazované společnosti zaměřují. Valná většina dotazovaných je zaměřena na pozemní stavitelství, o polovinu méně jsou firmy zaměřené na inženýrské stavitelství. Nejméně odpovědělo firem, jejichž hlavním oborem podnikání je specializovaná stavební výroba. Odpovídaly i společnosti, jejichž hlavní obor podnikání není pouze jeden, ale kombinace dvou nebo dokonce všech tří druhů stavební výroby.

Graf 16 Zaměření podniků ve stavebnictví

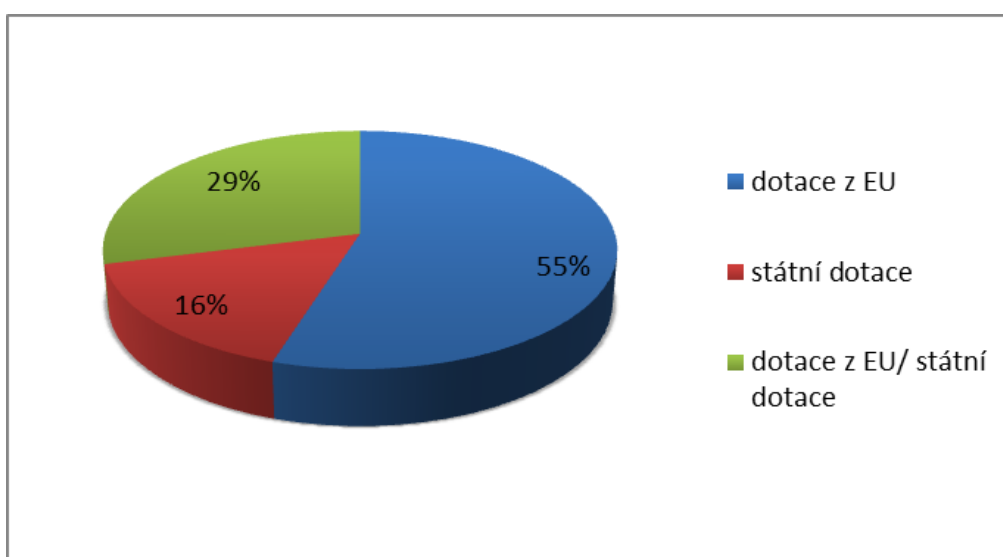
První otázka týkající se dotací byla, jestli vůbec firmy dotace využívají nebo nevyžívají. Překvapivé bylo, že odpovědi byly téměř vyrovnané, i když většina odpověděla, že dotace využívají. Může to být způsobeno i tím, že většina subjektů je k dotacím skeptická a vidí ve využívání dotací spíše nevýhody. Taky mi pár respondentů napsalo do mailu osobní názor, že využívání dotací je pro společnost zcela degradující a že to ničí celkově ekonomiku státu. Tento negativní postoj mě nepřekvapil, jelikož ne jednou se skloňovaly ve zprávách dotační podvody, kdy peníze určené na projekty byly použity pro jiné účely.

Z celkového množství odpovědí jsem pak na otázky týkající se využívání dotací použila odpovědi pouze od těch, kteří dotace využívají.

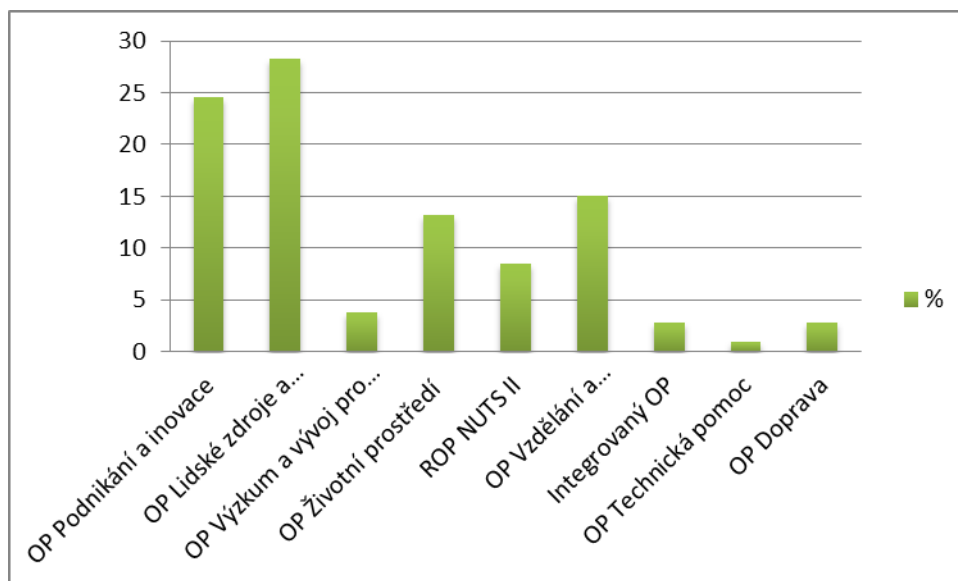
Graf 17 Procentuální zastoupení odpovědí firem na otázku: ‚Využíváte dotace?‘

Firmy, které dotace využívají, mají možnost soustředit se pouze na finanční podporu ze státního rozpočtu, nebo z dotací poskytovaných Evropskou unií. Většina respondentů využívá finanční prostředky z fondů EU. Značné množství firem však využívá obou možností.

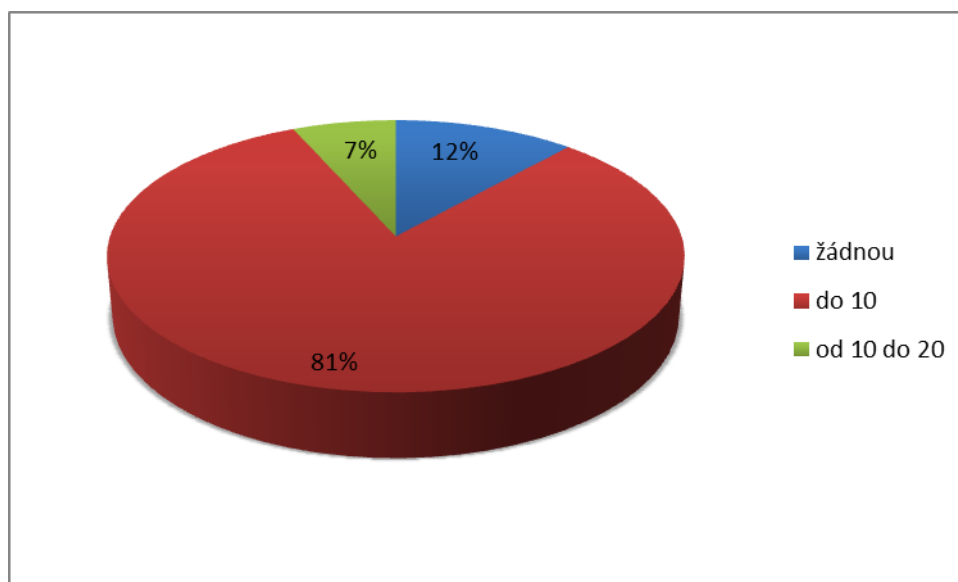
Graf 18 Procentuální zastoupení odpovědí podniků na otázku: ‚Které zdroje dotací využíváte?‘

Z odpovědí pro konkrétní operační programy poskytované z fondů EU byl nejčastěji zaškrtnutý OP podporující neinvestiční projekty, OP Lidské zdroje a zaměstnanost. Druhou nejčastější odpovědí byl OP Podnikání a inovace, který patří k programům podporující v převážné míře investiční projekty. Tento program zároveň v největší míře podporuje podnikání malých a středních podniků. Podniky mají možnost čerpat finanční prostředky i z programů OP Životní prostředí a OP Vzdělání a konkurenceschopnost.

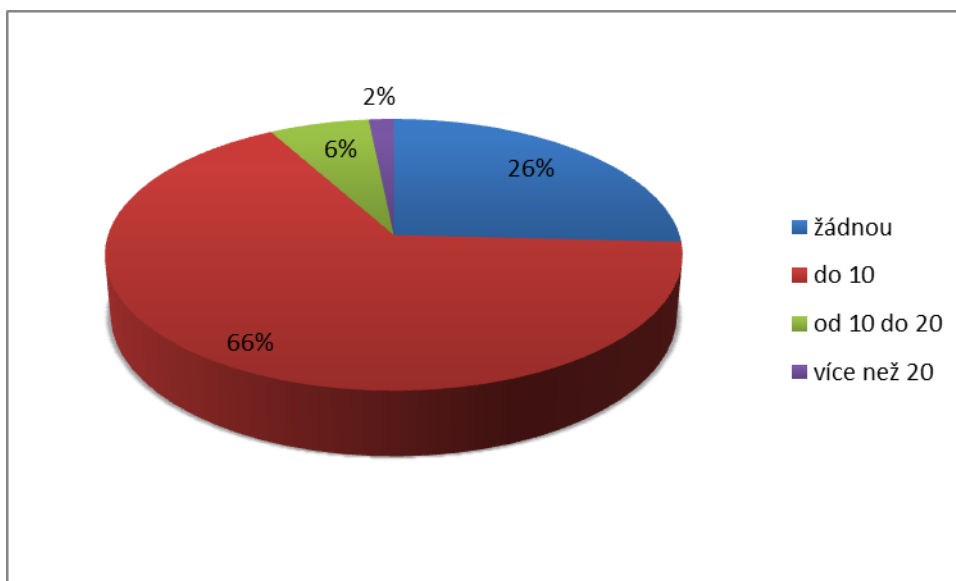

Graf 19 Využívání jednotlivých evropských operačních programů v rámci stavebních firem

Na otázky kolik žádostí respondenti podali v programovém období 2007-2013, nebo plánují podat v nastávajícím období 2014-2020 zvolili většinou možnost do 10 (slovy deseti) žádostí. Převaha odpovědí byla také za možnost „žádnou“. Někteří ovšem podali i víc než 10 žádostí a taky někteří plánují podat víc než 10 žádostí. Odpovědi v tomhle ohledu byly dost nevyvážené, ale můžeme z toho usoudit, že jsou respondenti v podávání žádostí víceméně opatrní.

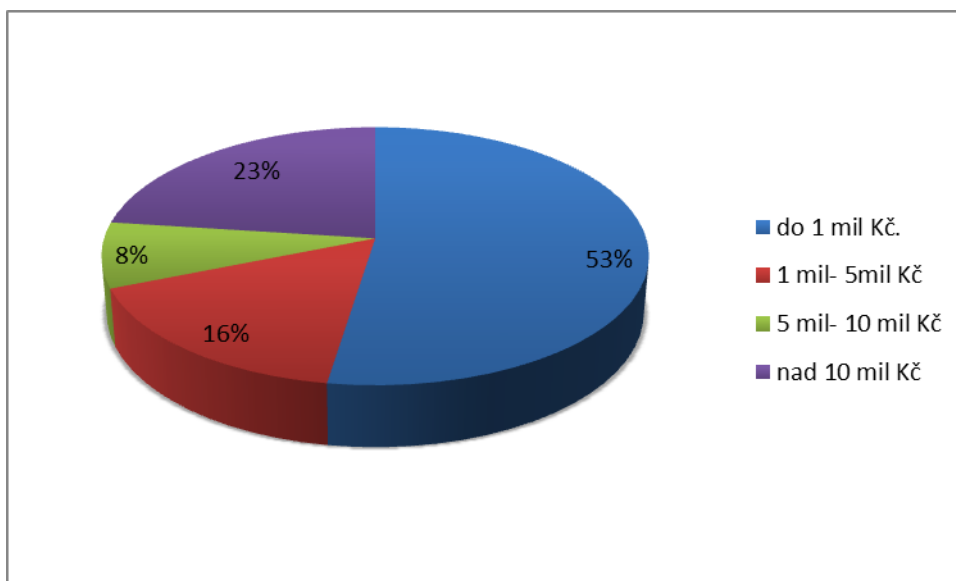
Graf 20 Podané žádosti v programovém období 2007-2013 v rámci stavebních firem

Graf 21 Plánovaný počet podaných žádostí v programovém období 2014-2020 v rámci stavebních firem

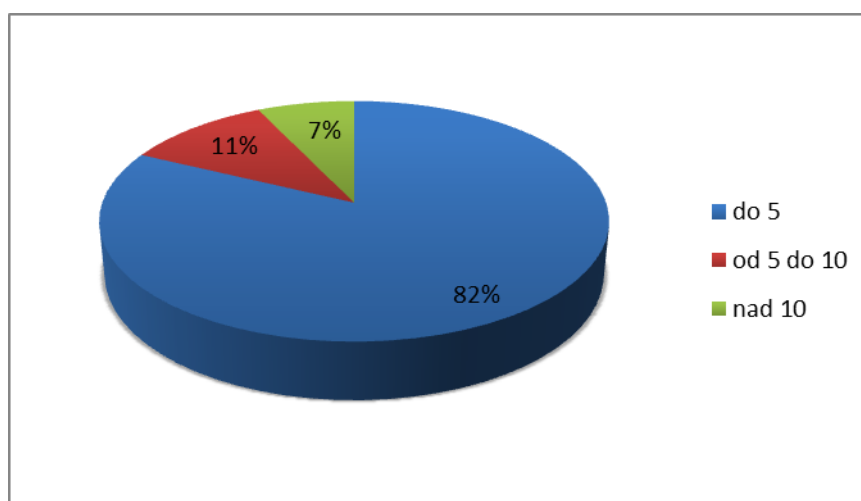
Jednou u dalších otázek bylo, jaké množství finančních prostředků bylo nejčastěji vypláceno. Pokud projekty prošly dotačním řízením a byly schváleny, finanční podpora ve většině případů dosahovala částky do 1 mil. Kč. Často byly podpořeny i projekty větších rozměrů, a to nad 10 mil. Kč. Z toho vyplývá, že sice byly nejčastěji podpořeny malé projekty, ale zároveň i podpora větších projektů nebo ve větším množství nezůstala pozadu. Nejčastější objem dotace v rozmezí do 5 mil. Kč je zřejmě ovlivněna pravidlem „de minimis“, což znamená, že dotace nemá vliv na volnou soutěž na trhu a nevede tak k jeho deformaci. V tomto režimu je možné požadovat až 100 % krytí nákladů projektu.¹

¹ „Podpora „de minimis“ (neboli podpora malého rozsahu) představuje takovou podporu, která nesmí spolu s ostatními podporami poskytnutými jednomu příjemci za dobu předchozích tří let přesáhnout vyšší odpovídající částce 200 000 EUR (cca 5 mil. CZK). Tento finanční strop platí bez ohledu na formu či účel podpory de minimis poskytnuté v předchozím tříletém období. Za tříleté období se považují fiskální roky používané k daňovým účelům.“ zdroj: czechinvest.org/verejna-podpora [cit. 2014-12-23]

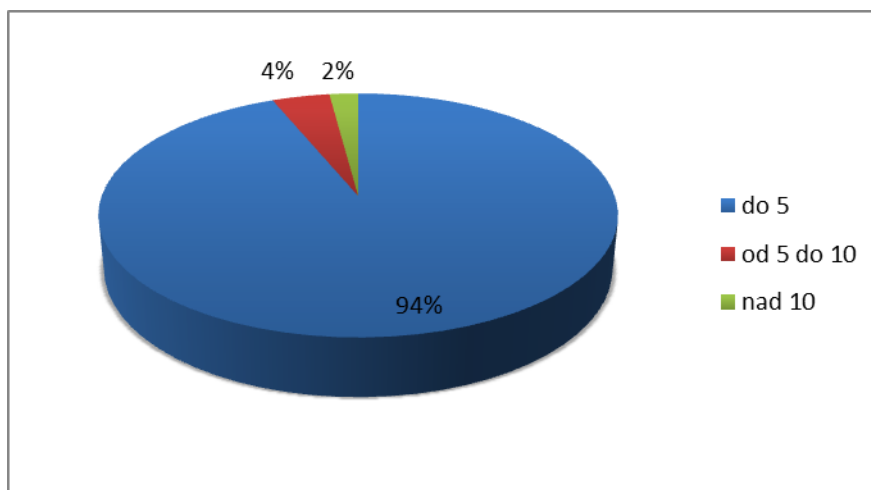

Graf 22 Finanční objem vyplacených částek za projekty uznané v dotačním řízení v programovém období 2007-2013 v rámci firem

Pokud projekty jednotlivých firem prošly dotačním řízením v programovém období 2007-2013, bylo nejčastěji podpořeno 5 projektů (v rámci jedné firmy). V menší míře bylo podpořeno více než 5 projektů. Z celkové množství podaných žádostí na podporu projektů v rámci jedné firmy bylo nepodpořeno do 5 projektů.

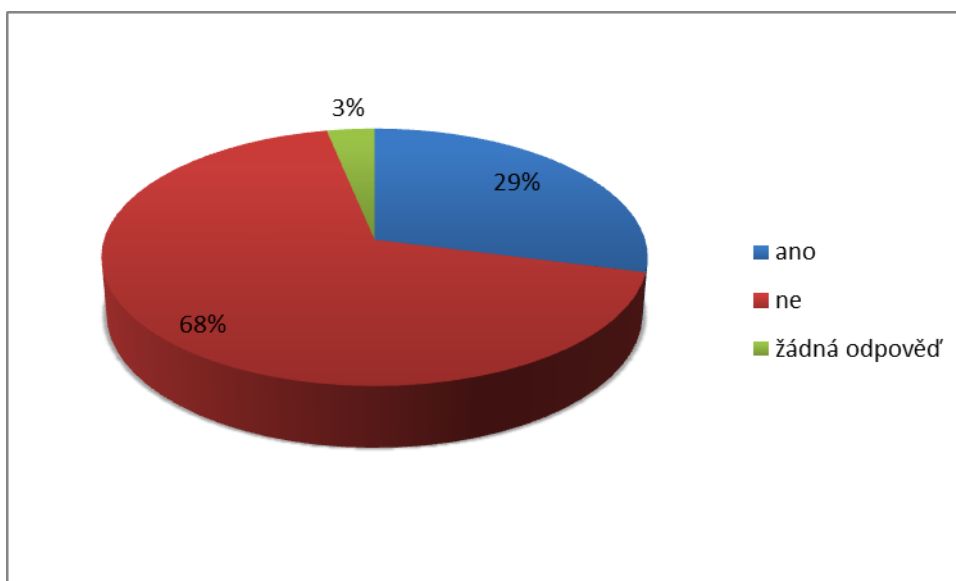
Graf 23 Množství podpořených projektů firem v programovém období 2007-2013

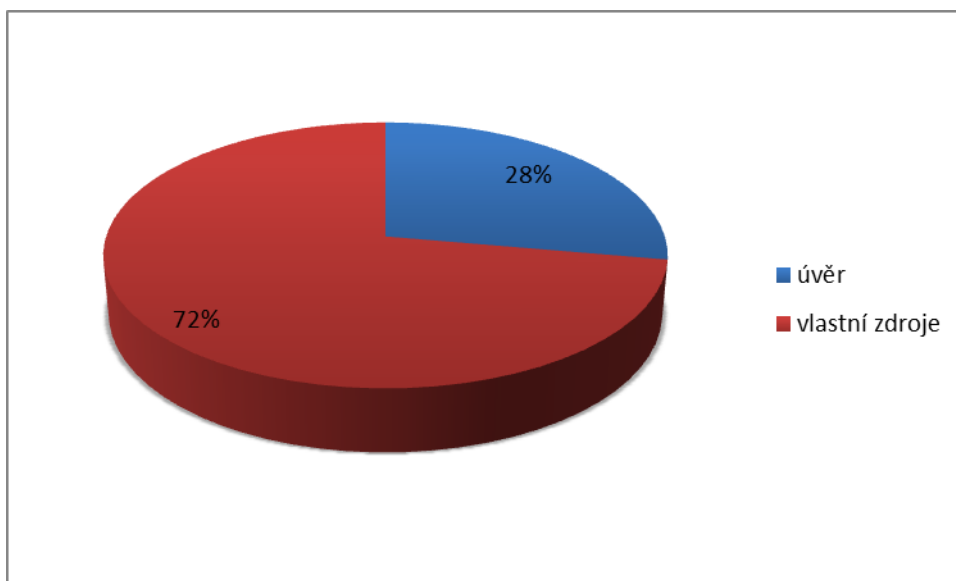
Graf 24 Množství nepodpořených projektů v programovém období 2007-2013 ve firmách

Dále jsem se zajímala, zda by firmy projekt realizovaly i v případě, že by schválení neprošlo dotačním řízením. Větší část respondentů odpověděla záporně. Je to nejspíš způsobeno tím, že pokud firmy podají žádost na uznání dotace za daný projekt a tato žádost není uznána, nechtějí se do projektu, pokud je obsáhlý, pouštět.

V případě kladné odpovědi měli respondenti vybrat, jaký typ financování by zvolili. Většina odpověděla, že by projekt v případě nepodpoření dotačními prostředky financovala z vlastních zdrojů. Upřednostnění financování z vlastních zdrojů před úvěrem je evidentní hlavně z důvodu, že se firmy nechtějí zadlužovat.

Graf 25 Procentuální počet odpovědí firem na otázku: „V případě, že by projekt nebyl podpořen dotacemi, realizovali byste jej?“

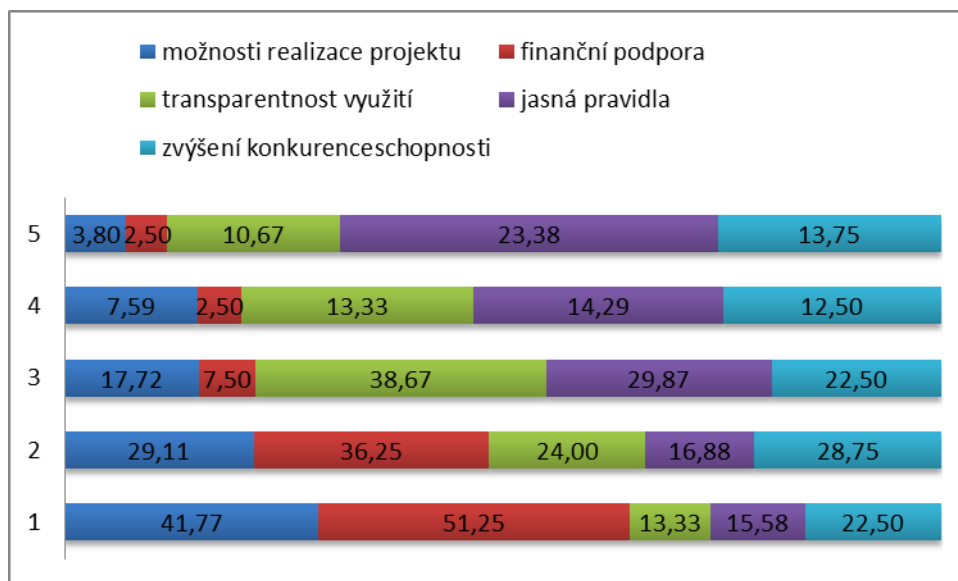

Graf 26 Procentuální počet odpovědí firem na otázku: „Pokud ano, z jakých zdrojů byste jej financovali?“

Výhody a nevýhody ve využívání dotačních programů

Výhody, které mohou dotace žadatelům přinést, jsem shrnula do následujících možností, které lze vidět v následujícím grafu. Jako odpověď měli respondenti možnost nabídnuté výhody označit stupnicí od 1 do 5, kdy 1 je nejvýhodnější a 5 je nejméně výhodné.

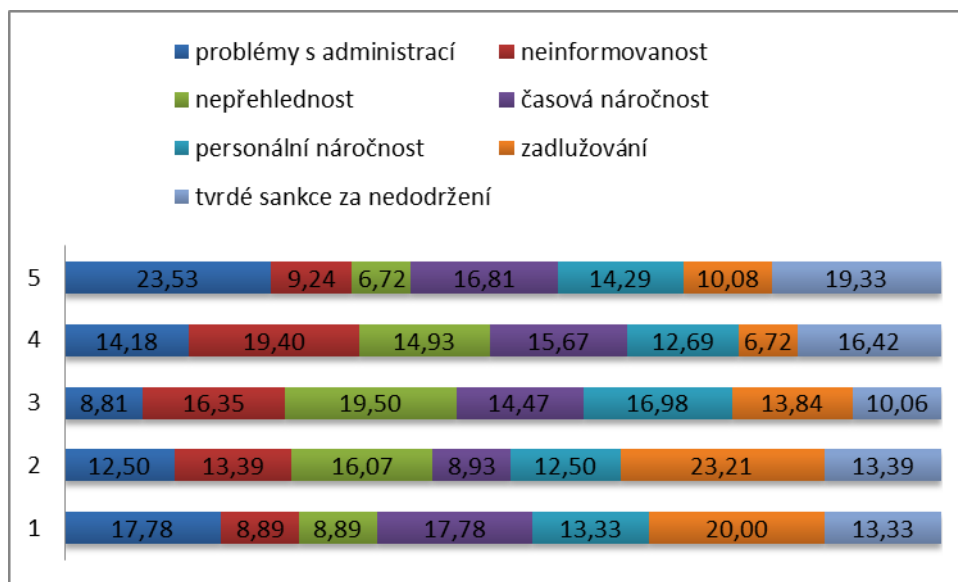
Nejvíce výhodné považují respondenti možnost realizovat projekt a možnost využít finanční podpory, která s možností realizace úzce souvisí. Dotace poskytované z EU jsou výhodné i v tom, že poskytují transparentnost využití, čili je možné je využít v různých odvětvích a na různé projekty. Jasná dotační pravidla, která jsou přísně nastavená, považují (nepřekvapivě) dotazované firmy za nejméně výhodné.

Graf 27 Výhody při využívání dotací a procentuální zastoupení odpovědí firem

Ve využívání dotací je i řada nevýhod. Nevýhody, které jsem zahrнула do možností, měli respondenti opět možnost známkovat jako ve škole pomocí stupnice 1 až 5.

Překvapivě jako nejmenší nevýhodu považují respondenti možnost, že budou v případě nedodržení pravidel zadlužování. Zatímco za největší nevýhody jsou považovány právě možné problémy s administrací a také nedostatečné informovanosti.

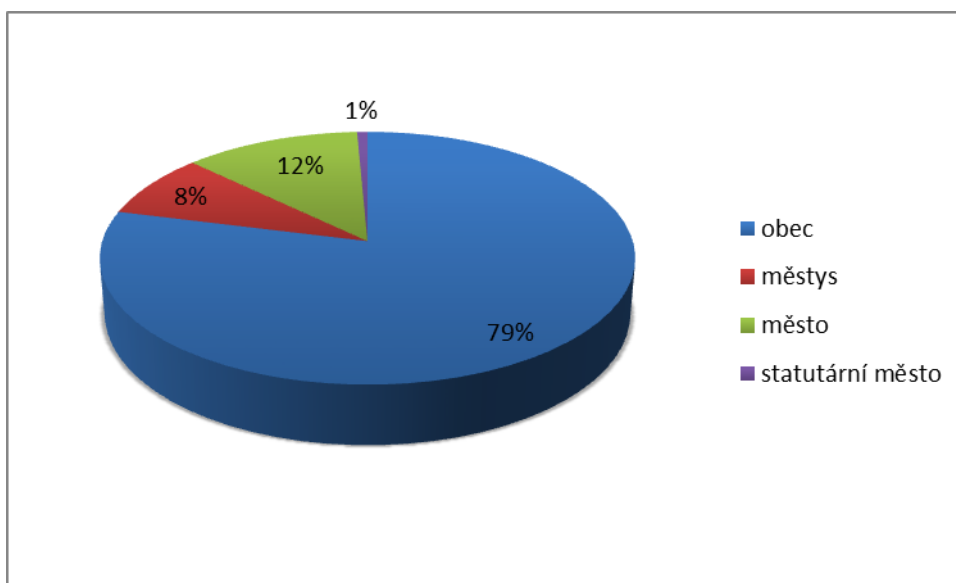
Graf 28 Nevýhody při využívání dotací a procentuální zastoupení odpovědí firem

4.1.2 Vyhodnocení dotazníkového šetření - obce

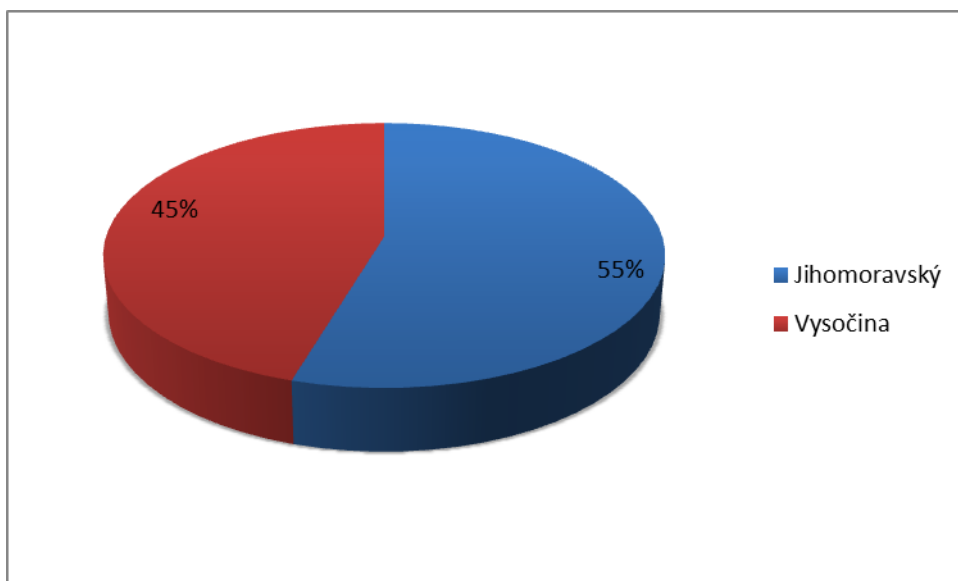
Návratnost dotazníků byla u obcí značně větší než návratnost u firem. Celkově se mi vrátilo 280 odpovědí (odpovědi z vrácených dotazníků od obcí jsou k nahlédnutí v Příloze B2). Dotazník jsem nejdříve zamýšlela směřovat na města v celé České republice, ale nakonec jsem se rozhodla pouze pro zaměření na regionální oblast ROP NUTS Jihovýchod, aby tak byl vidět přehled čerpání dotací jak v malých obcích, tak ve větších městech. Další důvod zaměření právě na ROP Jihovýchod je ten, že moje místo působení je Brno, které se nachází v Jihomoravském kraji, který spadá do ROPu Jihovýchod. Rovněž lze z grafu 8 vidět, že ROP NUTS Jihovýchod patří mezi tři nejproduktivnější oblasti podpory v rámci ROP NUTS, tedy příliv peněz z dotačních fondů je zde značný.

Větší návratnost u obcí je pravděpodobně způsobena tím, že obce jsou přímými příjemci dotací a na stavebním trhu působí jako investoři. Zatímco firmy jsou ve většině případů především realizátory staveb, neboli na stavebním trhu působí jako dodavatelé, kteří realizují stavby podpořeny dotacemi.

Z celkového množství zodpovězených dotazníků bylo 79 % obcí, 12 % měst a 8 % městysů. V rámci rozesílání dotazníků do Kraje Vysočina a do Jihomoravského kraje byl poměr zodpovězených dotazníků procentuálně téměř vyrovnaný.

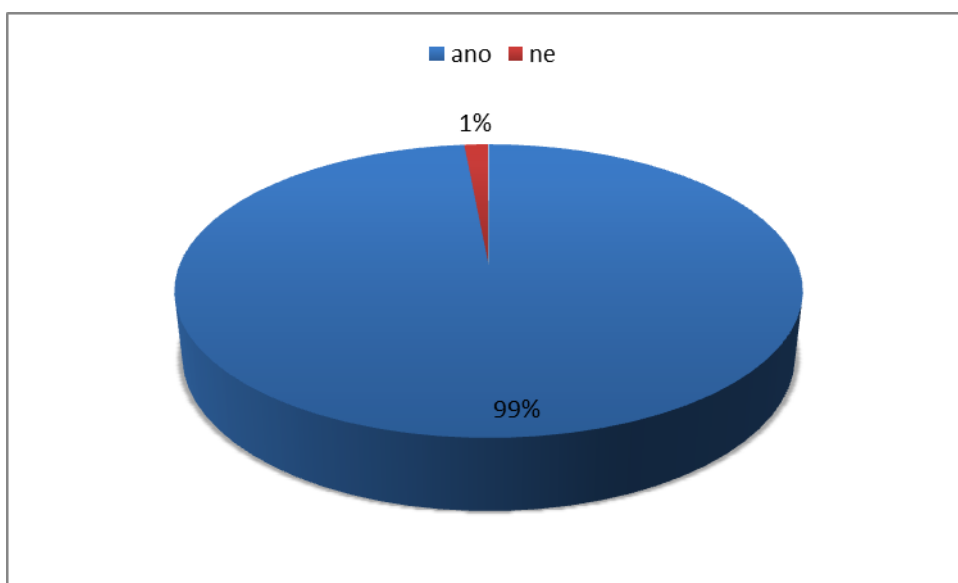

Graf 29 Druhy obcí, které vyplnily dotazník

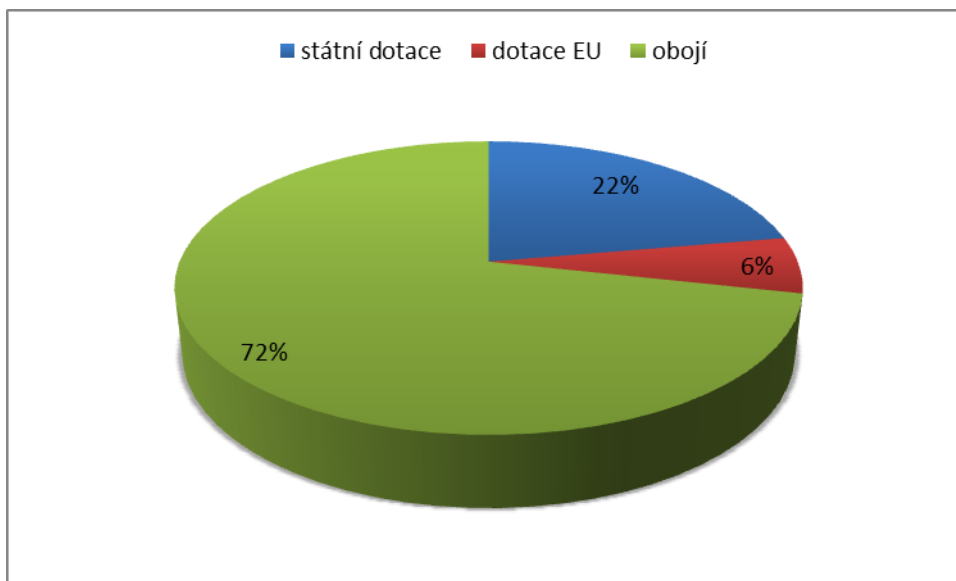
Graf 30 Největší zastoupení obcí v krajích patřících do oblasti ROP NUTS Jihovýchod

Jak již bylo zmíněno výše, obce patří na stavebním trhu k investorům. Proto lze předpokládat, že využívání dotací je pro ně hlavním prioritou jak se rozvíjet a přitom ušetřit vlastní zdroje. Ze zodpovězených dotazníků je tento předpoklad zcela zřejmý, jelikož celých 99 % odpovědělo, že dotace využívá.

Graf 31 Procentuální zastoupení odpovědí obcí na otázku: Využíváte dotační programy?

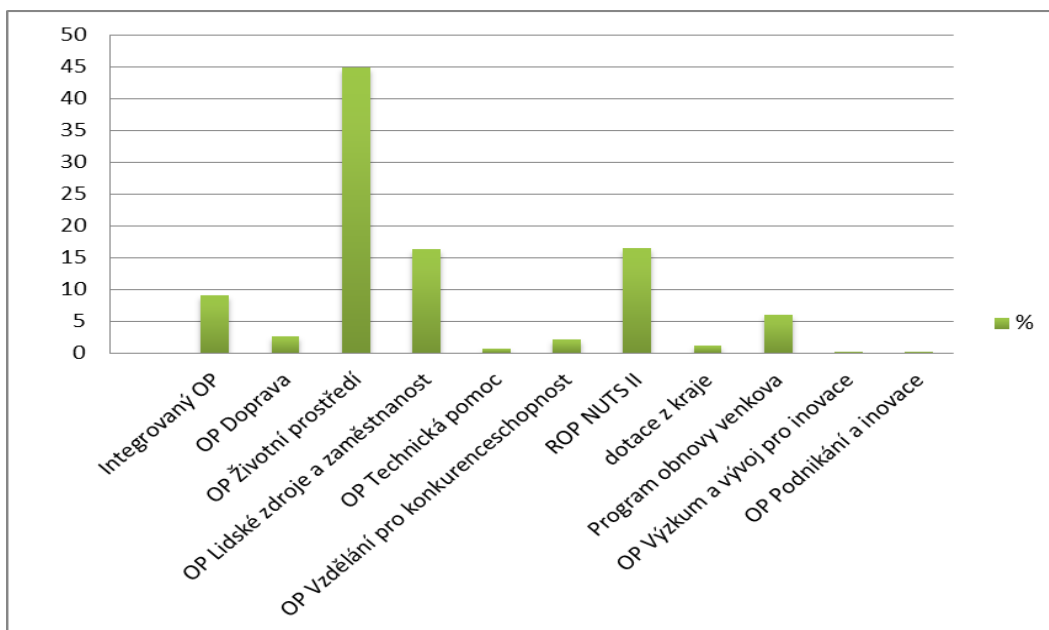
V případě druhu dotace je u obcí valná převaha využívání finančních prostředků jak ze státních dotací, tak dotací z fondů EU. Pouze státní dotace využívá 22 % respondentů a pouze dotace z EU využívá menšina a to 6 %.

Graf 32 Procentuální zastoupení odpovědí obcí na otázku: Které zdroje dotací využíváte?

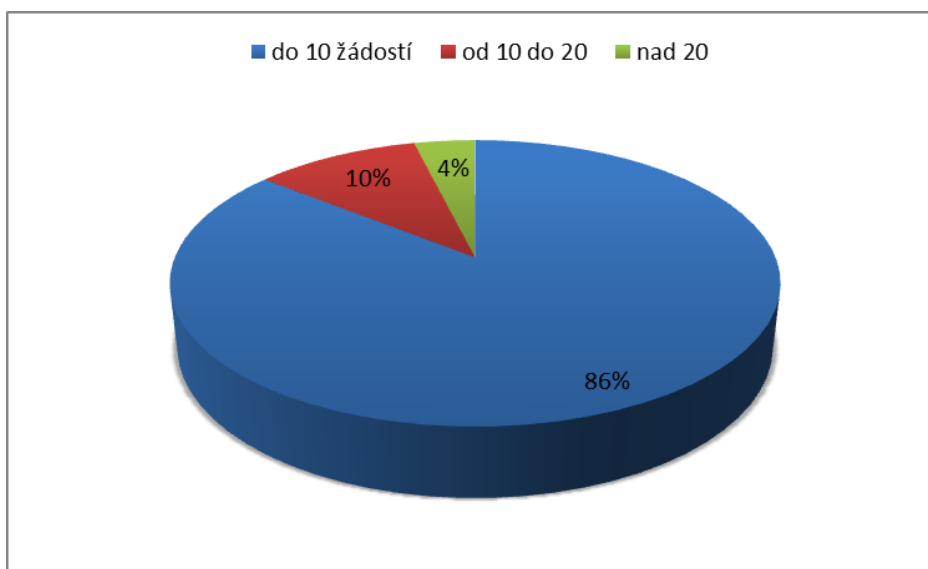
Obce v rámci ROP NUTS II Jihovýchod nejčastěji uplatňují své projekty v OP Životní prostředí (48 %). Z hlediska alokace celkem do 18 % obcí proudí evropské prostředky prostřednictvím regionálních operačních programů a z OP. Stejně procento odpovědí (18 %) padlo i na OP Lidské zdroje a zaměstnanost, kde obce pravděpodobně žádají především o podporu měkkých projektů. V zanedbatelném množství využívají dotazované obce Integrovaný OP a OP Dopravu.

V rámci státních dotací využívají dotazované obce ve značné míře finanční prostředky v rámci Programu obnovy venkova a také dotace z kraje.

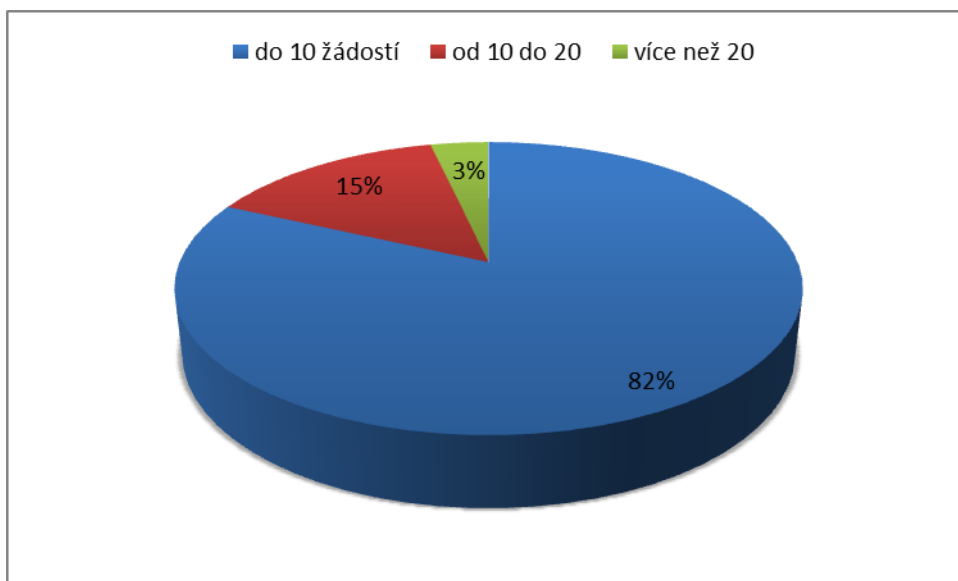

Graf 33 Využívání jednotlivých evropských operačních programů v rámci obcí

Podat žádost o dotace v programovém období 2014-2020 plánují obce ve stejném množství, jako podaly za minulé programové období 2007-2013. Tento fakt pravděpodobně nasvědčuje tomu, že postoj obcí k dotacím zůstává neměnný. Nejenomže dotace využívaly v co největší míře v předchozím operačním programu, ale rovněž chtějí ve využívání dotací pokračovat.

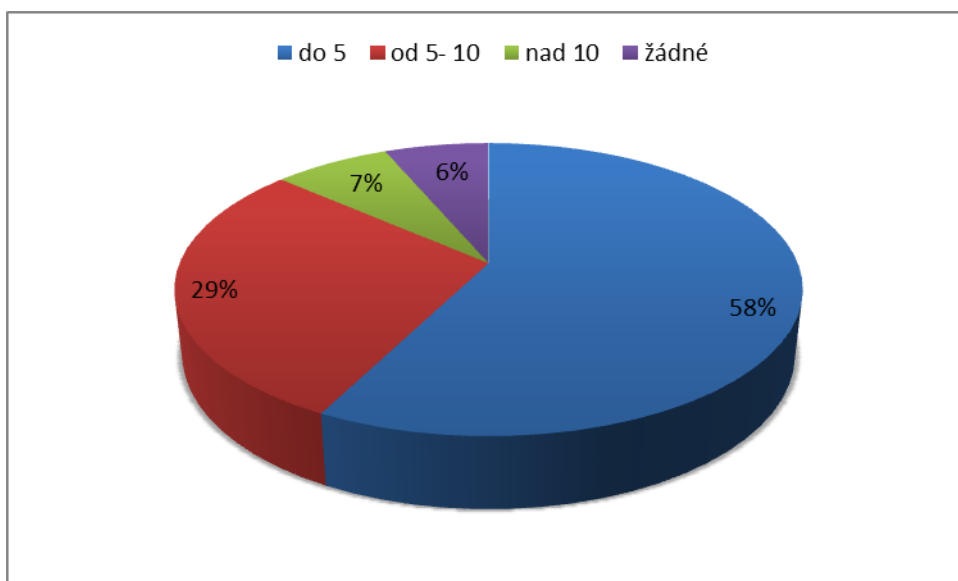

Graf 34 Podané žádosti obcemi v programovém období 2007-2013

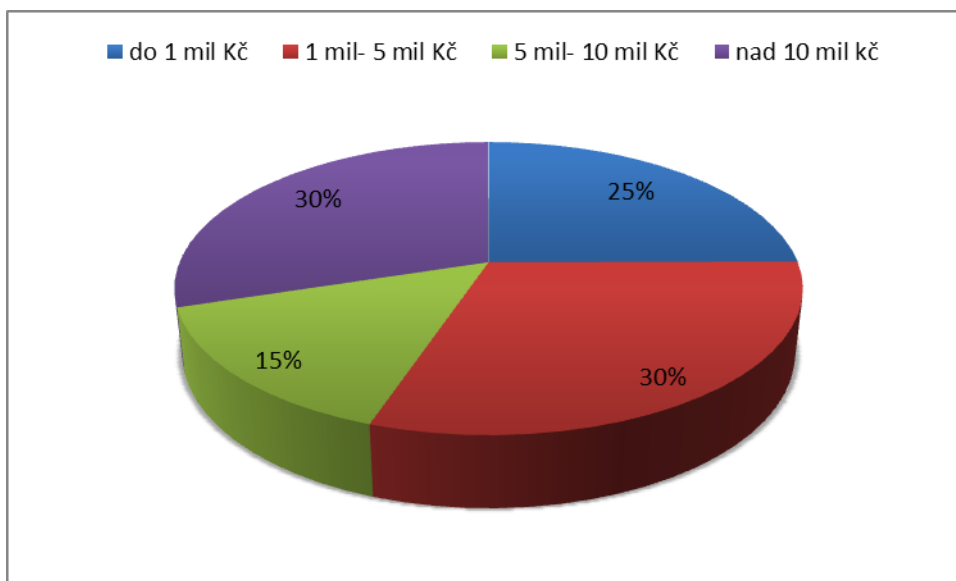

Graf 35 Plánované žádosti obcemi v programovém období 2014-2020

Nejčastěji bylo podpořeno maximálně 5 projektů popřípadě do 10 projektů. Pokud byly projekty schváleny, vyplácely se různé finanční objemy, jak lze vidět z grafu níže. Buď to byly hodnoty od 1 mil do 5 mil Kč, nebo vyšší částky nad 10 mil Kč.

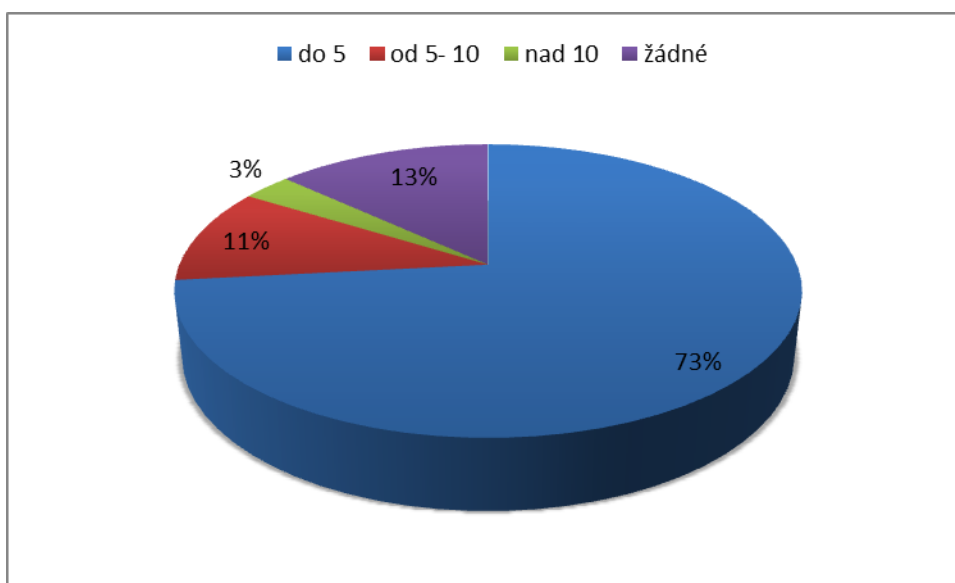

Graf 36 Množství podpořených projektů v programovém období 2007-2013 v rámci obcí

Graf 37 Finanční objem podpořených projektů v programovém období 2007-2013 v obcích

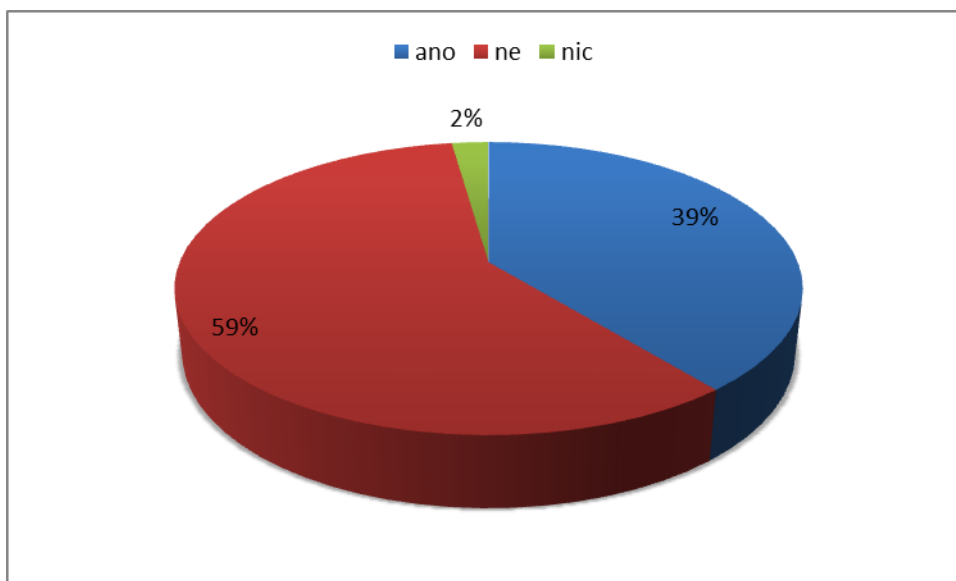
Ne všechny podané žádosti prošly ve složitém schvalovacím dotačním procesu a tudíž tak obce přišly o možnost vyplacení finanční podpory. Nejčastěji však bylo nepodpořeno maximálně 5 projektů.

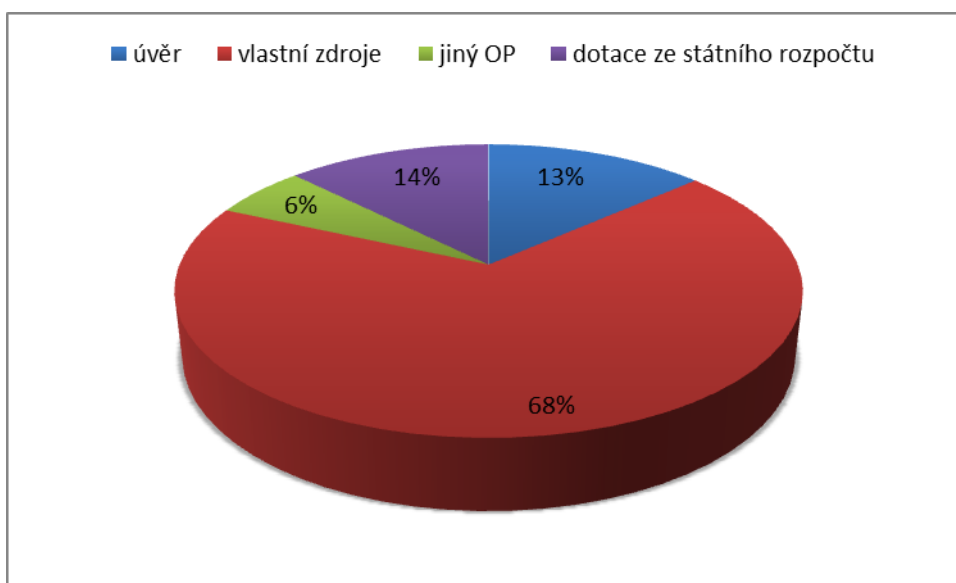
Graf 38 Nepodpořené projekty v programovém období 2007-2013 v obcích

U získávání finančních prostředků z dotací si je potřeba uvědomit, že koneční příjemci musí zajistit spolufinancování projektů, jelikož bez zajištění vlastních prostředků nelze žádat o dotace. V rámci dotazníkového výzkumu jsem se dozvěděla, že pokud by projekty nebyly podpořeny, 59 % respondentů by projekt dále

nerealizovalo. O něco méně by projekt i přes nepodpoření ze strany dotací realizovalo a financovali by jej ve většině případů z vlastních zdrojů.

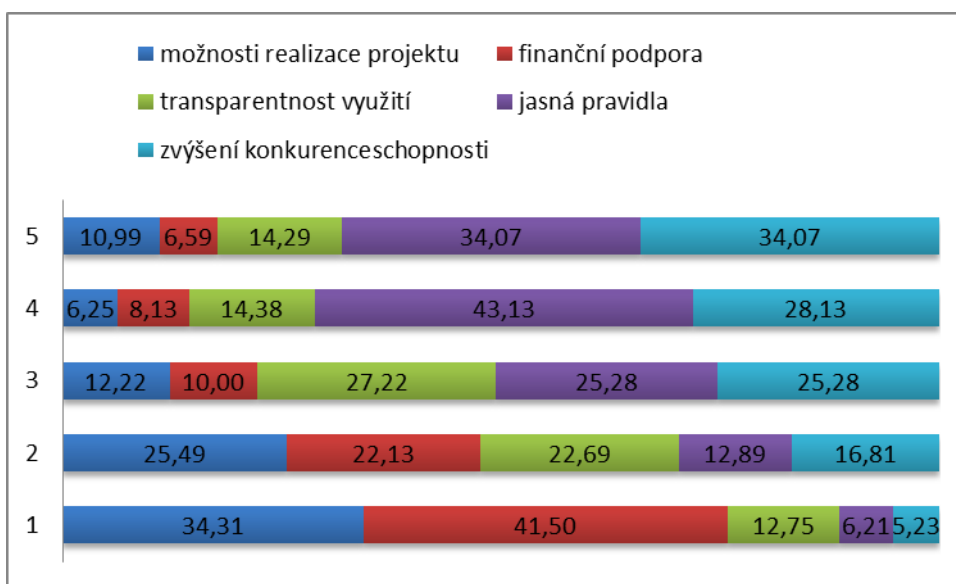
Graf 39 Procentuální zastoupení odpovědí obcí na otázku: „V případě, že by projekt nebyl podpořen, realizovali byste jej?“

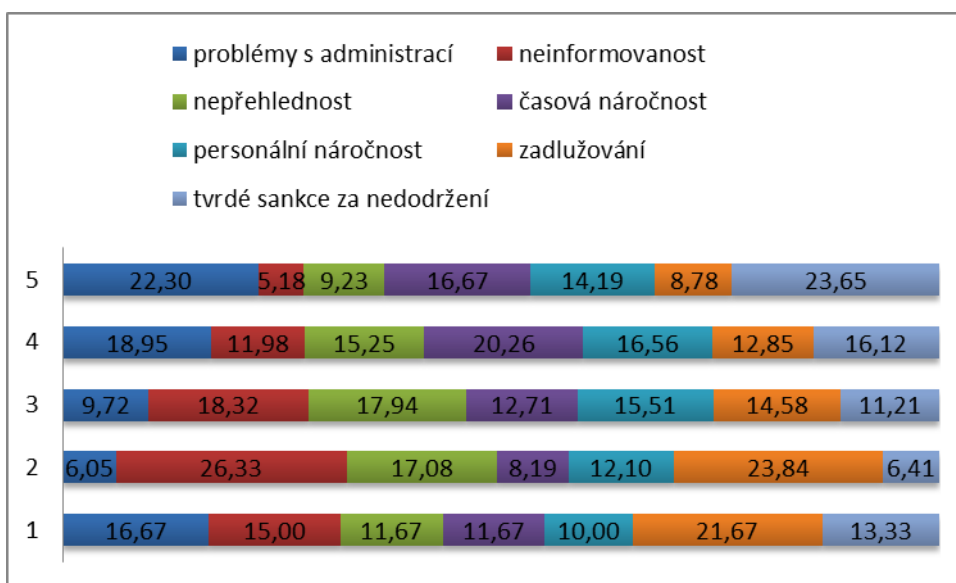
Graf 40 Procentuální počet odpovědí obcí na otázku: „Pokud ano, z jakých zdrojů byste jej financovali?“

Stejně jako u firem měly obce možnost vybrat z nabízených možností výhod a nevýhod a ohodnotit je stupnicí 1 až 5 jako ve škole, kdy 1 bylo považováno za nejlepší a 5 za nejhorší. Jako největší výhodu považují obce finanční podporu a s tím spojenou možnost realizace projektu. Naopak za neméně výhodné jsou respondenty označena jasná pravidla a zvýšení konkurenceschopnosti.

Na straně nevýhod jsou jako nejmíň nevýhodné považovány možnosti zadlužování a nedostatečné informovanosti. Jako největší nevýhody jsou problémy s administrací při podávání žádostí a tvrdé sankce při nedodržení podmínek čerpání dotací.

Graf 41 Výhody při využívání dotací a procentuální zastoupení odpovědí obcí

Graf 42 Nevýhody při využívání dotací a procentuální zastoupení odpovědí obcí

4.2 Část analytická

V druhé části diplomové práce jsem si nejdříve vyčlenila operační programy, které se zaměřují na stavební výrobu. Tyto operační programy jsem následně podrobněji popsala, aby bylo vidět, které oblasti jsou těmito operačními programy podpořeny.

Z celkového množství dotací podporující projekty pro obor stavebnictví jsem vyselektovala nejdříve dotační programy investičního charakteru. Poté jsem zkoumala programy, které se zaměřují na sektory stavební výroby (viz také Příloha C), tedy programy na podporu pozemních staveb a inženýrských staveb. Zvolila jsem následující operační programy:

- OP Doprava, jako dotační program, který výhradně podporuje projekty zaměřené na inženýrské stavby
- OP Podnikání a inovace, jako operační program, které nejvíce podporují výstavbu zaměřenou na pozemní stavby

OP Doprava je jedním z hlavních nástrojů financování sektoru dopravní infrastruktury. Můžeme říci, že sektor dopravního stavitelství ČR je v zásadě závislý na dotační politice státu a Evropské unie. V rámci investic se jedná hlavně o veřejné investice ze strany státu. Jakékoliv změny a výkyvy v tomto sektoru tak výrazně ovlivňují celou ekonomiku státu.

V rámci OP Podnikání a inovace se jedná především o soukromé projekty, které ovlivňují ekonomickou situaci státu z hlediska dlouhodobého vývoje a mohou tak částečně ovlivnit výpadek státního financování.

Subjekty působící na stavebním trhu mají možnost čerpat dotace přímo z těchto operačních programů, nebo jsou jako zhotovitelé stavby nepřímě zapojeni do projektu podpořeného daným operačním programem. Projekty, které jsou tedy těmito operačními programy podpořeny, přímo i nepřímě ovlivňují stavební výrobu. Buď se jedná o podporu projektů přímo pro pozemní, nebo inženýrskou výstavbu a příjemcem dotace je přímo subjekt stavebního trhu, nebo jde o projekty, kdy příjemcem dotace je investor a dodavatelem (zhotovitelem) projektu je vybraná stavební firma.

Tato část praktické části diplomové práce byla náročná hlavně na čas a zpracování. Data pro zpracování jsem čerpala z aktualizovaného souboru příjemců dotací, který je zveřejněn na stránkách strukturální-fondy.eu. Tento seznam obsahuje všechny projekty s podepsanou smlouvou a mají tedy možnost čerpat finance z operačních programů poskytovaných z fondů EU. Tělo tabulky obsahuje název příjemce, IČ, název schváleného projektu, operační program, název fondu, ze kterého je čerpán, příspěvek, datum alokace, výše alokované částky, datum průběžné platby, celkovou částku proplacenou od začátku projektu a stav projektu.

- **alokované částky** představují částky, které byly za jednotlivé projekty schváleny a mohou být tedy po splnění všech podmínek jednotlivým příjemcům vyplaceny
- **celkové proplacené částky** představují částky, jejich hodnoty se odvíjí od stavu jednotlivých projektů.

Stav projektu může být:

- **Finalized**, což znamená, že je projekt ukončen
- **Ongoing**, pokud výstavba projektu pořád probíhá,

- **Cancelled**, je u projektů, které byly zrušeny

LIST OF BENEFICIARIES
SEZNAM PŘÍJEMCŮ PODPORY Z FONDŮ EU

Výběrová kritéria: Zdroj financování = EU a Měna = CZK
Třídící kritéria: Name of beneficiaries/Název příjemce, Name of the operation/Název projektu
měna: CZK datum generování: 6. 11. 2014 zdroj financování: EU

Name of beneficiary	ID	Operation	Operational Programme	Fund EU	European Union funding				
					Date of allocation	Amounts allocated	Date of interim payment	Total Amounts paid from the start of the Project	Status
Název příjemce	IČ	Název projektu	Operační program	Fond EU	Částka hrazená z fondů EU				
					Datum alokace	Alokovaná částka	Datum průběžné platby	Číselná částka proplacená od začátku realizace	Stav
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j
"ALLEGRO" s.r.o.	48951862	Inovace výroby interiérových kovových dílů výrobní koncernu	OP Podnikání a inovace	ERDF	19.10.2009	14 875 000,00	02.11.2012	14 304 447,00	Finalized
"ALLEGRO" s.r.o.	48951862	Podpora exportu firmy Allegro s.r.o. na Slovensko, do Maďarska, Polska a Chorvatska	OP Podnikání a inovace	ERDF	08.10.2008	1 615 000,00	30.09.2009	1 164 770,00	Finalized
"ALLEGRO" s.r.o.	48951862	Realizace výroby kovových strojních podílek	OP Podnikání a inovace	ERDF	21.03.2008	14 869 900,00	23.09.2008	14 869 900,00	Finalized
"ALLEGRO" s.r.o.	48951862	Rekonstrukce objektu v Bratislavě	OP Podnikání a inovace	ERDF	07.09.2010	11 059 350,00		0,00	Cancelled
"IZOS s.r.o."	47285338	CONECO Bratislava	OP Podnikání a inovace	ERDF	02.09.2010	381 650,00	01.09.2011	285 450,00	Finalized
"IZOS s.r.o."	47285338	Linka pro automatizovanou výrobu izolačních skel	OP Podnikání a inovace	ERDF	17.04.2013	17 000 000,00	22.08.2013	17 000 000,00	Finalized
"IZOS s.r.o."	47285338	Modernizace a rozšíření technologie pro výrobu izolačních a kalených skel	OP Podnikání a inovace	ERDF	04.07.2008	17 000 000,00	08.04.2009	16 217 603,00	Finalized
"IZOS s.r.o."	47285338	Modernizace technologie pro výrobu izolačních a bezpečnostních skel	OP Podnikání a inovace	ERDF	12.04.2011	13 600 000,00	01.08.2011	11 514 705,00	Finalized
"IZOS s.r.o."	47285338	Rozšíření technologie pro výrobu a opracování bezpečnostních skel	OP Podnikání a inovace	ERDF	22.01.2010	16 065 000,00	08.02.2010	14 973 430,00	Finalized
"IZOS s.r.o."	47285338	Technologie pro výrobu izolačních a bezpečnostních skel	OP Podnikání a inovace	ERDF	06.03.2014	13 200 000,00		0,00	Ongoing
"TONER RL spol. s r.o."	45357099	Inovace výrobních procesů společnosti "TONER RL"	OP Podnikání a inovace	ERDF	08.06.2011	297 500,00		0,00	Cancelled
"2299" spol. s r.o.	29441291	Výhledování energetické Bystřavy	OP Životní prostředí	CF	30.06.2014	18 608 200,00		0,00	Ongoing
"A DOMA o.s."	27053679	Nabližku - prevence vyhoření v předstírném životě u lidí pečujících o osoby s duševním onemocněním	OP Lidské zdroje a zaměstnanost	ESF	14.10.2014	1 061 065,67		0,00	Ongoing
"AGROTECHNIK spol. s r.o."	60068132	Technologie na snížení emisí amoniaku AGROTECHNIK spol. s r.o.	OP Životní prostředí	CF	12.05.2014	795 600,00	20.06.2014	795 600,00	Ongoing
"ANLUB Centrum vzdělávání a poradenství"	65888936	Komplexní program podporující nábor do práce	OP Lidské zdroje a zaměstnanost	ESF	12.03.2013	4 490 173,03	11.09.2014	3 216 865,96	Ongoing
"AKORD"	45789991	AKORD - Realizační kurz "Pracovník" AKORD s.r.o.	OP Lidské zdroje a zaměstnanost	ESF	22.04.2010	2 090 242,97	13.11.2012	1 602 196,74	Finalized

Obr. 3 Ukázka části seznamu příjemců
Zdroj: strukturalni-fondy.eu

Evropské dotace jsou zpravidla uvolňovány až po realizaci samotného projektu a uhrazení všech nákladů s ním spojených. V některých případech lze využít možnosti průběžného financování nákladů projektu, na základě jednotlivých etap. Tato možnost je specifická pro jednotlivé programy zvlášť.

4.2.1 OP Doprava

Hlavním cílem OP Doprava je atraktivní prostředí a zlepšení dostupnosti dopravy. Tento OP, který je největším operačním programem v ČR, je zaměřen na zkvalitnění infrastruktury celostátního významu a vzájemné propojenosti železniční, silniční a říční dopravy v rámci tzv. transevropských dopravních sítí. V případě silniční infrastruktury jde o dálnice, rychlostní komunikace a silnice I. třídy.

V rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj a Fondu soudržnosti bylo vyčleněno 5,82 mld. EUR, tj. 22 % ze všech prostředků vyčleněných pro ČR. Roli Řídícího orgánu plní Ministerstvo dopravy prostřednictvím Odboru fondů EU. [27]

K říjnu roku 2014 bylo v rámci toho OP podáno celkově 377 žádostí v celkovém objemu 189,2 mld. Kč. Z toho počtu bylo vydáno 218 Rozhodnutí o poskytnutí dotace s celkovým nárokem 147,4 mld. Kč. Celkově bylo finančně ukončených projektů 129. Příjemcům bylo proplaceno 111,5 mld. Kč. [47]

Tab. 6 Stav čerpání finančních prostředků v rámci OPD

podané žádosti	počet	377
	v mil. Kč	189245,10
projekt s vydaným rozhodnutím/podepsanou smlouvou	počet	218
	v mil. Kč	147352,40
finančně ukončené projekty	počet	129
	v mil. Kč	51213,10
proplacené prostředky příjemcům	v mil. Kč	111524,40

Zdroj: data převzatá z monitorovací zprávy ze strukturalni-fondy.eu

Pro OP Doprava je rozdělen na logické celky (prioritní osy), pomocí kterých jsou dosaženy specifické cíle. Tyto prioritní osy jsou dále konkretizovány prostřednictvím tzv. oblastí podpory, které vymezují, jaké typy projektů mohou být v rámci příslušné prioritní osy podpořeny. Jedná se o těchto 7 prioritních os:

Prioritní osa 1- Modernizace železniční sítě TEN-T

Prioritní osa 2- Výstavba a modernizace dálniční a silniční sítě TEN-T

Prioritní osa 3- Modernizace železniční sítě mimo síť TEN-T

Prioritní osa 4- Modernizace silnic I. třídy mimo TEN-T

Prioritní osa 5- Modernizace a rozvoj pražského metra a systémů řízení silniční dopravy v hl. m. Praze

Prioritní osa 6- Podpora multimodální nákladní přepravy a rozvoj vnitrozemské vodní dopravy

Prioritní osa 7- Technická pomoc

Hlavními příjemci podpory plynoucí z tohoto OP jsou ŘSD, SŽDC, ŘVC, hlavní město Praha. [47]

4.2.2 OP Podnikání a inovace

Tento operační program jsem si vybrala hlavně proto, že se jedná o OP, jehož cílem je zintenzivnit konkurenceschopnost české ekonomiky a přiblížit tak inovační výkonnost sektoru průmyslu a služeb úrovni předních průmyslových zemí Evropy. Zároveň podporuje inovace, urychlené zavádění výsledků výzkumu a vývoje do výrobní sféry. Tento cíl je uskutečněn prostřednictvím spolufinancování podnikatelských projektů ve zpracovatelském průmyslu a souvisejících službách a pomocí přenesení výsledků výzkumu a vývoje do podnikatelské praxe.

V rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj bylo pro tento program vyčleněno 3,12 mld. EUR. Celkově tak je třetím největším českým operačním programem. Úlohu řídicího orgánu zastává Ministerstvo průmyslu a obchodu. OPPI je realizován prostřednictvím jednotlivých výzev, které pak stanovují podrobnější podmínky programu. [27]

Hlavními žadateli o podporu jsou podnikatelé, školy, výzkumné organizace, neziskové organizace atd.

Sedm prioritních os, které obsahuje, rozděluje tento OP na logické celky, tzv. oblasti podpory. [48]

Tab. 7 Přehled prioritních os OPPI

Prioritní osa	Oblast podpory	Program podpory
Vznik firem	Podpora začínajícím podnikatelům	Start
	Využití nových finančních nástrojů	
Rozvoj firem	Bankovní nástroje podpory MSP	Progres
		Záruka
	Podpora nových výrobních technologií, ICT a vybraných strategických služeb	Rozvoj
		ICT a strategické služby
		ICT v podnicích
Efektivní energie	Úspora energie a obnovitelné zdroje energie	Eko- energie
Inovace	Zvyšování inovační výkonnosti podniků	Inovace
		Potenciál
Prostředí pro podnikání a inovace	Platformy spolupráce	Spolupráce
		Prosperita
	Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů	Školící střediska
	Infrastruktura pro podnikání	Nemovitosti
Služby pro rozvoj podnikání	Podpora poradenských služeb	Poradenství
	Podpora marketingových služeb	Marketing
Technická pomoc	Technická pomoc při řízení a implementaci OP	
	Ostatní TP	

Zdroj: informace převzatá z czechinvest.org

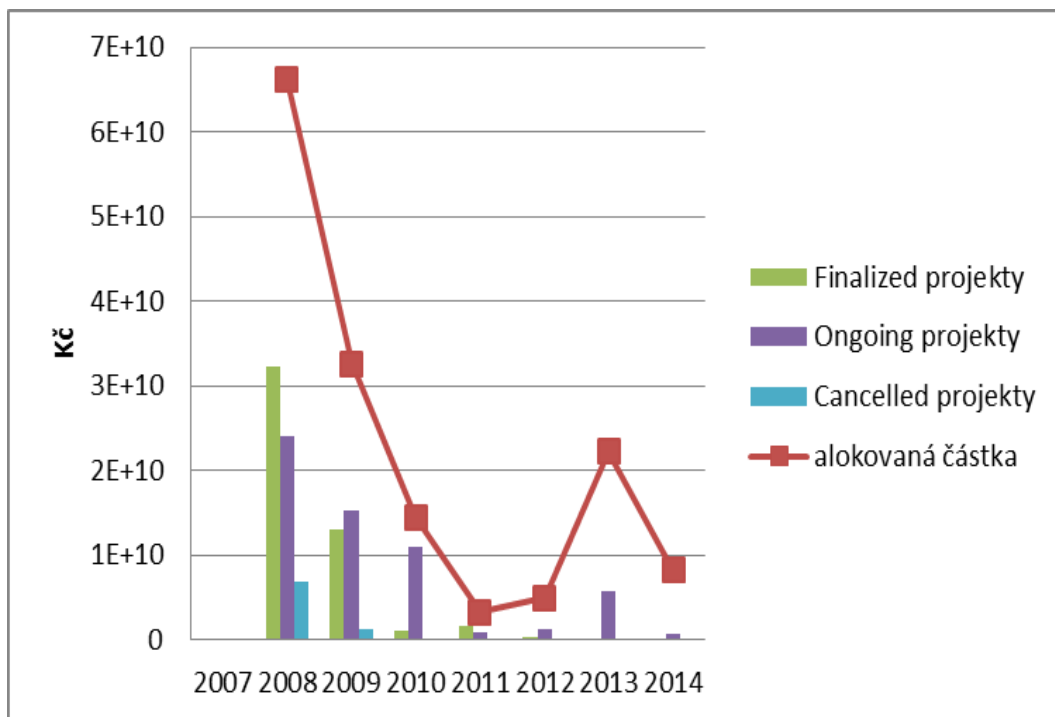
V rámci jednotlivých prioritních os a programů podpory lze získat podporu na výstavbu, modernizace, rekonstrukce různých objektů sloužících k podnikání. Například v rámci programů podpory:

- Eko-energie-kdy je možné podpořit výdaje rekonstrukce a modernizace, provést tak například zateplení budov
- Prosperita- k podporovaným aktivitám patří výstavba a rozvoj vědeckotechnických parků, podnikatelských inkubátorů, center pro transfer technologií
- Školící střediska- je možné podpořit výstavbu a rekonstrukce objektů
- Nemovitosti- podporu lze získat na podnikatelské zóny, rekonstrukci objektů, výstavbu nájemných objektů [48]

4.2.3 Vyhodnocení analytické části- vliv dotací na inženýrské stavitelství

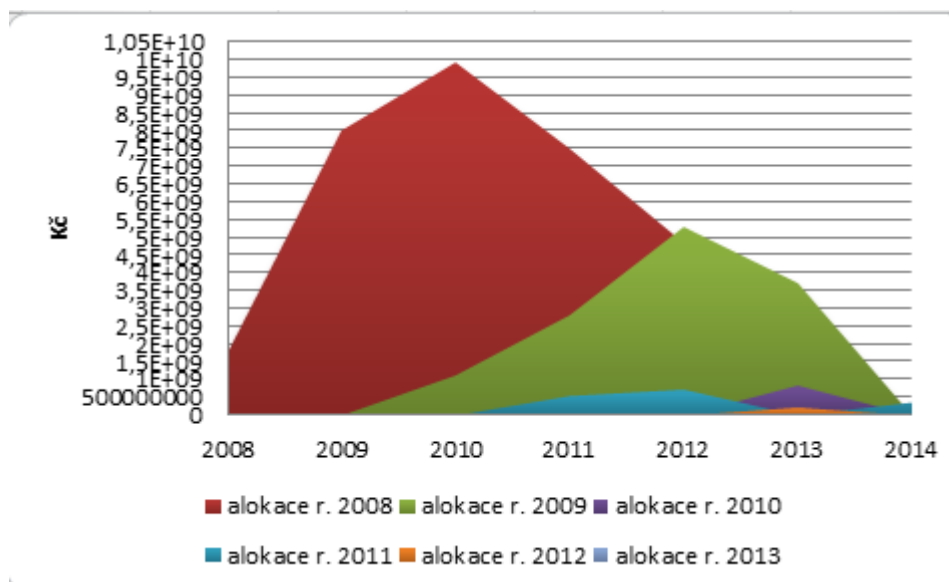
Z celkového seznamu příjemců pro OP Doprava (seznam příjemců je k nahlédnutí v Příloze D1) jsem nejdříve vyseletovala projekty neinvestiční povahy, abych tak mohla pracovat s projekty zaměřenými přímo na inženýrské stavitelství. Takovými projekty jsou např. výstavba silnic, dálnic, železnic apod. V rámci tohoto operačního programu jsou soustředěny prostředky na financování železničních a silničních staveb, v rámci prioritních os 1 až 4. V rámci prioritních os 1 a 2 jsou podpořeny celoevropsky významné stavby řazené do sítě TEN-T. Po selekci jsem zbylé projekty rozdělila podle data alokace, a to na projekty alokované v roce 2007-2013. Po rozdělení jsem s projekty pracovala v rámci daného roku alokace, čili je tak jasné, jaká část projektů byla v daném roce ukončena, popřípadě jaká část projektů je pořád v realizaci. Tabulky pro zpracování následujících grafů jsou v Příloze D2.

Jelikož byl rok 2007 rokem, kdy pokračovala realizace projektů z předchozího programovacího období a rovněž tak byla započata příprava a realizace nového programového období, neobsahoval seznam příjemců žádný investiční projekt, který bych mohla zohlednit. V následujících letech již bylo značné množství projektů schváleno v rámci podpory z fondů EU, jak lze vidět z následujícího grafu. Nejvíce alokovaných částek bylo v roce 2008, který byl rovněž prvním rokem, kdy bylo podáno značné množství žádostí a mohly se tak projekty, kterým byla žádost uznána, realizovat. Postupně však alokované částky v následujících letech klesaly. Částka nejvíce klesla v roce 2011. Od roku 2012 alokované částky pro schválené projekty začaly opět stoupat. Tento pokles je způsobený zřejmě finanční krizí, která postihla ČR. Z tohoto důvodu stavebnictví doplácelo na nedostatek investičních prostředků jak v soukromé, tak veřejné sféře. Pokud porovnáme graf s grafem vývoje stavebnictví v období 2007-2013, můžeme říct, že tento graf věrně kopíruje vývojovou křivku.

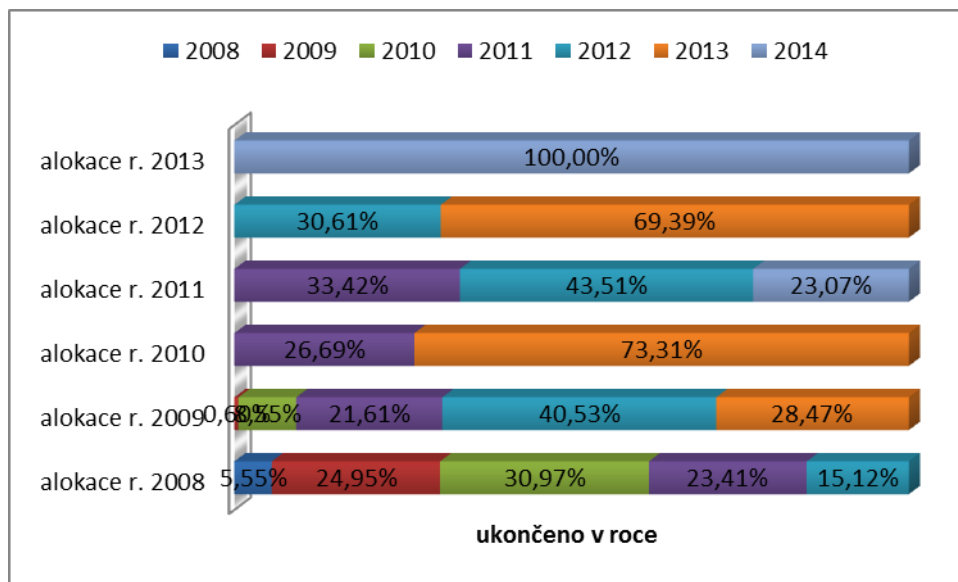
Graf 43 Přehled výši částek projektů v rámci OPD dle roku alokace

Z následujících grafů lze vidět, jak byly projekty se stejným rokem alokace postupně ukončovány, tedy se dostaly do stavu „Finalized“. Největší objemy peněz byly vyplaceny za projekty s rokem alokace 2008. Zároveň největší část z těchto projektů byla ukončena v roce 2010. Z toho vyplývá, že nasmlouvané projekty tak byly zárukou stavění v inženýrském stavitelství. V letech krize byly vyplacené částky sice menší, ale pořád se nepřestalo stavět.

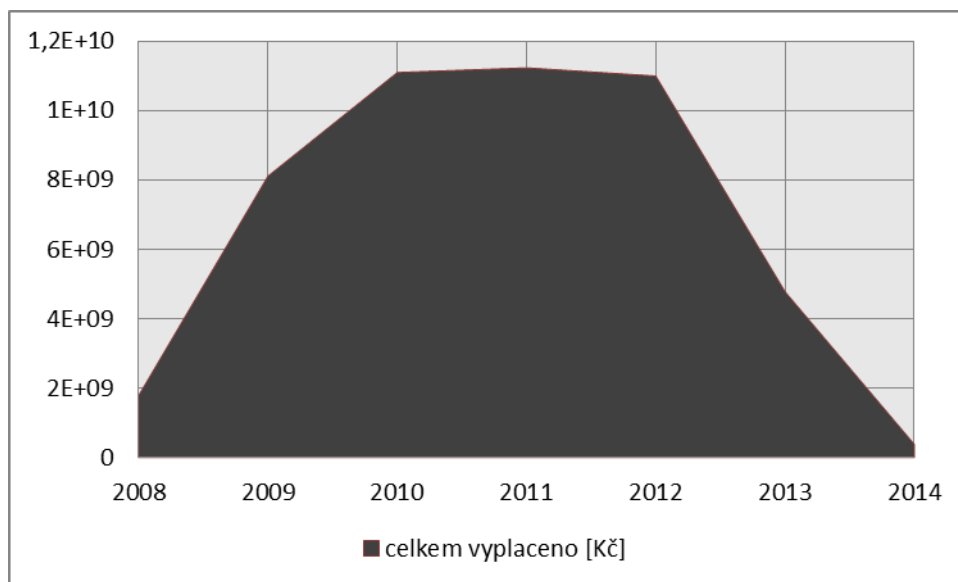
Graf 44 Procento proplacených částek za projekty Finalized v rámci OPPI

Jak lze vidět níže z roku alokace 2010 až 2012, byly projekty ukončeny buď v roce stejném, případně následujícím, nebo o 2-3 roky později. Může to znamenat, že v těchto letech proběhly projekty menšího rozsahu a jejich výstavba se tak netáhla více let.

Graf 45 Postupné ukončování projektů se stejným rokem alokace v rámci OPD

Následující graf navazuje na grafy předchozí, je zde ovšem vidět, jaká byla proplacena celková částka za ukončené projekty v jednotlivých letech, tedy projektů se stejným rokem platby. Největší objem částek ukončených projektů byl v rozmezí let 2010 až 2012. Jednotlivé proplacené částky lze vidět v Příloze D2.

Graf 46 Vyplacené částky ukončených projektů (Finalized) celkem za jednotlivé roky v rámci OPD

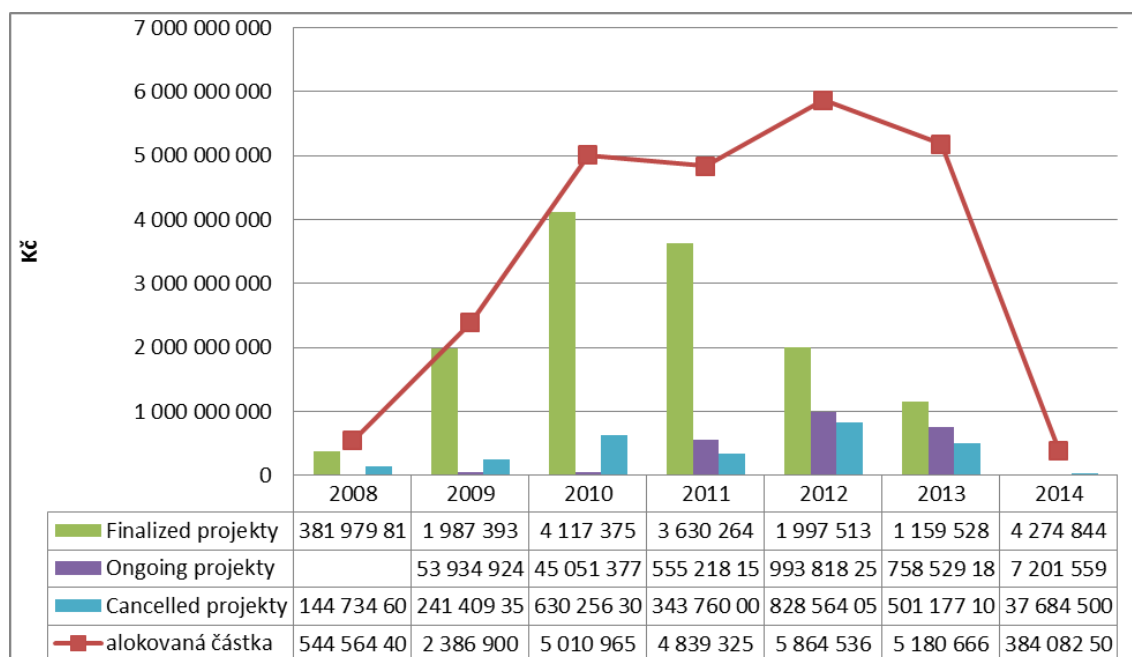
4.2.4 Vyhodnocení analytické části- vliv dotací na pozemní stavitelství

Obdobně jako s OP Doprava jsem pracovala i s OP Podnikání a inovace. Tento OP obsahoval více než 13 000 projektů různé povahy, proto jsem musela pečlivě vytřídit projekty pro můj výzkum. Finanční prostředky z OPPI plynou převážně soukromým subjektům, v omezené míře jsou příjemci i státní subjekty, jak lze vidět v seznamu příjemců OP Podnikání a inovace v Příloze E1.

V prvotní fázi jsem z celkového množství projektů vytřídila projekty neinvestiční povahy, abych tak mohla pracovat s projekty investičního charakteru. Jak se lze dočíst v charakteristice OP Podnikání a inovace, podporuje tento OP z větší části projekty neinvestiční povahy (inovace, služby pro rozvoj podnikání, vznik firem, atd.). Podíl investičních a neinvestičních výdajů není dostupný na úrovni individuálních projektů, nicméně podíl investičních výdajů rámcově odpovídá tomu, zda je daný OP financován z ERDF, FS nebo ESF. OPPI tedy patří k projektům, které jsou sice financovány z fondů zaměřených na investiční akce, mají však nezanedbatelný podíl na uskutečněné výdaje. Následně jsem se ze zbylého množství projektů zabývala pouze projekty, které mohou ovlivnit pozemní stavitelství. Čili jde o projekty, kdy jsou poptávány stavební firmy na výstavbu bytových či nebytových staveb, popřípadě samotné stavební společnosti žádají o podporu takovýchto projektů.

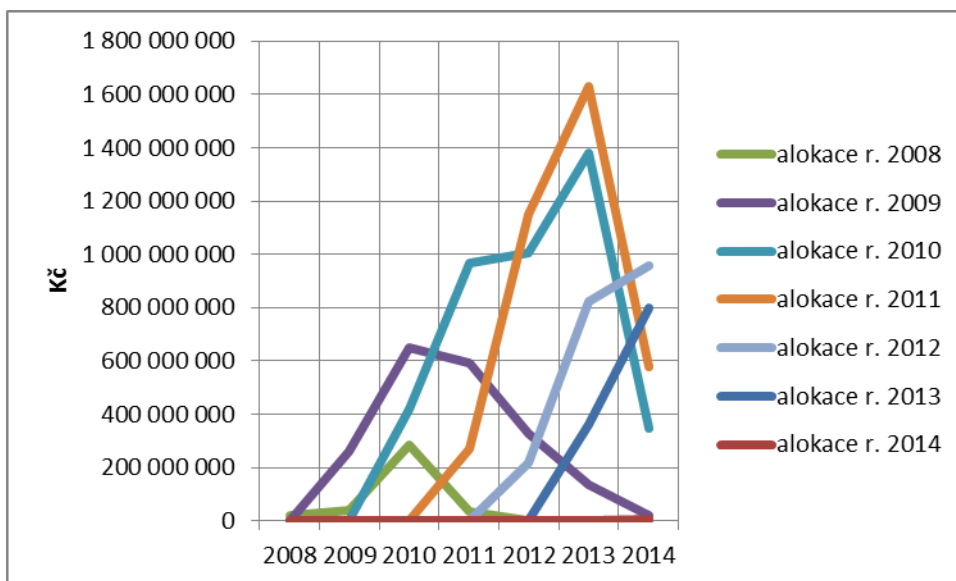
Když jsem měla vytvořený ucelený seznam projektů pro můj výzkum (viz Příloha E2), mohla jsem je následně rozdělit do let 2007-2013 podle datu alokace, neboli datu podpisu smlouvy nebo dodatku, případně rozhodnutí o financování. S projekty a jejich částkami jsem dále pracovala v rámci stejného roku alokace.

V roce 2007 nejsou zaznamenány žádné přijaté projekty, protože tento rok byl rokem, kdy pokračovala realizace projektů z předchozího programovacího období 2004-2006 a rovněž byl tento rok ve znamení přípravy a realizace tohoto nového programovacího období. V letech následujících se finanční prostředky čerpaly v rámci aktuálního programového období. Největší součet výše příspěvků uznaných k proplacení byl v roce 2012, avšak jen 34 % projektů z tohoto množství bylo ukončeno. Největší objem vyplacených částek vykazovaly ukončené projekty s rokem alokace 2010, tvořily tak 82 % z uznaných částek. Křivka alokovaných částek za jednotlivé roky znázorňuje, že finanční prostředky z OPPI se začaly čerpat až v polovině programového období. Největší procento zrušených projektů bylo v roce alokace 2008 a to celkem 26 % z celkové alokované částky.

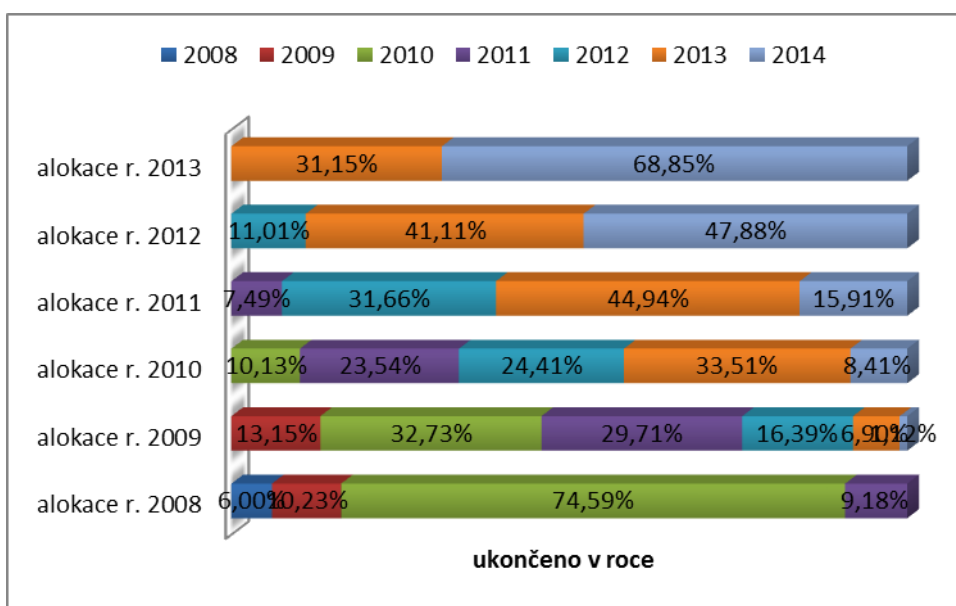
Graf 47 Přehled výši částek projektů v rámci OPPI dle roku alokace

Jak dotace můžou ovlivnit stavební výrobu lze dle mého názoru nejlépe identifikovat z ukončených projektů, které mají rovněž proplacené uznané částky. A to hlavně proto, že pokud jsou projekty ve stavu „Finalized“, znamená to, že výstavba projektů byla ukončena. Příspěvky, které byly pro jednotlivé projekty uznány, směřovaly na podporu pozemního stavitelství. Projekty jsem rozdělila podle data alokace do let 2007-2013. Datum alokace a datum průběžné platby se můžou lišit, protože daný projekt nemusel být ukončený ve stejném roce, v jakém mu byla podepsaná smlouva, případně bylo rozhodnuto o jeho financování. V následujícím grafu lze vidět, jak byly projekty se stejným rokem alokace finalizovány. Z tabulky v příloze E3 lze rovněž vyčíst, jaká hodnota projektů byla ukončena v jednotlivých letech.

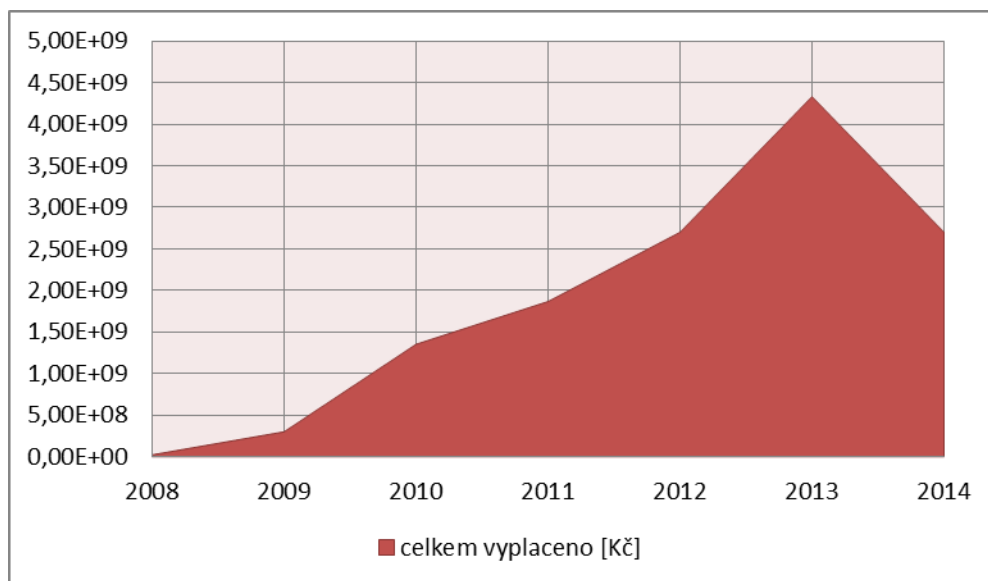
Graf 48 Přehled částek ukončených projektů (Finalized) dle roku alokace v rámci OPPI

V grafu níže je vidět, jak byly postupně ukončeny projekty a proplaceny částky z celkové částky ukončených projektů, se stejným rokem alokace v jednotlivých letech. Z roku alokace 2008 a 2009 bylo výrazně největší procento projektů ukončeno až v roce 2010.

Graf 49 Postupné ukončování projektů se stejným rokem alokace v rámci OPPI

Celková hodnota finančních částek za ukončené projekty v jednotlivých letech lze vidět v následujícím grafu, který navazuje na grafy předchozí. V roce 2013 byly ukončeny projekty dosahující výrazně nejvyšší celkovou hodnotu. Z toho můžeme usuzovat také to, že ČR se dostávala pomalu z krize a stavební firmy realizovaly značnou část projektů podpořených dotacemi.

Graf 50 Vyplacené částky ukončených projektů celkem za jednotlivé roky v rámci OPPI

Zásadní rozdíl v alokovaných částkách mezi OPD a OPPI lze vidět hlavně v tom, že OPD má největší výši v roce 2008, zatímco u OPPI je nejvyšší alokovaná částka v roce 2012. Zároveň i největší objem ukončených projektů bylo v roce 2013, zatímco u OPD byl největší proplacené částky právě v rozmezí let 2010-2012.

5 Závěr

Hlavním cílem moji diplomové práce bylo vytvoření dotazníku směřovaného na vybrané subjekty působící na stavebním trhu a zanalyzování vlivu dotačních prostředků na stavební výrobu za určité období jako jednoho z důležitých prvků finanční pomoci neboli finančního zajištění v oboru stavebnictví.

Abych mohla posuzovat vliv dotací na stavební výrobu, musela jsem si přesně vymezit, co pojem stavební výroba představuje. Stavební výroba zahrnuje inženýrské stavitelství, pozemní stavitelství a specializovanou stavební výrobu. V rámci vývoje českého stavebnictví se právě posuzuje vývoj a dopady v inženýrském a pozemním stavitelství. Faktory, které nejvíce ovlivňují stavebnictví, a zároveň tak nastiňují vývoj stavebnictví, jsou index stavební produkce, počet vydaných stavebních povolení a vývoj HDP. Jednotlivé faktory jsou pro přehlednost zobrazeny v grafech.

Vzhledem k tomu, že se ve své práci zabývám vlivem dotací za určité období, musela jsem na základě ukončeného dotačního programového období 2007-2013 popsat vývoj českého stavebnictví za tyto roky. Právě vývoj v minulých letech nám může nastínit, jak se bude české stavebnictví vyvíjet v letech následujících. Stavebnictví se vyvíjelo slibně až do finanční krize, která se na stavebním trhu projevila v rozmezí let 2008 až 2010. Inženýrské stavitelství se v průběhu několika let dostalo na vysokou úroveň, právě díky evropským prostředkům, které čerpalo. Zlom nastal v roce 2010, kdy začalo rapidně klesat. Zatímco vrchol pozemního stavitelství můžeme zaznamenat v roce 2007, pokles nastal v roce následujícím. Důvod rozdělení propadu mezi inženýrským a pozemním stavitelstvím tkví zřejmě v poli působnosti. Inženýrské stavitelství se pohybuje ve veřejném sektoru, zatímco pozemní stavitelství se pohybuje na straně sektoru soukromého. Udržení inženýrské činnosti v období krize zajistili nasmlouvané velké stavební zakázky, které ve většině případů finančně zajišťovaly dotace z EU. Tyto zakázky musely být dokončeny hlavně z důvodů sankcí při nesplnění podmínek výstavby.

Dotazník, zaměřený na možnosti využití dotací, jsem rozesílala subjektům působících na stavebním trhu. Vybrala jsem si obce (na stavebním trhu představují stranu investorů) a stavební společnosti (na stavebním trhu představují stranu dodavatelů). V dotazníkové části, kde jsem zjišťovala, jaký mají postoj k čerpání dotací jednotlivé subjekty stavebnictví (investoři, dodavatelé). Odpovědi získané z dotazníků jsou zobrazeny přehledně v grafech. Z dotazníků je zřejmé hlavně to, že firmy jsou k čerpání prostředků z dotačních fondů značně skeptické a nevyužívají je tolik, jak by mohly. Je to zřejmě způsobeno složitou administrativou a obavou z vysokých sankcí při nedodržení dotačních podmínek. Na druhé straně obce dotace využívají ve velkém měřítku a snaží se tak podpořit výstavbu v obci v co největší míře z fondů. Oba subjekty však vidí ve využívání dotací značné výhody, hlavně z hlediska finanční podpory a možnosti realizace projektů.

V další části diplomové práce jsem se snažila popsat dotační programy nabízené na podporu projektů ovlivňující stavební výrobu v ČR, především tedy na podporu investičních projektů. Těmito programy jsou programy poskytované z fondů EU. Stavební výroba je obor, jehož projekty jsou podpořeny buď přímo, nebo nepřímo. Přímá podpora projektů je hlavně v rámci inženýrského stavitelství prostřednictvím OP Doprava. Tento OP patří nejen k nejobjemnějším programům, ale zároveň tak

podporuje veřejné projekty, které mají zásadní vliv na vývoj celého stavebnictví z dlouhodobého hlediska. Projekty podporované tímto operačním programem by se nejspíš bez přílivu dotačních prostředků nerealizovaly, protože se většinou jedná o relativně velké projekty a příjemci jsou subjekty vládního sektoru. Z grafů proplácení finančních prostředků v rámci OPD si nelze nevšimnout, že během prvních dvou let programového období došlo k poskytnutí smluv na téměř 40 % projektů a zároveň bylo velké množství projektů propláceno.

Dalším zvoleným operačním programem byl OP Podnikání a inovace. OPPI je program, který ovlivňuje pozemní stavitelství nepřímo. Čili jde o projekty, kdy jsou stavební firmy poptávány na realizaci výstavby bytových či nebytových staveb. V zásadě žádný z operačních programů nepodporuje pozemní stavitelství přímo.

Na základě zveřejněného seznamu příjemců dotací z fondů EU jsem se snažila zjistit, jak mohou programy podporující inženýrské a pozemní stavitelství ovlivnit stavební výrobu za určité období, abych tak mohla zanalyzovat, jak programy ovlivňují stavební výrobu. Při porovnání grafů kumulace alokovaných částek do jednotlivých sektorů stavebnictví a grafu indexu stavební produkce. V rámci OPD bylo daleko menší procento projektů ukončeno než u OPPI. Je to způsobeno tím, že projekty v rámci OPD jsou daleko větší a rozsáhlejší a jejich výstavba trvá déle. Nejvíce alokovaných částek bylo v roce 2008, který byl rovněž prvním rokem, kdy bylo podáno značné množství žádostí a mohli se tak projekty, kterým byla žádost uznána realizovat. Postupně však alokované částky v následujících letech klesaly. Částka nejvíce klesla v roce 2011. Od roku 2012 alokované částky pro schválené projekty začaly opět stoupat. Tento pokles je způsobený zřejmě finanční krizí, která postihla ČR. Z tohoto důvodu stavebnictví doplácelo na nedostatek investičních prostředků jak v soukromé, tak veřejné sféře. Pokud porovnáme graf 43 s grafem vývoje stavebnictví v období 2007-2013, můžeme říct, že tento graf věrně kopíruje vývojovou křivku. Pokud se podíváme na podpořené projekty na základě velikostní charakteristiky, je zřejmé, že v rámci jednotlivých OP je zaměření odlišné. Křivka alokovaných částek v rámci OPPI je značně odlišná než OPD. To je způsobeno tím, že z OPPI se začalo čerpat později než u OPD. Zásadní rozdíl v alokovaných částkách mezi OPD a OPPI lze vidět hlavně v tom, že OPD má největší výši v roce 2008, zatímco u OPPI je nejvyšší alokovaná částka v roce 2012. Zároveň i největší objem ukončených projektů v rámci OPPI byl v roce 2013, zatímco u OPD byly největší proplácené částky právě v rozmezí let 2010-2012.

6 Seznam použité literatury

6.1 Citace

- [1] KUNC, Zdeněk. Vydaná stavební povolení. In: *Stavebnictví České republiky* [online]. ÚRS Praha, 31.01.2011 [cit. 2014-11-20]. Dostupné z: <http://www.mpostav.cz/stpovol.htm>
- [2] NOVOTNÍKOVÁ, Helena. *DOTAČNÍ RECEPTÁŘ: Všechny dotace pohromadě v otázkách a odpovědích*. LexisNexis CZ s.r.o., 2005. ISBN 80-86920-03-8
- [3] Euroskop.cz: Přehled Fondů EU. *EUROSKOP.CZ: Věcně o Evropě* [online]. Vláda České republiky, © 2005-15 [cit. 2014-09-29]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9035/sekce/prehled-fondu-eu/>
- [4] BEDNÁROVÁ, Lucie. ČR chce prodloužit lhůtu na dočerpání evropských dotací. *EurActiv* [online]. 2014 [cit. 2014-12-20]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/regionalni-rozvoj/clanek/cr-chce-prodlouzit-lhutu-na-docerpani-evropskych-dotaci-012298>
- [5] Fondy EU v ČR: Programové období 2014-2020. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Evropské strukturální a investiční fondy* [online]. [cit. 2014-11-17]. Dostupné z: <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020>

6.2 Informační zdroje

6.2.1 Monografické zdroje

- [6] BAJER, Petr a JIŘÍ. *Praktický průvodce dotacemi z fondů Evropské unie*. Brno: Eurospolečnosti, 2009. ISBN 978-80-254-4017-9.
- [7] HAČKAJLOVÁ, L., *Ekonomika ve stavebnictví: Stavební ekonomika Část I a II*. 2. vyd. Praha, 1998, s. 183. ISBN 80-01-01856-3.
- [8] HOVORKA, Petr a Jan KŮS. MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Čerpání prostředků z fondů EU za programové období 2007-2013: Informační studie 1/2014*. Praha, 2014. ISBN 978-80-85045-65-9. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz>
- [9] MÁČE, M.; *Finanční analýza investičních projektů*, Grada Publishing, Praha, 2006, ISBN 80-247-1557-0
- [10] MARKOVÁ, L. *Základy ekonomiky stavebnictví*, Brno: Akademické nakladatelství Cerm, 2009, ISBN 978-80-7204-623-2
- [11] NOVÝ, Martin. *TRÍDĚNÍ STAVEBNÍ PRODUKCE* [online]. Brno: Vysoké učení technické v Brně, fakulta stavební, Ústav stavební ekonomiky a řízení, Rybkova 1 [cit. 2014-11-24]. Dostupné z: <https://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CCAQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.fce.vutbr.cz%2FEKR%2>

Fasp%2FMPO%2FZprava4%2FPriloha_4_clanky%2FTrideni_stavebni_produkce.doc&ei=04lzVICoGIPmyQOMkIH0Aw&usq=AFQjCNGE_IqqRu3S_aa-mN9OWY09872j0A

- [12] PLESKAČ, Jiří a SOUKUP, Leoš. *Marketing ve stavebnictví. 1.vyd.* Praha: Grada Publishing, 2001. 232 s. ISBN 80-247-0052-2
- [13] PROVAZNÍKOVÁ, R.; *Financování měst, obcí a regionů*, Grada Publishing, Praha, 2009, ISBN 978-80-247-2789-9
- [14] TETŘEVOVÁ, L. a kol.; *Veřejný a podnikatelský sektor*, Professional Publishing, Příbram, 2009, ISBN 978-80-86946-90-0

6.2.2 Internetové zdroje

- [15] Vývoj stavebnictví do roku 2012: *Návrh rozvojových opatření pro obnovu dynamiky stavebnictví a ekonomiky ČR* [online]. 2010. vyd. SPS, ÚRS PRAHA, 2010[cit. 2014-10-03]. Dostupné z: https://www.deloitte.com/assets/Dcom-CzechRepublic/Local%20Assets/Documents/Real%20Estate/vyvoj_stavebnictvi_d_o_roku_2012_101021.pdf
- [16] K oživení stavebnictví dotace pomohou. BEFFA: Building Efficiency Awards [online]. 2014, 27.ledna 2014 [cit. 2014-10-10]. Dostupné
- [17] Rádce: Definice malého a středního podnikatele. *CzechInvest: Agentura pro podporu podnikání a investic* [online]. CzechnInvest, © 1994-2014 [cit. 2014-11-01]. Dostupné z:<http://www.czechinvest.org/definice-msp>
- [18] Stavební výroba. In: *Měsíc.cz* [online]. ČSÚ, © 1998-2014 [cit. 2014-11-24]. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/dane/ekonomika/pruvodce/stavebni-vyroba/>
- [19] Klasifikace produkce (CZ-CPA). *Český statistický úřad* [online]. 18.9.2014 [cit. 2014-11-24]. Dostupné z:http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_produkce_%28cz_cpa%29
- [20] Klasifikace produkce (CZ-CPA) - CZ-CPA 41 až 43. *DTR* [online]. 2011 [cit. 2014-11-24]. Dostupné z: <http://www.ucto-dane-razdva.cz/inpage/klasifikace-produkce-cz-cpa-41-43/>
- [21] Jak se daří českému stavebnictví?. In: *Český statistický úřad* [online]. Praha, 17.7.2014 [cit. 2014-10-24]. Dostupné z:[http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/17002D8E51/\\$File/20003714.pdf](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/17002D8E51/$File/20003714.pdf)
- [22] Stavebnictví v roce 2010. In: NOVOTNÝ, CSC. *Časopis stavebnictví* [online]. EXPO DATA spol. s r.o., © 2007 [cit. 2014-11-10]. Dostupné z:http://www.casopisstavebnictvi.cz/stavebnictvi-v-roce-2010_N4345
- [23] Propad ve stavební výrobě a souvislost s krizí. In: ŠIMEK, Jiří. *Finance.cz* [online]. Mazars, 2.7.2013 [cit. 2014-11-24]. Dostupné z:<http://www.finance.cz/zpravy/finance/392822-propad-ve-stavebni-vyrobe-a-souvislost-s-krizi/>
- [24] *Stavebnictví v Evropě je na minimu, v příštím roce začne pomalu růst: Tisková zpráva ze 76. konference Euroconstruct v Praze* [online]. ÚRS PRAHA, a.s., © 2008[cit. 2014-11-24]. Dostupné z: <http://www.euroconstruct.cz/?p=496>

- [25] Banka projektů: Rychlý přehled projektu. ŠTĚPÁNEK, Ing. Zdeněk. *Banka projektů: šablony pro jistější řízení projektů* [online]. © 2010-2012 [cit. 2014-12-20]. Dostupné z: <http://www.banka-projektu.cz/sablony/spolufinancovani-z-fondu-eu/rychly-prehled-projektu/>
- [26] Zelená úsporám: Popis programu. *Zelená úsporám* [online]. © 2009 [cit. 2014-11-20]. Dostupné z: <http://www.zelenausporam.cz/sekce/470/popis-programu/>
- [27] Regionální operační programy. *Evropské strukturální a investiční fondy* [online]. [cit. 2014-11-07]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy>
- [28] Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- [30] www.businessinfo.cz/cs/dotace-a-financovani [online], 2014, [cit. 2014-11-19]
- [31] www.casopisstavebnictvi.cz/online [online] [2014-10-06]
- [32] www.czso.cz/csu/ [online] [2014-09-25]
- [33] www.dotaceonline.cz [online] [2014-09-25]
- [34] www.euroconstruct.cz [online], 2014, [cit. 2014-10-12]
- [35] www.euroskop.cz [online], 2014, [cit. 2014-10-10]
- [36] www.fondyeu.eu [online], 2014, [cit. 2014-12-03]
- [37] www.jihovychod.cz/dotace-z-eu [online], 2014, [cit. 2014-10-15]
- [38] www.penize.cz/stavebnictvi/ [online], 2014, [cit. 2014-10-15]
- [39] www.mmr.cz/ [online], 2014, [cit. 2014-11-06]
- [40] www.ucto-dane-razdva.cz/inpage/klasifikace-produkce-cz-cpa-41-43 [online], 2014, [cit. 2014-10-16]
- [41] www.tzb-info.cz/dotace/ [online], 2014, [cit. 2014-11-01]
- [42] www.finance.cz/zpravy/finance/ [online], 2014, [cit. 2014-09-30]
- [43] www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-o-cerpani/monitorovaci-zprava[online], 2014, [cit. 2014-12-21]
- [44] www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU[online], 2014, [cit. 2014-09-30]
- [45] www.czechinvest.org/verejna-podpora [online], 2014, [cit. 2014-12-23]
- [46] BLAHOŇOVSKÝ, Ing. Jan, Ing. Barbora POSPÍŠILOVÁ a Ing. Ondřej ŠIMÁČEK. *78 th Euroconstruct: Country Report*. 2014. vyd. ÚRS Praha, 2014. [cit. 2014-12-30]
- [47] www.opd.cz/cz/Zakladni-informace [online], 2014, [cit. 2014-12-10]
- [48] www.czechinvest.org/podnikani-a-inovace [online], 2014, [cit. 2014-12-10]

7 Seznam zkratek

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
HDP	hrubý domácí produkt
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
FS	Fond soudržnosti
Kč	koruna česká
mil.	milión
mild.	miliarda
např.	například
obr.	obrázek
OP	operační program
OPD	Operační program Doprava
OPPI	Operační program Podnikání a inovace
ROP	Regionální operační program
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic
ŘVC	Ředitelství vodních cest
SFRB	Státní fond rozvoje bydlení
SŽDC	Správa železniční dopravní cesty
tab.	Tabulka
TEN-T	transevropská dopravní síť (Trans-European Transport Networks)

8 Seznam obrázků

Obr. 1	Schéma průběhu čerpání finančních prostředků prostřednictvím dotací z EU ..	33
Obr. 2	Rozdělení ČR dle ROP NUTS II	36
Obr. 3	Ukázka části seznamu příjemců	61

9 Seznam tabulek

Tab. 1	Příklad řešení problémů prostřednictvím investičních (tvrdých) a neinvestičních (měkkých) projektů	28
Tab. 2	Zelená úsporám v číslech k 31.12.2013	31
Tab. 3	Rozdělení finančních prostředků podle jednotlivých cílů.....	35
Tab. 4	Rozdělení operačních programů dle cílů hospodářské politiky	35
Tab. 5	Změny v novém programovém období, oproti minulému programovému období.....	40
Tab. 6	Stav čerpání finančních prostředků v rámci OPD.....	62
Tab. 7	Přehled prioritních os OPPI	63

10 Seznam grafů

Graf 1	Celkový index stavební produkce podle odvětví v období 2011-2017.....	21
Graf 2	Vývoj českého stavebnictví- trend index stavební produkce.....	22
Graf 3	Rozklad meziroční změny indexu stavební produkce.....	22
Graf 4	Počet vydaných stavebních povolení Zdroj: data převzatá z čsú.....	23
Graf 5	Objem veřejných a soukromých zakázek firem nad 50 zaměstnanců.....	24
Graf 6	Počet nových zakázek v tuzemsku, stavebních podniků nad 50 zaměstnanců	24
Graf 7	Vývoj HDP.....	25
Graf 8	Podíl stavebnictví na tvorbě HDP	25
Graf 9	Vyplacené částky celkem za projekt Zelená úsporám od roku 2009 do 2013	31
Graf 10	Alokace prostředků z fondů EU pro jednotlivé ROPy na území ČR.....	37
Graf 11	Alokace fondů mezi tematické operační programy v programovém období 2007-2013	38
Graf 12	Alokace ESI fondů mezi programy v programovém období 2014-2020	41
Graf 13	Procentuální počet vrácených dotazníků.....	42
Graf 14	Velikost podniků podle počtu zaměstnanců.....	43
Graf 15	Kraje s nejvyšší působností dotazovaných firem.....	43
Graf 16	Zaměření podniků ve stavebnictví	44
Graf 17	Procentuální zastoupení odpovědí firem na otázku: ‚Využíváte dotace?‘ ..	45
Graf 18	Procentuální zastoupení odpovědí podniků na otázku: ‚Které zdroje dotací využíváte?‘	45
Graf 19	Využívání jednotlivých evropských operačních programů v rámci stavebních firem	46
Graf 20	Podané žádosti v programovém období 2007-2013 v rámci stavebních firem	46
Graf 21	Plánovaný počet podaných žádostí v programovém období 2014-2020 v rámci stavebních firem	47
Graf 22	Finanční objem vyplacených částek za projekty uznané v dotačním řízení v programovém období 2007-2013 v rámci firem	48
Graf 23	Množství podpořených projektů firem v programovém období 2007-2013...	48
Graf 24	Množství nepodpořených projektů v programovém období 2007-2013 ve firmách	49
Graf 25	Procentuální počet odpovědí firem na otázku: ‚V případě, že by projekt nebyl podpořen dotacemi, realizovali byste jej?‘	49
Graf 26	Procentuální počet odpovědí firem na otázku: ‚Pokud ano, z jakých zdrojů byste jej financovali?‘	50
Graf 27	Výhody při využívání dotací a procentuální zastoupení odpovědí firem ...	51
Graf 28	Nevýhody při využívání dotací a procentuální zastoupení odpovědí firem	51
Graf 29	Druhy obcí, které vyplnily dotazník.....	52
Graf 30	Největší zastoupení obcí v krajích patřících do oblasti ROP NUTS Jihovýchod	53
Graf 31	Procentuální zastoupení odpovědí obcí na otázku: Využíváte dotační programy?	53

Graf 32	Procentuální zastoupení odpovědí obcí na otázku: Které zdroje dotací využíváte?	54
Graf 33	Využívání jednotlivých evropských operačních programů v rámci obcí....	55
Graf 34	Podané žádosti obcemi v programovém období 2007-2013	55
Graf 35	Plánované žádosti obcemi v programovém období 2014-2020	56
Graf 36	Množství podpořených projektů v programovém období 2007-2013 v rámci obcí.....	56
Graf 37	Finanční objem podpořených projektů v programovém období 2007-2013 v obcích	57
Graf 38	Nepodpořené projekty v programovém období 2007-2013 v obcích	57
Graf 39	Procentuální zastoupení odpovědí obcí na otázku: „V případě, že by projekt nebyl podpořen, realizovali byste jej?“	58
Graf 40	Procentuální počet odpovědí obcí na otázku: „Pokud ano, z jakých zdrojů byste jej financovali?“	58
Graf 41	Výhody při využívání dotací a procentuální zastoupení odpovědí obcí	59
Graf 42	Nevýhody při využívání dotací a procentuální zastoupení odpovědí obcí	59
Graf 43	Přehled výší částek projektů v rámci OPD dle roku alokace	65
Graf 44	Procento proplacených částek za projekty Finalized v rámci OPPI	65
Graf 45	Postupné ukončování projektů se stejným rokem alokace v rámci OPD ...	66
Graf 46	Vyplacené částky ukončených projektů (Finalized) celkem za jednotlivé roky v rámci OPD	66
Graf 47	Přehled výší částek projektů v rámci OPPI dle roku alokace	68
Graf 48	Přehled částek ukončených projektů (Finalized) dle roku alokace v rámci OPPI	69
Graf 49	Postupné ukončování projektů se stejným rokem alokace v rámci OPPI...	69
Graf 50	Vyplacené částky ukončených projektů celkem za jednotlivé roky v rámci OPPI	70

11 Seznam příloh

Příloha A1	Otázky kladené v dotazníkovém průzkumu pro stavební firmy
Příloha A2	Otázky kladené v dotazníkovém průzkumu pro obce
Příloha B1	Odpovědi firem v dotazníkovém průzkumu (část)
Příloha B2	Odpovědi obcí v dotazníkovém průzkumu (část)
Příloha C	Operační programy dle odvětví příjemce
Příloha D1	Seznam příjemců v rámci OP Doprava (část)
Příloha D2	Pomocné souhrnné tabulky pro vypracování grafů v rámci OP Doprava
Příloha E1	Seznam příjemců v rámci OP Podnikání a inovace (část)
Příloha E2	Seznam příjemců v rámci OP Podnikání a inovace na podporu pozemního stavitelství (část)
Příloha E3	Pomocné souhrnné tabulky pro vypracování grafů v rámci OP Podnikání a inovace
Příloha F	Klasifikace produkce CZ-CPA 41 až 43